

**MOKĖJIMO
MOKYTIŠ
KOMPETENCIJOS
VERTINIMAS**

PROJEKTAS

„Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.)
mokinių esminių kompetencijų ugdymas“

MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS VERTINIMAS

*Mokinių mokėjimo mokyti kompetencijos vertinimo instrumentas
ir jo taikymo metodinės rekomendacijos*

VILNIUS, 2012

Leidiny s parengtas ir išeistas igyvendinant projektą „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“, finansuojamą iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų

Projekto vadovė

Ona Vaščenkienė

Projekto mokslinė vadovė

dr. Elena Motiejūnienė

Projekto veiklos vedėja

Nijolė Lazauskienė

Leidinį parengė: dr. Daiva Bigelienė, Raimonda Budnikienė, Edita Dijokienė, Rita Karpavičienė, Eglė Melnikė, dr. Viktorija Sičiūnienė, dr. Olga Ščit

Maketavo ir spausdino

UAB „Projektų vadybos institutas“ bendradarbiaujant UAB „ZET technologijos“

© Viktorija Sičiūnienė, 2012

© Raimonda Budnikienė, 2012

© Daiva Bigelienė, 2012

© Edita Dijokienė, 2012

© Rita Karpavičienė, 2012

© Eglė Melnikė, 2012

© Olga Ščit, 2012

© Ugdymo plėtotės centras, 2012

ISBN 978-609-95371-3-9

TURINYS

PRATARMĖ	6
ĮVADAS	8
1. MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS VERTINIMO ĮRANKIŲ PANAUDOJIMO METODINĖS REKOMENDACIJOS	
1.1. Mokėjimo mokyti kompetencijos samprata ir vertinimo principai	12
1.2. Mokėjimo mokyti kompetencijos pažangos vertinimo aprašai	15
1.3. Mokėjimo mokyti kompetencijos vertinimo įrankiai ir jų panaudojimas	18
1.3.1. Bendros mokymosi mokyti kompetencijos ugdymo mokykloje situacijos išsiaiškinimas	20
1.3.2. Mokinių mokėjimo mokyti kompetencijos vertinimas	23
1.3.2.1. 5–6 klasių mokinių mokėjimo mokyti kompetencijos vertinimas	24
1.3.2.2. 7–8 klasių mokinių mokėjimo mokyti kompetencijos vertinimas	28
1.3.3. Įsivertinimo rezultatų analizė	33
1.3.4. Įsivertinimo rezultatų aptarimas su mokiniais	41
1.3.5. Vertinimo rezultatų panaudojimas ugdymo procesui tobulinti	47
1.3.6. Mokymosi pažangos įsivertinimas	50
Šaltiniai	53
2. MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS VERTINIMO ĮRANKIAI	
2.1. Mokytojo diagrama	56
2.2. Mokytojo klausimynas	57
2.3. Mokinio klausimynas (1)	58
2.4. Mokinio klausimynas (2)	60
2.5. Diagrama 5–6 klasei	62
2.6. Diagrama 7–8 klasei	63
2.7. Užduočių sąsiuviniai 5–6 klasei	65
2.8. Užduočių sąsiuviniai 7–8 klasei	103
PRIEDAI	
1 priedas	142
2 priedas	142

PRATARMĖ

Nuo 2009 m. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose įgyvendinamos atnaujintos Pradinio ir pagrindinio ugdymo Bendrosios programos (patvirtintos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433). Viena svarbiausių ugdymo turinio kaitos krypčių įgyvendinant šias Bendrąsias programas – dėmesys bendrųjų kompetencijų ugdymui.

2009–2012 m. vykdyto projekto „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“ tikslas – sukurti prielaidas 5–8 klasių mokinių esminėms kompetencijoms ugdyti ir vertinti. Šiam tikslui įgyvendinti sukurta:

- kompetencijų ugdymo metodinis leidinys (spausdintinis ir skaitmeninis interneto svetainėje) su filmuotais mokytojų gerosios patirties pavyzdžiais;
- vadovėlių ir kitos mokymo(si) medžiagos pritaikymo esminėms kompetencijoms ugdyti rekomendacijos autoriams;
- kompetencijoms ugdyti pritaikytos mokymo ir mokymosi priemonės – dvi interneto svetainės: lietuvių kalbos 5–6 klasėms bei gamtos mokslų (biologijos, chemijos, fizikos) 7–8 klasėms ir literatūros kūrinių 5–8 klasėms skaitmeninė biblioteka;
- integruoto gamtos mokslų kurso 7–8 klasėms vadovėlių komplektų koncepcija ir jų rengimo metodika.

Šiame leidinyje pristatomas dar vienas projekto darbo rezultatas – mokinių mokėjimo mokytis kompetencijos (toliau – MM kompetencijos) vertinimo instrumentas ir jo taikymo metodinės rekomendacijos, kurios buvo parengtos išbandžius instrumentą mokyklose.

Leidinyje skirtas bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams. Jį sudaro trys dalys: MM kompetencijos vertinimo įrankių panaudojimo rekomendacijos, MM kompetencijos vertinimo įrankiai ir 2 priedai.

Pirmoje dalyje aprašoma MM kompetencijos samprata ir jos atskiros sritys, kuriose stebima kompetencijos pažanga, keturiais lygiais nusakyti kompetencijos pažangos požymiai. Taip pat šioje dalyje aptariami MM kompetencijos įsivertinimo įrankiai ir jų panaudojimo pavyzdžiai.

Antroje leidinio dalyje pateikiami MM kompetencijos vertinimo ir įsivertinimo įrankiai: mokytojo ir mokinio klausimynai, diagramos ir užduočių sąsiuviniai 5–6 ir 7–8 klasėms. Visi MM kompetencijos vertinimo ir įsivertinimo įrankiai yra išbandyti su atitinkamų klasių mokiniais. Nors projekte kuriamus vertinimo įrankius buvo numatyta išbandyti tik 5–8 klasėse, mokytojams pasiūlius, 7–8 klasėms skirti įrankiai buvo išbandyti ir aukštesnėse klasėse. Rezultatai parodė, kad jie tinkami ir 9–10 klasių mokiniams: jie noriai pildė diagramas, klausimynus, užduočių sąsiuvinus, aktyviai dalyvavo diskusijose apie šių įrankių naudą sau.

Tikimasi, kad leidinyje pateikta medžiaga ir MM kompetencijos vertinimo įrankiai mokytojams padės išsiaiškinti 5–10 klasių mokinių supratimą apie mokymąsi, jų gebėjimus ir nuostatas valdyti savo mokymąsi, išvelgti mokymo ir mokymosi problemas, priimti pagrįstus sprendimus dėl ugdymo proceso tobulinimo, suteikti mokiniams jų poreikius atliepiančią pagalbą. Mokiniais skirti įsivertinimo įrankiai padės įsivertinti savo pasiektą MM kompetencijos lygį, suprasti savo mokyti padedančias ir trukdančias savybes, kelti savo mokymosi tikslus.

Reikiamą MM kompetencijos vertinimo įrankių kopijų skaičių nesunku pasidaryti: visi vertinimo įrankiai pateikiami spausdintiniu ir skaitmeniniu (skelbiama: <http://mokomes5-8.pedagogika.lt>) formatais.

Rengiant MM vertinimo instrumentą remtasi projekte dalyvavusių ekspertų iš Jungtinės Karalystės: Robino Widowsono, Matildos Joubert, Garetho Millso medžiaga, kuri buvo naudojama projekto dalyvių mokymuose. Rengėjai dėkoja ir projekto mokyklų vadovams, mokytojams bei mokiniams už jų ryžtą išbandyti siūlomus vertinimo instrumentus, norą dalytis mintimis ir idėjomis.

ĮVADAS

KODĖL VERTINTI?

Bendrosios kompetencijos jau yra atradusios savo vietą ugdymo programose, tačiau, kad kompetencijų ugdymas įsitvirtintų ugdymo procese, būtina įvairių bendrojo ugdymo sričių kaita: rengiant mokymosi priemones, organizuojant ugdymą mokykloje, keičiant mokytojų profesinį rengimą ir, be abejo, vertinimo praktiką.

Ugdant kompetencijas pagrindinis dėmesys nuo indėlio – tokio kaip programos turinys, laikas, medžiaga, metodai – perkeliamas į mokymosi procesą ir rezultatus: kaip ir kokius mokinyš išsikelia tikslus, kaip veikia siekdamas rezultato ir koks tas rezultatas turėtų būti, ką mokinyš turėtų žinoti, suprasti ir gebėti atlikti.

Bendrujų kompetencijų ugdymas glaudžiai siejasi su visų tradicinių dalykų mokymu ir net peržengia jų ribas, kai apie mokėjimą mokyti susimąstoma kaip apie „mąstymą kitaip“, „savo jausmus, pojūčius“, „kitus dalykus nei buvo įprasta mokykloje“ ir pan.

Mokiniui vertinimas turėtų padėti geriau suprasti savo mokymosi procesą ir mokymosi poreikius, parodyti, kas yra laikoma vertingu mokymosi siekiniu, kaip įveikti kliūtis jo siekiant. Vertinimas gali padėti mokiniams išmokti, įgyti ir apdoroti naujas žinias, padėti surasti sau tinkamiausią mokymosi būdą ir tapti savarankiškais, savimi pasitikinčiais besimokančiais.

Vertinimo požiūriu bendrosios kompetencijos yra sudėtingas konstruktas: atskirų kompetencijų elementai tarpusavyje susiję, persipynę, tačiau visų jų vystymosi prielaida ir variklis – tokių mokinių savybių, kaip kūrybingumas, problemų sprendimas, gebėjimas įvertinti riziką ir priimti sprendimus, vystymas ir puoselėjimas. Kai kuriuos iš šių aspektų sunku, tačiau būtina apčiuopti, kad ugdymo procesas būtų kryptingas ir duotų laukiamus rezultatus – tinkamai išugdytas kompetencijas. Mokėjimo mokyti kompetencijos vertinimo (ypač mokymosi visą gyvenimą motyvacijos aspektu) situacija gana paradoksali – vertinama tarsi prognozuojant ateitį.

KĄ VERTINTI?

Kalbant apie MM kompetencijos vertinimą (taip pat ir apie ugdymą) iš karto kyla keletas klausimų: „Ką konkrečiai reikia vertinti?“ ir „Kokie požymiai parodo MM kompetencijos buvimą?“

Prieš rengiant vertinimo įrankį, mokėjimas mokyti buvo tarsi „išpakuotas“ – išskiriant esmines šios kompetencijos sritis (žr. 1 lentelę) ir pažangos lygius – tam tikrus laiptelius, parodančius, kurioje kelio į MM kompetenciją vietoje yra mokinyš.

Kuriant MM vertinimo įrankį svarbus aspektas – jo universalumas. Siekiama, kad mokiniams pateikiamos mokymosi situacijos būtų neutralios mokomųjų dalykų atžvilgiu, o jeigu ir susijusios su konkrečiu mokomuoju dalyku, tai būtų lengvai pritaikomos bet kurio kito dalyko atveju.

Kiekvieno mokinio mokymosi situacija, eiga, pasiekiami rezultatai yra labai skirtingi. Todėl kuriant vertinimo instrumentą vienas svarbiausių klausimų buvo jo nauda mokiniui, o kartu ir mokytojui, kad sudarytų prielaidas išsikelti kuo aiškesnius ir aktualesnius mokymo bei mokymosi tikslus. Siekiant instrumentą pritaikyti įvairių poreikių ir gebėjimų mokiniams buvo pasirinkta gana apibendrinta MM kompetencijos vertinimo struktūra – aprašyti požymiai, kuriais remiantis nustatomas mokinio pasiektas lygis ir priimami sprendimai dėl tolesnių mokymosi žingsnių.

1. MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS VERTINIMO ĮRANKIŲ PANAUDOJIMO METODINĖS REKOMENDACIJOS

1.1. MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS SAMPRATA IR VERTINIMO PRINCIPAI

Pačia bendriausia prasme kompetencija (lot. *competere* – sutapti) suprantama kaip gebėjimas atlikti tam tikrus veiksmus arba išmanyti kuriuos nors dalykus ar sritį. Kalbant moksline kalba, kompetencija – tai funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, motyvacijos, energijos. [7]

2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų kompetencija apibūdinama kaip tam tikros srities žinių, gebėjimų ir nuostatų visuma, įrodytas sugebėjimas atlikti užduotis, veiksmus pagal sutartus reikalavimus. Esminės kompetencijos – tai visų žmonių asmeninei saviraiškai ir tobulinimuisi, aktyviam pilietiškumui, socialinei integracijai ir užimtumui reikalingos kompetencijos: komunikavimas gimtąja kalba, komunikavimas užsienio kalbomis, matematinė kompetencija ir esminės kompetencijos mokslo ir technologijų srityse, skaitmeninis raštingumas, mokėjimas mokytis, socialinės ir pilietinės kompetencijos, iniciatyvumas bei verslumas, kultūrinis sąmoningumas ir raiška. [3]

Mokymosi visą gyvenimą idėja laikytina vienu svarbiausių švietimo tikslų ir laukiamu rezultatu. Todėl ir Europos Sąjungos, ir Lietuvos švietimo dokumentuose kaip viena iš svarbiausių kompetencijų įvardijamas mokėjimas mokytis. Tai esminė kompetencija, kurios reikia, kad mokymasis visą gyvenimą taptų realybe. Europos Sąjungos valstybės šiuo metu yra susitarusios dėl mokėjimo mokytis kompetencijos apibrėžimo: „polinkis ir gebėjimas organizuoti bei reguliuoti savo paties mokymąsi, efektyviai valdyti savo laiką, spręsti problemas, įgyti, apdoroti, įvertinti ir įsisavinti naujas žinias bei šias žinias ir gebėjimus pritaikyti įvairiuose kontekstuose – namuose, darbe, ugdymo ir kvalifikacijos tobulinimo procesuose“. [8]

Pradinio ir pagrindinio ugdymo Bendrosiose programose (2008) mokėjimas mokytis apibūdinamas „kaip asmens noras ir pasirengimas imtis naujų užduočių, gebėjimas kontroliuoti pažintinius ir emocinius procesus mokymosi metu ir taikyti įgytus gebėjimus įvairiuose kontekstuose“. Turintys mokėjimo mokytis kompetenciją mokiniai „jaučia poreikį mokytis ir prisiima atsakomybę už savo mokymąsi, atkakliai siekia tikslo; geba planuoti ir apmąstyti mokymosi procesą

bei rezultatus, išsikelti pamatuotus tolesnius uždavinius; žino savo mėgstamus mokymosi būdus; pakankamus ir tobulintinus gebėjimus; mokymosi pasirinkimo galimybes.“ [11]

Mokėjimo mokyti kompetencija pagal Bendrąsias programas siejama su žinių, gebėjimų ir nuostatų įgijimu šiose srityse:

1. Teigiamas požiūris į mokymąsi ir nusiteikimas mokytis;
2. Tikslas ir jo link vedančių veiklų numatymas;
3. Organizuota ir kryptinga mokymosi veikla;
4. Mokymosi veiklos ir rezultatų apmąstymas bei įsivertinimas.

Kokius gebėjimus ir nuostatas turėtų būti įgijęs mokinys, kuris moka mokytis, kiekvienoje iš šių sričių, aprašyta 1 lentelėje. Minėtu aprašymu buvo remiamasi kuriant šiame leidinyje pristatomą MM kompetencijos vertinimo instrumentą. Kartu norėtusi pabrėžti, kad galimi ir kitokie kompetencijos elementų grupavimo bei sričių išskyrimo variantai.

1 lentelė. MM kompetencijos sritys ir jų apibūdinimas.

MM kompetencijos sritis	MM kompetencijos srities apibūdinimas
Teigiamas požiūris į mokymąsi ir nusiteikimas mokytis	Mokymosi ir tobulėjimo svarbos, vertingumo suvokimas; noras ir poreikis tobulėti. Pasitikėjimas savo jėgomis ir tikėjimas, kad turi išteklių bei gebėjimų (sėkmės nuostata). Pasiryžimas veikti, atkaklumas, kryptingumas ir savarankiškumas mokymosi procese (jausmų įtraukimas į mokymąsi). Dalijimasis žiniomis, įgyta patirtimi su kitais.
Tikslas ir jo link vedančių veiklų numatymas	Mokymosi tikslingumas (atsižvelgiama į poreikį ir galimybes, nustatomi mokymosi prioritetai). Atsižvelgimas į laiką, tikslų svarbumą ir skubumą planuojant. Galutinių ir tarpinių rezultatų numatymas, aplinkybių, kurios gali turėti įtakos šio plano įgyvendinimui, įžvelgimas.
Organizuota ir kryptinga mokymosi veikla	Pasirūpinimas mokymuisi tinkama aplinka. Tinkamų informacijos šaltinių pasirinkimas ir gebėjimas jais naudotis. Veiksmingas laiko valdymas stengiantis laikytis numatytų terminų, koreguojant veiklą iškilus kliūtims. Mokymosi būdų ir strategijų įvairovės matymas, įvaldymas ir pasirinkimas.
Mokymosi veiklų ir rezultatų apmąstymas bei įsivertinimas	Tinkamų įsivertinimo būdų taikymas, mokymosi proceso savistaba, koregavimas ir apmąstymas.

MM kompetenciją mokiniai ugdomi nuolat: kiekvienoje pamokoje, neformalios veiklos metu, namuose atlikdami įvairius darbus ir t. t. Viso ugdymo(si) proceso metu kyla poreikis pasitikrinti, ar einama tinkama linkme, ar pavyko surinkti informacijos būsims sprendimams priimti, ar jau pasiekta tai, kas buvo užsibrėžta. Rengiant MM kompetencijos vertinimo instrumentą buvo atsižvelgta į šiuos kompetencijų vertinimo principus:

1. *Vertinimas turi būti integruotas į besimokančiųjų veiklą.*

Vertinimo įrankiai turėtų padėti analizuoti procesą ir jo rezultatus, keisti nusistovėjusią tvarką ir būti svarbia ugdymo bei pažangos ciklo dalimi.

2. *Vertinant turi būti atsižvelgiama į situaciją ir jos sudėtingumą.*

Vertinimo įrankiai turi būti „jautrus“ instrumentas. Taikant juos reikia atsižvelgti į įvairias

aplinkybes, į tai, kokius MM kompetencijos vertinimo aspektus pasirenka mokykla ir mokiniai. Keičiantis mokinių bei mokytojų keliamiems iššūkiams ir aplinkybėms, vertinimo įrankiai turi būti keičiami ir tobulinami.

3. Vertinimas turi stiprinti savivertę ir skatinti augimą.

Vertinimo įrankiai sukurti ugdyti asmeninius, mokymosi ir mąstymo gebėjimus, stiprinti paauglio savivertę. Jie turėtų padėti nustatyti kiekvieno mokinio pasiektą pažangą ir skatinti siekti daugiau.

4. Vertinimas turi būti svarbus mokiniams, mokiniai turi patys jį valdyti.

Vertinimo instrumentas turi būti patogus bei suprantamas mokykloms, mokytojams ir mokiniams. Mokiniam turėtų būti sudarytos galimybės patiems nusistatyti mokymosi tikslus.

5. Vertinimas turi suteikti galimybę atlikti kelis palyginimus.

Vertinimo įrankiai suteikia mokiniui galimybę pasidalyti ir padiskutuoti su kitais apie tai, ką ir kaip jis išmoko, apmąstyti savo pasiektą pažangą ir įvertinti ją pagal įvairius kriterijus – savo išsikeltus tikslus bei pradinę padėtį, mokytojų ar bendraamžių vertinimus, tam tikrų bendruomenių standartus, išorinius standartus, ekspertų vertinimus.

6. Vertinimas turi pripažinti bendradarbiavimą.

Vertinimo instrumentas turi skatinti, tobulinti ir įteisinti įvairius bendradarbiavimo elementus: komandinį darbą, įvairių vaidmenų komandoje atlikimą ir pan.

1.2. MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS PAŽANGOS VERTINIMO APRAŠAI

Asmens žinios, gebėjimai ir nuostatos kiekvienoje MM kompetencijos srityje gali būti skirtingo lygio. Svarbu tuos lygius nusistatyti, nes tik tada, kai visi ugdymo(si) proceso dalyviai apmąstys ir supras savo mokymosi situaciją, jie galės planuoti realius mokymosi siekius.

Bet kokie gebėjimai ir nuostatos vystosi keliais etapais, kol įgyjama tam tikra kompetencija. Projekte buvo susitarta, kad visi MM kompetencijos sričių gebėjimai bus aprašomi keturiais lygiais, t. y. apibūdinami kaip pirmo – *Pirmieji žingsniai*, antro – *Einama teisinga kryptimi*, trečio – *Jau arti tikslo* ar ketvirto – *Įgyjama kompetencija* lygio. Tačiau griežtos ribos tarp lygių vis dėlto negalima nubrėžti, todėl būtinas gautų rezultatų aptarimas ir platesnė diskusija. Šie klausimai plačiau analizuojami 1.3.5 skyrelyje.

2 lentelėje pateikiami trumpi kiekvienos kompetencijos srities pažangos įsivertinimo lygių aprašai 5–6 klasėms. Nurodant MM kompetencijos sritį skliausteliuose pateiktas ir trumpas kompetencijos srities pavadinimas, parašytas 5–6 klasių mokiniams suprantama kalba ir atskleidžiantis jos esmę. Aprašant lygius vadovaujamosi savarankiškumo, sudėtingumo, dažnumo skalėmis.

2 lentelė. MM kompetencijos sričių pažangos įsivertinimo lygių aprašai 5–6 klasėms.

Teigiamas požiūris į mokymąsi ir nusiteikimas mokytis (1. Kodėl mokausi)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Mokausi, kai kiti mane paragina, paskatina, įtikina. Drąsiai jaučiuosi tada, kai kas nors man padeda. Dirbdamas su kitais dažniau stebiu, kaip kiti ką nors daro.	Mokausi, nes privalau, bet noriai mokausi tik tai, kas man įdomu. Savimi pasitikiu, kai reikia atlikti lengvai suprantamas užduotis. Dirbdamas su kitais bandau reikšti savo nuomonę.	Suprantu, kad mokytis – mano pareiga, todėl stengiuosi mokytis ne vien tik tai, kas man įdomu. Dažniausiai savimi pasitikiu atlikdamas įprastas ir naujas, bet nesudėtingas užduotis, nebijau suklysti. Dirbdamas su kitais dažnai reiškiu savo nuomonę, jei galiu, padedu kitiems.	Mokausi noriai ir atsakingai, nes man patinka mokytis ir suprantu, kad to, ką išmoksiu, prireiks ateityje. Pasitikiu savimi, nebijau sunkumų, drąsiai imuosi įvairių naujų užduočių. Dirbdamas su kitais ne tik mokausi iš kitų, bet ir noriai bei drąsiai jiems padedu.

Tikslo ir jo link vedančių veiklų numatymas (2. Ko mokausi)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Išsikeliau mokymosi tikslus, susiplanuojau mokymosi veiklas, kai man kiti padeda. Užduotis pavyksta laiku atlikti tada, kai kiti mane paragina.	Pasitardamas su kitais išsikeliau savo mokymosi tikslus, susiplanuojau mokymosi veiklas. Kai kurias užduotis pavyksta atlikti laiku.	Stengiuosi savarankiškai išsikelti mokymosi tikslus, susiplanuoti mokymosi veiklas. Dažniausiai pavyksta laikytis plano ir darbus atlikti laiku.	Savarankiškai išsikeliau mokymosi tikslus. Sėkmingai planuoju savo mokymąsi, todėl daugumą užduočių atlieku ir atsiskaitau laiku.
Organizuota ir kryptinga mokymosi veikla (3. Kaip mokausi)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Taikau tą mokymosi būdą ir pasirenku tokias informacijos šaltinius ir mokymosi priemones, kuriuos man pasiūlo kiti.	Kitų padedamas nusprendžiu, kurį mokymosi būdą, mokymosi priemones, informacijos šaltinį man geriausia pasirinkti atliekant užduotį.	Stengiuosi taikyti įvairius mokymosi būdus ir naujais įvairius informacijos šaltinius. Stengiuosi iš anksto pasirūpinti reikalingomis mokymosi priemonėmis.	Sėkmingai taikau įvairius mokymosi būdus, pasirenku tinkamas informacijos šaltinius. Iš anksto pasirūpinu reikalingomis mokymosi priemonėmis.
Mokymosi veiklų ir rezultatų apmąstymas bei įsivertinimas (4. Mąstau, kaip sekasi)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Padedamas ir paragintas kitų stebiu, kaip man sekasi mokytis, kartais įsiklausau į man išsakomus patarimus ir bandau jais pasinaudoti.	Kitų padedamas apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, kur ir kaip turėčiau tobulėti.	Savarankiškai apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, kiti man padeda numatyti, kur ir kaip reikėtų patobulėti.	Savarankiškai apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, numatau, kur ir kaip galėčiau patobulėti.

Kuriant ir išbandant vertinimo įrankius 7–8 klasėse, iškilo poreikis daugiau dėmesio skirti dviejų MM kompetencijos sričių gebėjimams ir nuostatoms išsiaiškinti: „Teigiamas požiūris į mokymąsi, nusiteikimas mokytis“ ir „Organizuota ir kryptinga mokymosi veikla“. Tuo tikslu sukurta keturių dalių MM kompetencijos sričių pažangos įsivertinimo lygių aprašų lentelė buvo papildyta dar dviem dalimis. (žr. 3 lentelę). Nurodant MM kompetencijos sritį taip pat pateiktas ir sutrumpintas kompetencijos srities pavadinimas, atskleidžiantis, kokių šios srities gebėjimų ir nuostatų pažanga stebima bei vertinama. Kompetencijos pažangos lygiai 3 lentelėje aprašyti vadovaujantis tomis pačiomis pažangos skalėmis, kaip ir ankstesnėje lentelėje: savarankiškumo, sudėtingumo, dažnumo.

3 lentelė. MM kompetencijos sričių pažangos įsivertinimo lygių aprašai 7–8 klasėms.

Teigiamas požiūris į mokymąsi ir nusiteikimas mokytis (1. Mokyti noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Mokausi, kai kiti mane paragina, paskatina, įtikina. Drąsiai jaučiuosi tik atlikdamas man gerai žinomas užduotis.	Mokausi, nes privalau, noriai mokausi tik tai, kas man įdomu. Savimi pasitikiu atlikdamas daugumą lengvai suprantamų užduočių.	Suprantu, kad mokytis – mano pareiga, todėl stengiuosi atsakingai mokytis. Savimi pasitikiu atlikdamas įprastas ir naujas, bet nesudėtingas užduotis, nebijau suklysti.	Mokausi noriai ir atsakingai, nes suprantu, kad to, ko išmoksiu, prireiks ateityje. Savimi pasitikiu, nebijau sunkumų, drąsiai imuosi įvairių naujų, neįprastų užduočių.

Teigiamas požiūris į mokymąsi ir nusiteikimas mokytis (2. Mokytis galiu iš kitų ir su kitais)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Dirbdamas su kitais dažniau stebiu, kaip kiti veikia ir stengiuosi iš jų pasimokyti.	Dirbdamas su kitais bandau reikšti savo nuomonę, tariuosi, priimu pagalbą.	Dirbdamas su kitais drąsiai reiškiu savo nuomonę, tariuosi, jei galiu, padedu kitiems.	Dirbdamas su kitais drąsiai reiškiu savo ir išklausau kitų nuomones, diskutuoju, tariuosi. Ne tik mokausi iš kitų, bet noriai ir drąsiai jiems padedu.
Tikslo ir jo link vedančių veiklų numatymas (3. Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Išsikeliu mokymosi tikslus, susiplanuoju mokymosi veiklas ir laiką, kai man kiti padeda.	Pasitardamas su kitais išsikeliu savo mokymosi tikslus, bandau susiplanuoti mokymosi veiklas ir laiką.	Stengiuosi savarankiškai išsikelti mokymosi tikslus, susiplanuoti mokymosi veiklas ir laiką.	Savarankiškai išsikeliu mokymosi tikslus, susiplanuoju mokymosi veiklas ir laiką.
Organizuota ir kryptinga mokymosi veikla (4. Organizuoju savo mokymąsi, įveikiu sunkumus)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Kiti man padeda pasirūpinti mokymuisi reikalingomis priemonėmis. Užduotis atlieku, kai kiti mane paragina ir man padeda.	Kitų padedamas numatau mokymuisi reikalingas priemones ir jomis pasirūpinu. Kai kurias užduotis atlieku laiku ir gerai, iškilus sunkumams kreipiuosi pagalbos.	Dažniausiai numatau mokymuisi reikalingas priemones ir jomis pasirūpinu. Dalį užduočių atlieku laiku ir gerai, nes dažniausiai gebu įveikti išskylančius sunkumus.	Iš anksto numatau mokymuisi reikalingas priemones ir jomis pasirūpinu. Daugumą užduočių atlieku laiku ir tinkamai, nes gebu įveikti išskylančius sunkumus.
Mokymosi veiklų ir rezultatų apmąstymas ir įsivertinimas (5. Mokausi įvairiais būdais)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Paprastai taikau man jau žinomus ir kitų pasiūlytus mokymosi būdus, naudojuosi nurodytais informacijos šaltiniais, man dažnai reikalinga pagalba.	Paprastai pats pasirenku žinomus mokymosi būdus bei informacijos šaltinius, man kartais reikalinga pagalba.	Taikau įvairius mokymosi būdus, naudojuosi įvairiais informacijos šaltiniais bei, kitiems patarus, išbandau naujus.	Taikau įvairius mokymosi būdus bei išbandau naujus, užduočiai atlikti galiu pasirinkti tinkamiausius informacijos šaltinius bei mokymosi būdus.
Mokymosi veiklų ir rezultatų apmąstymas ir įsivertinimas (6. Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi)			
Pirmieji žingsniai	Einama teisinga kryptimi	Jau arti tikslo	Įgyjama kompetencija
Padedamas ir paragintas kitų stebiu, kaip man sekasi mokytis, kartais įsiklausau į patarimus ir bandau jais pasinaudoti.	Kitų padedamas apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, ir numatau sritis, kuriose turėčiau patobulėti.	Savarankiškai apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis. Kitų padedamas, numatau sritis, kuriose turėčiau patobulėti ir kaip.	Savarankiškai apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, numatau sritis, kuriose galėčiau patobulėti ir kaip. Atsižvelgdamas į mokymosi pažangą numatau tolesnius savo mokymosi tikslus.

1.3. MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS VERTINIMO ĮRANKIAI IR JŲ PANAUDOJIMAS

Kuriant MM kompetencijos vertinimo instrumentą siekta, kad jis būtų naudingas visiems mokymo ir mokymosi proceso dalyviams – mokiniams bei mokytojams. Todėl parengtą MM kompetencijos vertinimo instrumentą sudaro keli įrankiai, kurių paskirtis nurodyta 4 lentelėje.

4 lentelė. MM kompetencijos įsivertinimo įrankiai ir jų paskirtis.

Įsivertinimo įrankis	Paskirtis
Mokytojo diagrama	Padėti mokytojams apmąstyti savo MM kompetenciją.
Mokytojo klausimynas	Išsiaiškinti, kaip mokyklos mokytojai ugdo MM kompetenciją.
Mokinio klausimynas (1)	Išsiaiškinti, ką mokiniai mano apie MM kompetencijos ugdymą(si) jų mokykloje.
Mokinio klausimynas (2)	Padėti mokiniui išsiaiškinti įgytą MM kompetenciją.
Mokinio diagrama 7–8 klasėms	Padėti mokiniui įsivertinti įgytą MM kompetenciją ir žymėti jos pažangą.
Mokinio diagrama 5–6 klasėms	
4 užduočių sąsiuviniai 5–6 klasėms	Padėti mokiniui įsigilinti į tobulintinas MM kompetencijos sritis, išsikelti mokymosi siekius ir numatyti jiems įgyvendinti reikalingas veiklas. Taip pat padėti mokiniui stebėti savo MM kompetencijos pažangą.
6 užduočių sąsiuviniai 7–8 klasėms	

Mokinio pažangai atitinkamoje MM kompetencijos srityje įsivertinti 5–6 klasių mokiniams buvo sukurti 4 užduočių rinkiniai (toliau vadinami užduočių sąsiuviniais), o 7–8 kl. mokiniams – 6 užduočių sąsiuviniai. Užduočių sąsiuvinių pavadinimai atitinkamai MM kompetencijos sričiai pateikti 5 lentelėje.

5 lentelė. MM kompetencijos įsivertinimui skirtų užduočių sąsiuvinių pavadinimai.

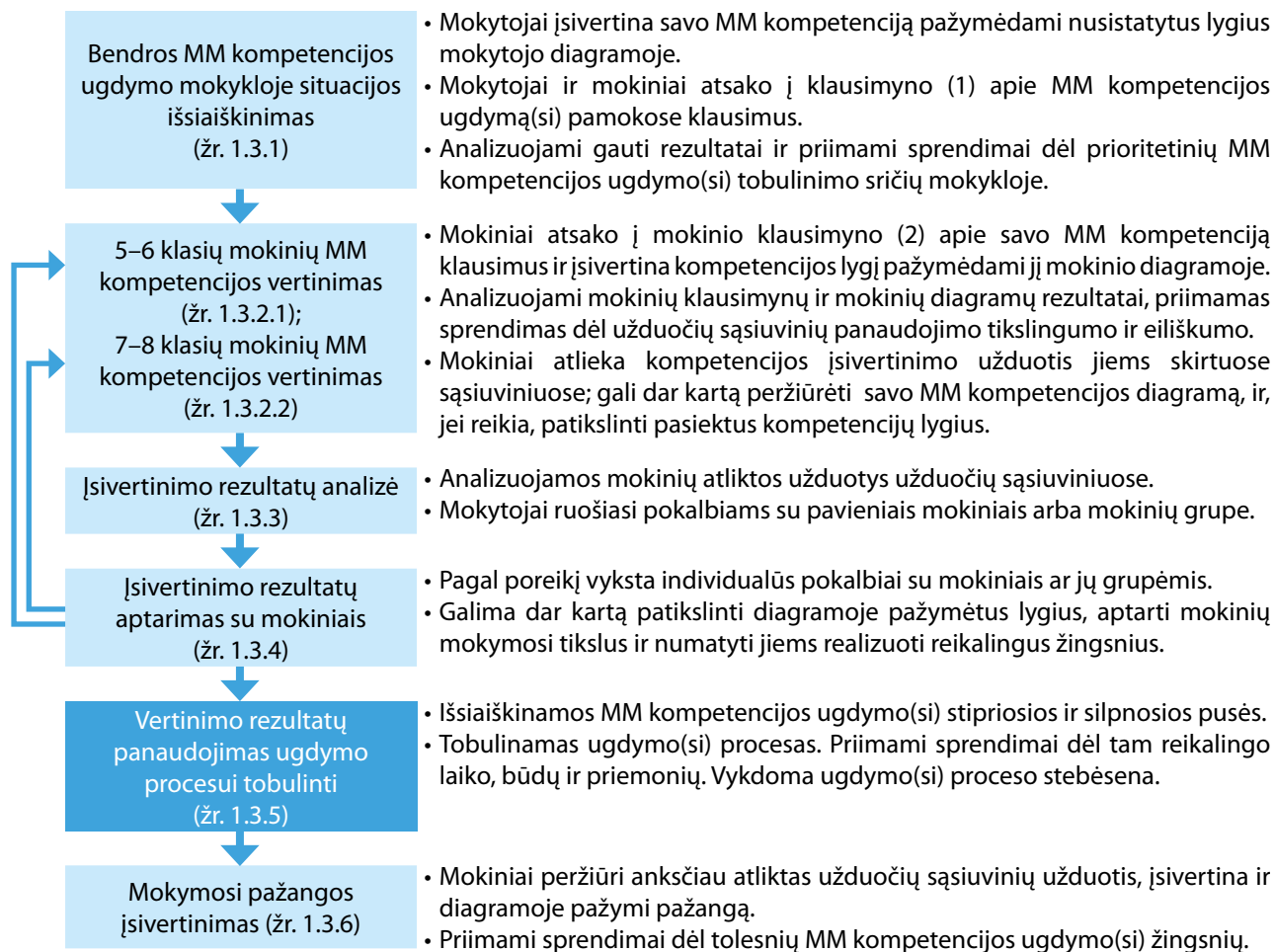
MM kompetencijos sritis	Užduočių sąsiuvinių pavadinimai	
	5–6 klasės	7–8 klasės
Teigiamas požiūris į mokymąsi ir nusiteikimas mokytis	Kodėl mokausi	Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi. Mokytis galiu iš kitų ir su kitais.

Tikslo ir jo link vedančių veiklų numatymas	Ko mokausi	Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi.
Organizuota ir kryptinga mokymosi veikla	Kaip mokausi	Organizuoju savo mokymąsi, įveikiu sunkumus.
		Mokausi įvairiais būdais.
Mokymosi veiklų ir rezultatų apmąstymas bei įsivertinimas	Mąstau, kaip sekasi	Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi.

Kokia tvarka būtų tikslinga panaudoti atskirus MM kompetencijos vertinimo įrankius, siūloma 6 lentelėje, tačiau kiekviena mokykla turi pati apsispręsti, kuriuos įrankius naudos ir kaip, nes mokyklų patirtis ir pasiekimai ugdant bei vertinant MM kompetenciją yra labai skirtingi. Nors rengiant vertinimo įrankius buvo orientuotasi į 5–8 klasių mokinius, tačiau išbandymo metu paaiškėjo, kad visi 7–8 klasėms skirti vertinimo įrankiai gali būti sėkmingai panaudojami ir vyresniųjų klasių mokinių kompetencijai vertinti, jei tik anksčiau jie nebuvo panaudoti. Plačiau apie užduočių sąsiuvinius ir jų panaudojimą rašoma 1.3.2.1 ir 1.3.2.2 skyreliuose.

Bet kuriuo atveju, prieš nusprendžiant, kurie iš siūlomų įrankių bus naudojami ir kaip, mokyklos bendruomenė turėtų suvienodinti MM kompetencijos ugdymo supratimą, susitarti dėl vertinimo tikslų ir kriterijų, išsinagrinėti vertinimo įrankius. Susitarimams priimti mokykloje galima organizuoti seminarus, konferenciją, kompetencijų dienas, diskusijas su mokytojais, mokiniais, tėvais ir pan.

6 lentelė. Rekomenduojamas MM kompetencijos įsivertinimo įrankių naudojimo eiliškumas.

1.3.1. BENDROS MM KOMPETENCIJOS UGDYMO MOKYKLOJE SITUACIJOS IŠSIAIŠKINIMAS

Labai svarbu, kad mokytojai – viso ugdymo proceso organizatoriai – iš pradžių apmąstytų savo darbo stipriąsias ir silpnausias puses, išvelgtų ir numatytų sritis, kuriose reikėtų patobulėti ne tik atskiriems mokytojams, bet ir visai mokyklos bendruomenei ugdant mokinių mokėjimo mokyti kompetenciją. Bendrai situacijai mokykloje įvertinti skirti trys įrankiai: mokytojo diagrama ir tarpusavyje susieti mokytojo bei mokinio klausimynai (žr. 2 pav. ir 2.1–2.3 skyrelius).

1 pav. Įrankiai, skirti bendrai MM kompetencijos ugdymo situacijai mokykloje įsivertinti.

Mokytojo diagrama skirta padėti mokytojui apmąstyti turimą MM kompetenciją. Įsivertindamas savo MM kompetenciją ir pažymėdamas ją diagramoje, mokytojas turi galimybę geriau suprasti savo, kaip besimokančiojo, stipriąsias ir silpnausias savybes.

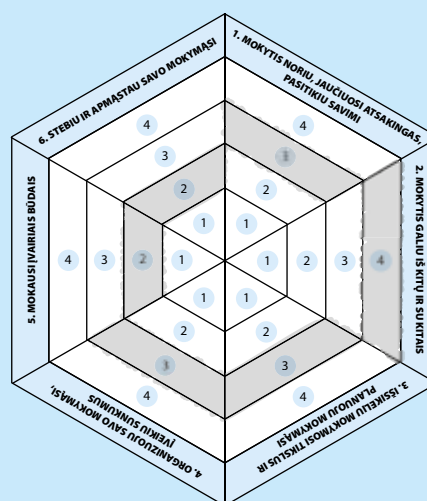
Siekiant gauti daugiau ir patikimesnės informacijos apie mokymo bei mokymosi situaciją mokykloje, būtų naudinga, užtikrinant anonimiškumą, apibendrinti ir aptarti mokytojų užpildytų diagramų rezultatus. Tada paaiškėtų, kuriose MM kompetencijos srityse mokyklos mokytojai jaučiasi stiprūs, o kur dar turėtų patobulėti. Tai būtų naudinga ne tik planuojant įvairias veiklas mokykloje, bet ir numatant kvalifikacijos tobulinimo kursus mokytojų bendruomenei. Diskusija būtų naudinga ir kiekvienam mokytojui, nes jis turėtų galimybę geriau suvokti bei apmąstyti, kuo galėtų būti naudingas mokyklos bendruomenei ir ko galėtų pasimokyti iš kitų.

Toliau pateiktas pavyzdys, iliustruojantis, kokias išvalgas padarė X mokyklos mokytoja, palyginusi savo įsivertinimo rezultatus su apibendrintais mokytojų rezultatais.

PAVYZDYS. „Kai visi mūsų mokyklos mokytojai užpildė diagramas, buvome paprašyti dideliame lape ant lentos pažymėti 1–2 savo stipriausias ir 1–2 savo silpniausias MM kompetencijos sritis (žr. 2 ir 3 pav.). Su dideliu susidomėjimu nagrinėjome gautus rezultatus. Pasidžiaugėme, kad esame stiprūs gebėjimu mokyti iš kitų ir su kitais. Aš šį savo gebėjimą taip pat įsivertinau aukščiausiu – 4 lygiu.

Atkreipiau dėmesį į tai, kad nemažai mokyklos mokytojų, skirtingai nei aš, kaip stiprybę nurodė gebėjimą mokyti įvairiais būdais. Pagalvojau, kad reikės paprašyti kolegų patarimų, pamokymų.

Tik antru lygiu įsivertinau gebėjimą „Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi.“ Pastebėjau, kad dauguma mano kolegų taip pat norėtų patobulėti šioje srityje. Tikiuosi, kad mokytojams bus organizuoti kvalifikacijos tobulinimo seminarai.“

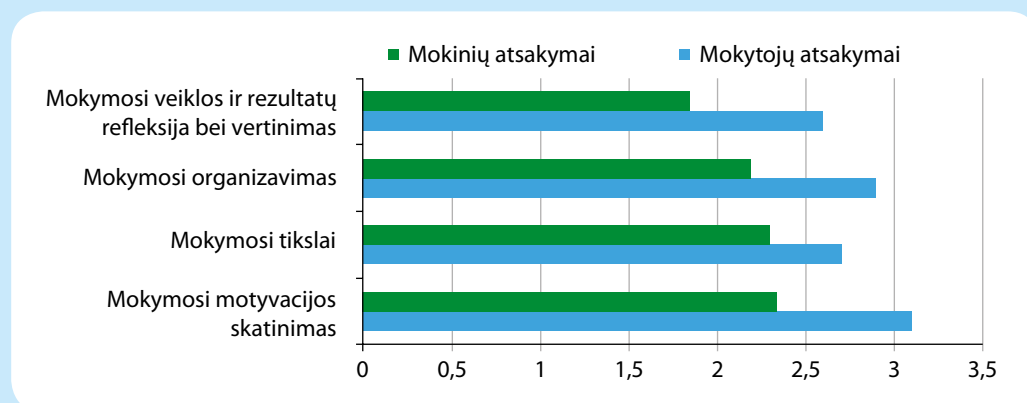

2 pav. Mokytojos užpildyta MM kompetencijos įsivertinimo diagrama.

Pati mokykla nusprendžia, ar mokytojams ir mokiniams bus iš anksto žinoma, kad į analogiško anoniminio klausimyno klausimus atsakinėja tiek mokiniai, tiek mokytojai. Tačiau visiems turėtų būti žinoma, kad apibendrinti atsakymai mokykloje bus aptariami ir panaudojami mokymo(si) procesui tobulinti.

Toliau pateikiamas pavyzdys, iliustruojantis, kokias išvalgas padarė ir kokius sprendimus priėmė X mokyklos mokytojai, panaudoję visus tris bendrai MM kompetencijos ugdymo situacijai įvertinti skirtus įrankius – mokytojo diagramą ir susietus mokytojo bei mokinio (1) klausimynus.

PAVYZDYS. Apklausoje dalyvavo 36 mokytojai ir 47 pirmųjų bei antrųjų gimnazijos klasių mokiniai. Nei mokytojai, nei mokiniai nebuvo informuoti, jog jie atsakinės į analogiškus klausimyno klausimus. 5 paveiksle pateiktas apibendrintas mokinių ir mokytojų požiūris į MM kompetencijos ugdymą mokykloje. Daugiausia dėmesio mokytojai skyrė mokinių mokymosi motyvacijai skatinti. Silpniausia grandis – mokymosi veiklos ir rezultatų refleksija bei vertinimas. Palyginus, kaip mokymosi procesą vertina mokiniai, paaiškėjo, kad kaip stipriausią grandį jie taip pat išskyrė mokymosi motyvacijos skatinimą, o kaip silpniausią – mokymosi veiklos ir rezultatų refleksiją bei vertinimą. Taigi tiek mokytojai, tiek mokiniai nurodė tas pačias MM kompetencijos ugdymo proceso stipriausias ir silpnąsias sritis. Tačiau mokyklos mokytojus nustebino tai, kad mokinių vertinimai buvo gerokai žemesni nei mokytojų.

5 pav. Mokinių ir mokytojų apibendrintų atsakymų vidurkiai, 4 balų sistema vertinant MM kompetencijos ugdymą mokykloje (4 balai – tai vyksta labai dažnai; 1 balas – tai beveik niekada nevyksta).

Aptardami mokinių ir mokytojų apklausos rezultatus, mokytojai stengėsi išsiaiškinti, kodėl mokinių ir mokytojų atsakymai į kai kuriuos klausimus itin skyrėsi.

Gauti rezultatai parodė, kad daugiausiai vertinimo skirtumų buvo iš *Mokymosi veiklų ir rezultatų apmąstymas ir įsivertinimas* srities, kurią ir mokytojai, ir mokiniai įvertino kaip silpniausią. Mokytojų nuomone, žemesnius mokinių vertinimus galima būtų paaiškinti tuo, kad su mokiniais mažai kalbama apie mokymąsi ir kad nepakankamai individualizuojamas mokymas.

Mokytojai nusprendė kitais metais mokymosi veiklos ir rezultatų įsivertinimo ir apmąstymo sritį paskelbti prioritetine mokyklos veiklos sritimi. Siekiant įgyvendinti šį tikslą pirmajamam mokslo metų pusmečiui buvo numatytos tokios veiklos:

- mokykloje direktoriaus pavaduotoją ugdymui skirti atsakinga už MM kompetencijos pažangos stebėseną mokykloje. Bendradarbiaudama su dalykų mokytojais ir klasės auklėtojais, ji išsiaiškintų, kokias papildomas veiklas vertėtų įtraukti į mokyklos strategijos planą, organizuotų pažangos stebėsenos veiklas: klausimynų pildymus, rezultatų apibendrinimus ir aptarimus, įsivertinimo procesus ir pan.;
- visi klasių auklėtojai rugsėjo mėnesį klasės valandėlės metu supažindins mokinius su MM kompetencijos samprata bei MM kompetencijos įsivertinimo rezultatais, pabrėždami, kad pagrindinis MM kompetencijos vertinimo tikslas yra pažinti save, išryškinti prioritetingą mokėjimo mokytis sritį;
- spalio ir lapkričio mėnesiais visi 7–10 klasių mokiniai pildys užduočių sąsiuvinį *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi* (žr. 2.8 skyrelį); pagal poreikį bus organizuojami klasių auklėtojų pokalbiai su mokiniais (jų grupėmis) siekiant patikslinti mokinių išsikeltus mokymosi siekius;
- gruodžio mėnesį mokinių įsivertinimo rezultatus ir išsikeltus mokinių tikslus klasės auklėtojai apibendrins ir pristatys visiems mokytojams; mokytojams bus organizuotas seminaras apie mokymosi veiklos ir rezultatų apmąstymo bei įsivertinimo būdus ir jų taikymą.

1.3.2. MOKINIŲ MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS VERTINIMAS

Įsivertinusi bendrą MM kompetencijos ugdymo mokykloje situaciją, mokyklos bendruomenė turėtų apsispręsti, kokių mastu toliau bus vykdomas MM kompetencijos įsivertinimas jų mokykloje. Tolesniame įsivertinimo procese gali dalyvauti visi mokyklos, vieno koncentro arba vienos klasės mokiniai. Tačiau galimas ir toks sprendimas, jog įsivertinimo procese toliau dalyvaus tik atskiri įvairių klasių mokiniai.

Jei priimamas sprendimas, kad MM kompetencijos vertinime dalyvaus visos 5–8 (5–10) klasės ar dalis klasių, tada siūloma skirti asmenį (arba suburti darbo grupę), atsakingą už MM kompetencijos vertinimą ir pažangos stebėseną mokykloje. Šis asmuo (ar grupė), bendradarbiaudamas su dalykų mokytojais ir klasės auklėtojais, rengtų MM kompetencijos ugdymo mokykloje planą, organizuotų pažangos stebėsenos veiklą: mokinio ir mokytojo klausimynų pildymus, rezultatų apibendrinimus, įsivertinimo procesus ir pan.

Klasės auklėtojas galėtų būti atsakingas už mokinių MM kompetencijos įsivertinimą ir pažangos stebėjimą klasės lygmeniu. Tokiu atveju MM kompetencijos vertinimo įrankiai būtų pildomi ir aptariami ne per mokomųjų dalykų mokytojų pamokas, o per klasės valandėles. Klasės auklėtojas apžvelgtų klasės lygį, situaciją, pasikalbėtų su dalykų mokytojais ir kartu su mokiniais aptartų, kurias MM kompetencijos sritis reikėtų tobulinti, stebėtų pažangą. Tačiau, atsižvelgiant į mokyklos mokytojų galimybes, tai gali atlikti ir paskirtas dalyko mokytojas ar klasės auklėtojas kartu su dalyko mokytoju.

Būtų naudinga, kad įsivertintų visų klasių mokiniai, nes tai puiki medžiaga visų dalykų mokytojams suprasti, su kokiomis problemomis susiduria mokiniai, galimybė tikslingai planuoti artimiausių pamokų, pusmečio ar metų mokėjimo mokytis žingsnius.

Mokytojos refleksija

1.3.2.1. 5–6 klasių mokinių mokėjimo mokytis kompetencijos vertinimas

Kompetencijai įsivertinti 5–6 klasių mokiniams yra skirti du įrankiai: 4 užduočių sąsiuviniai (žr. 2.7 skyrelį) ir mokinio diagrama 5–6 klasei (žr. 2.5 skyrelį). Kiekvienas užduočių sąsiuvinis mokiniui padės įsigilinti į vieną MM kompetencijos sritį (žr. 6 pav.).

1 sąsiuvinis. *Kodėl mokausi.*

Užduotys padės mokiniui apmąstyti, kodėl jam svarbu mokytis, įsivertinti pasitikėjimą savo jėgomis.

2 sąsiuvinis. *Ko mokausi.*

Užduotys padės mokiniui apmąstyti ir įsivertinti, kaip jis geba, atsižvelgdamas į savo galimybes, poreikius, mokytojų reikalavimus, išsikelti mokymosi tikslus, planuoti mokymosi laiką.

3 sąsiuvinis. *Kaip mokausi.*

Užduotys padės mokiniui apmąstyti ir įsivertinti, kaip jis geba pasirinkti mokymosi būdus, informacijos šaltinius, pasirūpinti mokymuisi reikalingomis priemonėmis.

4 sąsiuvinis. *Mąstau, kaip sekasi.*

Užduotys padės mokiniui apmąstyti ir įsivertinti, kaip jis geba stebėti savo mokymąsi ir numatyti, ką daryti, kad geriau sektųsi.

6 pav. Užduočių sąsiuvinių 5–6 klasių mokiniams paskirtis.

Kiekvieną iš keturių MM kompetencijos įsivertinimo užduočių sąsiuvinių sudaro mokymosi situacijos (užduotys) ir klausimai, padedantys mokiniui apmąstyti įgytus mokėjimo mokytis gebėjimus. Išbandant užduotis su 5–6 klasių mokiniais paaiškėjo, kad visas atvirojo atsakymo tipo užduotis reikėtų pakeisti pasirenkamojo atsakymo tipo užduotimis, nes šio amžiaus mokiniams ne tik geriau sekasi atlikti tokias užduotis, bet ir skirtingų gebėjimų mokiniai jas atlieka per mažiau laiko. Todėl kartu su situacijomis pateikiami klausimai su pasirenkamaisiais atsakymais, būdingais įvairių MM kompetencijos lygių mokiniams (žr. 7 pav.).

Pasirenkamieji atsakymai suformuluoti taip, kad kiekvienas iš atsakymų rodo MM kompetencijos lygį. Šioje užduotyje: A – 4 lygis, B – 4 lygis, C – 4 lygis, D – 3 lygis, E – 2 lygis, F – 2 lygis, G – 1 lygis, H – 1 lygis. Mokinio pasirinktas atsakymas „F“ rodo MM kompetencijos 2 lygį.

1 UŽDUOTIS

Mokytojas paprašė mokinių pasakyti, kodėl jie stengiasi mokytis. Mokiniai išsakė įvairias nuomones. Pagalvok, kodėl Tau svarbu mokytis.

a) Pažymėk varnelę (✓) vieną atsakymą, kuris labiausiai panašus į Tavo atsakymą.

A Man patinka ir įdomu mokytis.

E Noriu, kad tėveliai manimi didžiūtu.

B Noriu daug sužinoti ir būti protingas.

F Noriu gauti gerus pažymius.

C Noriu geros ateities, gero darbo.

G Mokausi, nes mane nuolat ragina mokytojai ir tėveliai.

D Mokymasis yra mano pareiga, todėl stengiuosi mokytis.

H Jei nesistengsiu, bursis tėveliai.

7 pav. 5 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Kodėl mokausi*).

Kai kuriose užduotyse mokiniui siūloma pažymėti visus jam tinkančius atsakymus (žr. 8 pav.) ir suskaičiuoti, kiek atsakymų jis pasirinko. Tada mokinio kompetencijos lygį parodo pasirinktų atsakymų skaičius (A – 4 lygis, B – 3 lygis, C – 2

3 UŽDUOTIS

Kartais būna sunku įdėmiai ir susikaupus klausytis mokytojo ar draugų pasakojimo, aiškinimo, skaityti ir suprasti sudėtingus tekstus. Pagalvok apie būdus, kurie palengvina Tavo mokymąsi.

- a) Pažymėk varnele (✓) būdus, kuriuos Tu naudoji klausydamasis mokytojo pasakojimo arba aiškinimo.
- Mąstau apie tai, kas sakoma.
 - Stengiuosi atsakyti į užduodamus klausimus.
 - Sau mintyse keliu įvairius klausimus (Ar...? Kodėl...? Kas yra...? Kaip...?)
 - Klausinėju mokytojo (Ar...? Kodėl...? Kas yra...? Kaip...? Ar galite pakartoti...?)
 - Užsirašau svarbiausią informaciją.
 - Mintyse pasakojimą padalinu į dalis. Sakau sau: Pirma... Antra... Trečia...

Suskaičiuok, kiek mokymosi būdų pažymėjai. Pažymėk varnele (✓) savo atsakymą.

- A** Pažymėjau 5–6 mokymosi būdus. **C** Pažymėjau 2 mokymosi būdus.
B Pažymėjau 3–4 mokymosi būdus. **D** Pažymėjau 1 mokymosi būdą.

8 pav. 5 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Kaip mokausi*).

- b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Užduotis stengiuosi atlikti iki galo, net jei sunku.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

9 pav. 5 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Kodėl mokausi*).

UŽDUOČIŲ ATSAKYMAI IR ĮSIVERTINIMAS

Nustatyk, kiek taškų Tu pelnei už kiekvieną užduotį ir įrašyk juos lentelės paskutiniame stulpelyje.

Užduoties Nr.		Atsakymų reikšmės	Tavo surinkti taškai (įrašyk)
1	a	A – 4, B – 4, C – 4, D – 3, E – 2, F – 2, G – 1, H – 1.	2
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	1
2	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1, E – 0.	2
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	4
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	2
	d	A – 4, B – 4, C – 3, D – 2, E – 1, F – 1, G – 1.	1
	e	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	2
3	a	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	3
	b	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	3
	c	A – 1, B – 1, C – 2, D – 3, E – 4, F – 4.	1
	d	A – 1, B – 1, C – 3, D – 4.	3
4	a	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	2
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	2
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	3
	d	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	4
5	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	2
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	3
6		A – 3, B – 4, C – 1, D – 2.	4

10 pav. 5 klasės mokinio užpildyta užduočių atsakymų įsivertinimo lentelė (užduočių sąsiuvinis *Kodėl mokausi*).

lygis, D – 1 lygis). Mokinio pasirinktas atsakymas „B“ rodo MM kompetencijos 3 lygį.

Kartu su situacijomis pateikiami teiginiai, kuriuos mokinys įsivertina pagal dažnumo skalę: „Labai retai“ (1 lygis), „Retai“ (2 lygis), „Dažnai“ (3 lygis), „Labai dažnai“ (4 lygis), žr. 9 pav. Šie teiginiai yra susiję su mokinio jau apgalvotomis ir įsivertintomis situacijomis.

Atsižvelgiant į mokinių amžiaus tarpsnį, atliktoms užduotims įsivertinti ir kompetencijos lygiui nustatyti naudojama taškų sistema. Taškų skaičių, skiriamą už kiekvieną atsakymą, mokinys nustato pagal atsakymų reikšmes, pateikiamas užduočių sąsiuvinio pabaigoje (žr. 10 pav.). Pasirinkto atsakymo taškų skaičius atitinka pasiektą MM kompetencijos lygį. Pavyzdžiui, jei mokinys pirmojo sąsiuvinio *Kodėl mokausi* 1 užduoties a) dalyje pasirinko atsakymą A, jis sau skiria 4 taškus (MM kompetencijos 4 lygis). Tokiu būdu į užduočių atsakymų ir įsivertinimo lentelę mokinys surašo visus surinktus taškus.

Surašius užduočių taškus į lentelę mokiniui pasiūloma suskaičiuoti, kiek kokių taškų (vienetukų, dvejetukų, trejetukų, ketvertukų) jis surinko.

Užduočių sąsiuvinio pabaigoje esančioje lentelėje pateikiami atitinkamos MM kompetencijos srities pažangos lygių aprašai (žr. 11 pav.). Mokinio prašoma pagal surinktų taškų skaičių rasti lentelėje

Suskaičiuok, kiek iš viso surinkai vienetukų, dvejetukų, trejetukų ir ketvertukų, ir įrašyk į atitinkamus langelius.

 Vienetukai 3	 Dvejetukai 7	 Trejetukai 5	 Ketvertukai 3
--	---	---	--

Jeį daugiausia surinkai vienetukų	Jeį daugiausiai surinkai dvejetukų	Jeį daugiausiai surinkai trejetukų	Jeį daugiausiai surinkai ketvertukų
Mokausi, kai kiti mane paragina, paskatina, įtikina. Drąsiai jaučiuosi tada, kai kas nors man padeda. Dirbdamas su kitais dažniau stebiu, kaip kiti ką nors daro.	Mokausi, nes privalau, bet noriai tik to, kas man įdomu. Savimi pasitikiu, kai reikia atlikti lengvai suprantamas užduotis. Dirbdamas su kitais bandau reikšti savo nuomonę.	Suprantu, kad mokytis – mano pareiga, todėl stengiuosi mokytis ne vien tik to, kas man įdomu. Dažniausiai savimi pasitikiu atlikdamas įprastas ir naujas, bet nesudėtingas užduotis, nebijau suklysti. Dirbdamas su kitais dažnai reiškiu savo nuomonę, jei galiu, padedu kitiems.	Mokausi noriai ir atsakingai, nes man patinka mokytis ir suprantu, kad tai, ko išmoksiu, prireiks ateityje. Pasitikiu savimi, nebijau sunkumų, drąsiai imuosi įvairių naujų užduočių. Dirbdamas su kitais ne tik mokausi iš kitų, bet ir noriai bei drąsiai jiems padedu.
I lygis Pirmieji žingsniai	II lygis Einama teisinga kryptimi	III lygis Jau arti tikslo	IV lygis Įgyjama kompetencija

11 pav. Užduočių sąsiuvinio *Kodėl mokausi* pažangos lygių aprašai.

kymai parodo lygius „Pirmieji žingsniai“ (1 taškas) ar „Einama teisinga kryptimi“ (2 taškai), siūloma dar kartą paskaityti kitus užduoties klausimo pasirenkamuosius atsakymus, kurie parodo lygius „Jau arti tikslo“ (3 taškai), „Įgyjama kompetencija“ (4 taškai). Šie atsakymai ne tik padės mokiniui apsispręsti, kokį mokymosi įprotį reikėtų sustiprinti, bet ir sugalvoti konkrečius veiksmus (žr. 12 pav.).

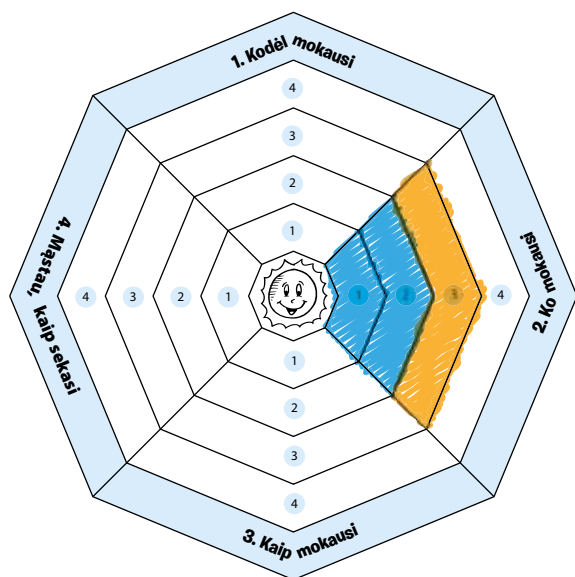
jo pasiekto lygio aprašą ir jį pažymėti varnele.

Paskutinė MM kompetencijos įsivertinimo užduotis, kurią turi atlikti mokinys – pagalvoti ir pasirinkti iš pateikto sąrašo, kuriuos mokymosi gebėjimus, įpročius norėtų sustiprinti, ir parašyti, ką numato padaryti, kad tai pasiektų.

Kad mokiniui lengviau būtų suvokti, kokius mokymosi gebėjimus, įpročius reikėtų tobulinti, jam patariama pažiūrėti, kurie jo pasirinkti atsakymai pelnė jam mažiausiai taškų. Jei mokinio atsa-

- 1 PAVYZDYS. Jei gausiu blogesni pažymi, nei užsirašiau lūkesčių lape, tada darysiu taip:
1. Paprašysiu mokytojo papildomų užduočių ir jas atliksiu.
 2. Nueisiu pasimokyti į konsultacinį centrą.
 3. Prieš kitą atsiskaitymą paprašysiu, kad tėveliai paklausintų. (Užduočių sąsiuvinis *Ko mokausi*).
- 2 PAVYZDYS. Kai rašysiu lietuvių kalbos ar istorijos darbus, pasinaudosiu bent dviem informacijos šaltiniais. Pagal taisyklės užrašysiu šaltinio metriką. (Užduočių sąsiuvinis *Kaip mokausi*)
- 3 PAVYZDYS. Prieš kiekvieną pamoką visas reikalingas priemonės išsiimsiu ir pasidėsiu ant stalo, kad nereikėtų gaišti laiko per pamoką, kad netrukdyčiau kitiems. (Užduočių sąsiuvinis *Kaip mokausi*)
- 4 PAVYZDYS. Pabaigęs darbą pasitikrinsiu. Atidžiai perskaitysiu dar kartą, pataisysiu klaidas. Sugalvosiu vieną dalyką, kuris sekėsi geriausiai ir vieną, kas buvo labai sunku. Sugalvosiu vieną patarimą sau, ką daryčiau kitaip. (Užduočių sąsiuvinis *Mąstau, kaip sekasi*)

12 pav. 5 klasės mokinių numatytų konkrečių veiksmų pasirinktam mokymosi įgūdžiui sustiprinti pavyzdžiai.

13 pav. Mokinio pažangos žymėjimo diagramoje pavyzdys.

Atlikti vieno sąsiuvinio užduotis, įsivertinti, numatyti tolesnius mokymosi tikslus mokiniams reikia vienos pamokos. Užpildyti mokinių sąsiuviniai surinkami ir analizuojami. Kaip tai daroma, rašoma 1.3.3 skyrelyje.

Kai mokiniai, atsižvelgdami į mokytojo patarimus, priima galutinį sprendimą dėl savo kompetencijos lygio ir tinkamai užrašo tolesnį mokymosi tikslą numatytam laikotarpiui, jiems pasiūloma nusistatytą kompetencijos lygį pažymėti *Mokinio diagramos* (5–6 klasei) atitinkamoje dalyje (žr. 13 pav.). Ten pat mokiniai užrašo ir išsikeltus mokymosi uždavinius.

Rekomenduojama, kad, praėjus sutartam laikotarpiui, mokiniai vėl peržiūrėtų sąsiuvinyje esančias užduotis, apmąstytų, kaip pavyko patobulėti, o pa-

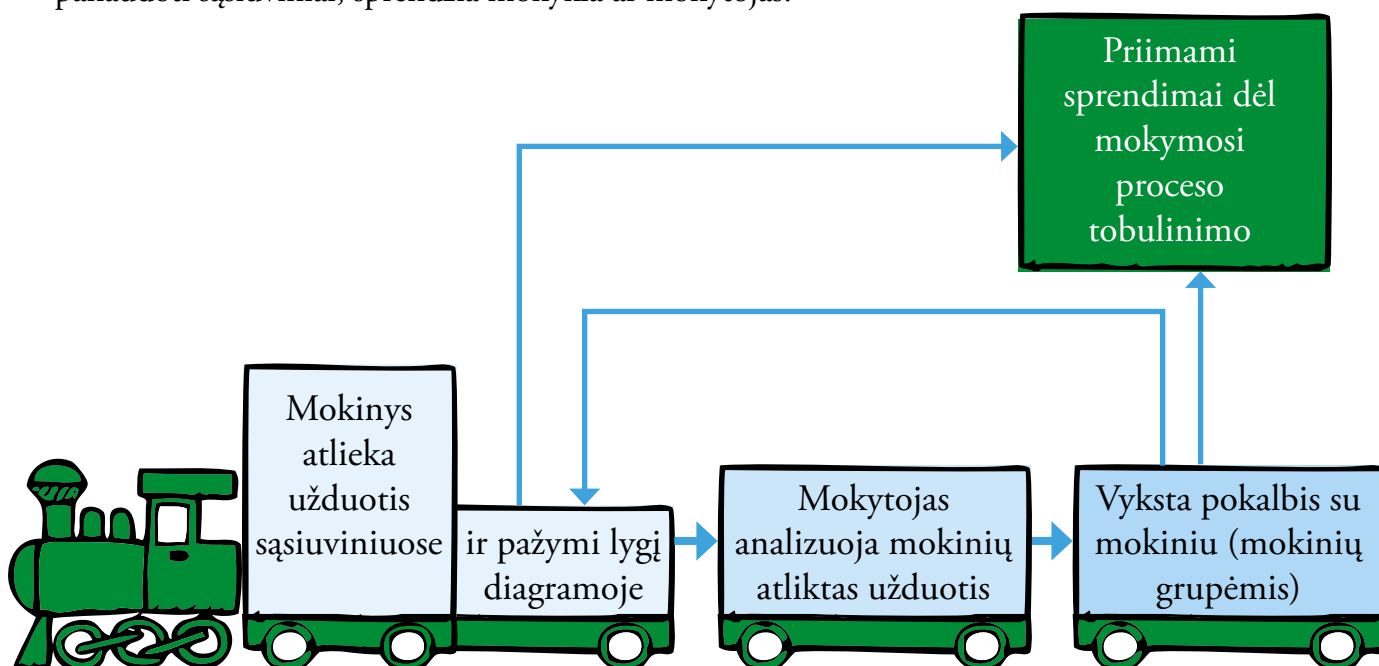
žangą pažymėtų *Mokinio diagramoje*.

Visas mokėjimo mokytis kompetencijos įsivertinimo 5–6 klasėje procesas pavaizduotas 14 paveiksle. Kaip analizuoti mokinių įsivertinimo rezultatus, aptarti juos su mokiniais, kaip priimti sprendimą dėl mokymosi proceso tobulinimo, aprašyta 1.3.3–1.3.5 skyreliuose.

Atsižvelgiant į tai, kad penktoje klasėje mokiniai pirmą pusmetį adaptuojasi po pradinės mokyklos, rekomenduojama, jog MM kompetencijai įsivertinti skirtus užduočių sąsiuvinius mokiniai pradėtų pildyti ne anksčiau kaip penktos klasės antrąjį pusmetį. Kokia tvarka bus panaudoti sąsiuviniai, sprendžia mokykla ar mokytojas.

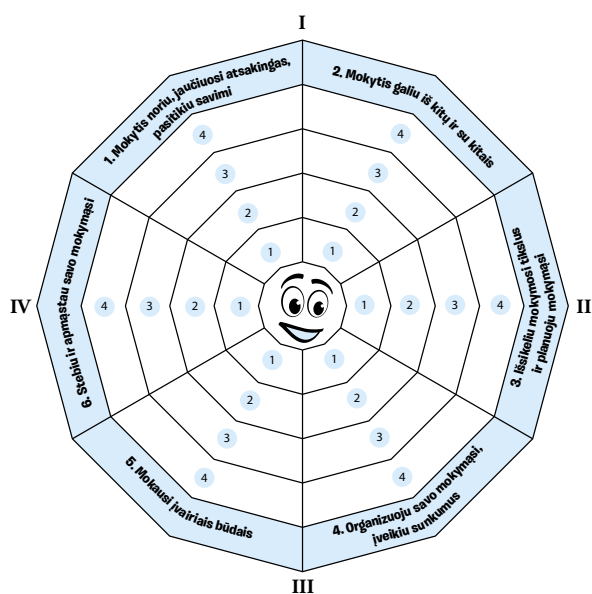
Mokiniam geriausia būtų įsivertinti po pirmojo pusmečio arba baigiantis mokslo metams. Įsivertinimo rezultatus reikėtų aptarti kartu su mokiniais, siekiant išsiaiškinti jų mokymosi problemas ir kaip jie galėtų pagerinti savo MM kompetenciją.

Mokytojos refleksija

14 pav. 5–6 klasės mokinio MM kompetencijos įsivertinimo procesas.

1.3.2.2. 7–8 klasių mokinių MM kompetencijos vertinimas

15 pav. Mokinio MM kompetencijos diagrama 7–8 klasei.

Mokiniui įsivertinti savo MM kompetenciją 7–8 klasėse skirti trys įrankiai: mokinio klausimynas (2) (žr. 2.4 skyrelį), mokinio diagrama 7–8 klasei (žr. 2.6 skyrelį) ir 6 uždavimų sąsiuviniai (žr. 2.8 skyrelį).

Klausimyne (2) teiginių grupės parinktos taip, kad jį užpildęs ir apžvelgęs savo atsakymus, mokinys galėtų lengviau priimti sprendimą dėl kiekvienos MM kompetencijos srities lygio. Savo sprendimą jis parodo pažymėdamas atitinkamus langelius mokinio diagramoje (žr. 15 pav.).

Siekiant padėti 7–8 klasių mokiniams labiau įsigilinti į atskiras MM kompetencijos sritis ir tiksliau jas įsivertinti siūloma naudoti 6 uždavimų sąsiuvinius (žr. 16 pav. ir 2.8 skyrelį).

1 sąsiuvinis. *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi.*

Užduotys padės mokiniui išsiaiškinti, ar jis supranta, kodėl svarbu mokytis, ar mokydamasis pasitiki savo jėgomis.

2 sąsiuvinis. *Mokytis galiu iš kitų ir su kitais.*

Užduotys padės mokiniui išsiaiškinti, ar sugeba mokytis iš kitų ir pasidalyti žiniomis, įgyta patirtimi su kitais.

3 sąsiuvinis. *Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi.*

Užduotys padės mokiniui išsiaiškinti, kaip sugeba išsikelti mokymosi tikslus, suplanuoti konkrečias veiklas ir laiką, reikalingą joms įgyvendinti ir tikslams pasiekti.

4 sąsiuvinis. *Organizuoju savo mokymąsi, įveikiu sunkumus.*

Užduotys padės mokiniui išsiaiškinti, kaip sugeba organizuoti mokymąsi, kad užduotis atliktų laiku ir gerai, ar moka paprašyti ir surasti pagalbą, kai jos reikia, ar savarankiškai įveikia sunkumus.

5 sąsiuvinis. *Mokausi įvairiais būdais.*

Užduotys padės mokiniui išsiaiškinti, kaip sugeba pasirinkti ir taikyti įvairius mokymosi būdus, kad pasiektų mokymosi tikslus.

6 sąsiuvinis. *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi.*

Užduotys padės mokiniui išsiaiškinti, kaip sugeba įsivertinti bei reflektuoti savo mokymosi procesą ir pažangą, įžvelgti sėkmių ir nesėkmių priežastis, numatyti tobulėjimo kelius.

16 pav. Uždavimų sąsiuviniai 7–8 klasių mokiniams paskirtis.

Kiekvieną MM kompetencijos įsivertinimo uždavimų sąsiuvinį sudaro 4–6 mokymosi situacijos (užduotys), artimos mokinių kasdieninei patirčiai mokykloje. Dauguma situacijų nėra siejamos su konkrečiais mokomaisiais dalykais, kad mėgstamas ar nemėgstamas dalykas nenulemtų mokinio atsakymų. Tačiau, esant poreikiui, mokytojai pateiktas situacijas gali nesunkiai pritaikyti bet kuriam mokomajam dalykui.

Dauguma situacijų atskleidžiamos prašant mokinį atsakyti į atvirojo tipo klausimus – taip jis skatinamas prisiminti ir aprašyti vienokią ar kitokią savo mokymosi patirtį (žr. 17 pav.).

1 PAVYZDYS. (Užduočių sąsiuvinis *Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi*)

- a)** O ko Tu norėtum šiais metais pasiekti, išmokti? Parašyk vieną mokymosi tikslą, kurį labai norėtumei pasiekti.

.....

.....

2 PAVYZDYS (Užduočių sąsiuvinis *Organizuoju savo mokymąsi, įveikiu sunkumus*)

- c)** Ar kada nors buvai patekęs į tokią situaciją: pamatęs, kad nespėsi atlikti užduoties, nusprendei ją atlikti kitu būdu, nei buvai iš pradžių suplanavęs. Trumpai aprašyk.

.....

.....

17 pav. Užduočių su atviraisiais klausimais pavyzdžiai.

Taip pat yra užduočių ir su pasirenkamaisiais atsakymais, kai mokinio prašoma apsispręsti ir pasirinkti, kuriam argumentui, pasiūlymui, nuomonei jis pritaria, kaip jis pasielgtų vienoj ar kitoj situacijoj. Siūlomi atsakymai atspindi skirtingus kompetencijos lygius.

Kartais mokinys prašomas savo pasirinkimą paaiškinti: kodėl pritaria vienai ar kitai minčiai, kodėl vienaip ar kitaip elgiasi konkrečioje situacijoje. Mokinys turi pažymėti jam tinkančius vieną ar kelis teiginius pateiktame teiginių sąrašė arba, jeigu jam tinkančių teiginių sąrašė nėra, užrašyti savo variantą. Klausimų pavyzdžiai pateikiami 18 paveiksle.

1 PAVYZDYS. (Užduočių sąsiuvinis *Organizuoju savo mokymąsi, įveikiu sunkumus*)

- b)** Pagalvok, ar dažnai Tau pavyksta atlikti užduotis per nurodytą laiką. Pažymėk varnelę (✓) vieną teiginį, kuris yra apie Tave. Jei nėra Tau tinkamo varianto, įrašyk jį tuščioje eilutėje.

- Užduotis dažniausiai atlieku laiku (greičiau nei yra suplanuota) ir gerai.
- Paprastai užduotis atlieku greitai, bet skubėdamas palieku daug „žioplių“ klaidų.
- Blaškausi prieš pradėdamas dirbti, todėl dažnai pristingu laiko jas pabaigti.
-

2 PAVYZDYS. (Užduočių sąsiuvinis *Mokausi įvairiais būdais*)

2 UŽDUOTIS

Justo klasei kitai užsienio kalbos pamokai reikia įsiminti daug naujų žodžių. Daugumai mokinių ši užduotis nesunki. Tačiau Justui ji sunkiai įveikiama, nes jis nežino būdų, kaip lengviau įsiminti naujus žodžius.

a) Klasės draugai jam pasiūlė įvairių būdų:

<p>A Lyginti su panašios prasmės žodžiais, ieškoti sinonimų.</p>	<p>B Sugalvoti pavyzdžių, kur tie žodžiai vartojami.</p>	<p>C Mokyti atmintinai tol, kol išmoksi.</p>
<p>D Perrašyti žodžius kelis kartus, kol įsiminsi.</p>	<p>E Daug kartų skaityti ir kartoti.</p>	<p>F Pasidaryti naujų žodžių korteles.</p>

Kuris pasiūlymas, Tavo nuomone, yra tinkamiausias mokytis naujų žodžių? Į langelį įrašyk pasirinkto varianto raidę ir parašyk, kodėl.

Pasirinksiu _____ variantą, nes.....

3 PAVYZDYS. (Užduočių sąsiuvinis *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi*)

a) Iš pirmo žvilgsnio užduotis Tau pasirodė nesudėtinga. Pabandei ją atlikti – nepavyko... Ar bandysi užduotį įveikti dar kartą pats? Pasirink ir paaiškink teiginį, kuriam tu pritari.

Bandysiu, nes manau, kad.....

Nebandysiu, nes manau, kad.....

18 pav. Klausimų su pasirenkamaisiais atsakymais pavyzdžiai.

Kiekvieno užduočių sąsiuvinio pabaigoje yra MM kompetencijos pažangos įsivertinimo lentelė. Mokinio prašoma dar kartą apmąstyti visus savo atsakymus į sąsiuvinyje pateiktus klausimus ir įsivertinti – lentelėje pažymėti tą lygį, kuris tiksliausiai apibūdina jo elgesį. Paskutinė MM kompetencijos įsivertinimo užduotis, kurią turi atlikti mokinys – apmąstyti ir parašyti, ką konkrečiai jis turėtų daryti, norėdamas sustiprinti atitinkamą mokėjimo mokytis gebėjimą, t. y. išsikelti ir užrašyti tolesnius mokymosi tikslus (žr. 19 pav.).

ĮSIVERTINIMAS

Dar kartą peržvelk savo atsakymus į visus klausimus ir nuspręsk, ar atsakingai ir noriai mokaisi, pasitiki savimi mokydamasis: pažymėk varnelę (✓) tą langelį, kuris tiksliausiai apibūdina Tavo pasiektą lygį.

Mokausi, kai kiti mane paragina, paskatina, įtikina. Drąsiai jaučiuosi tik atlikdamas man gerai žinomas užduotis.	Mokausi, nes privalau, noriai mokausi tik tai, kas man įdomu. Savimi pasitikiu atlikdamas daugumą lengvai suprantamų užduočių.	Suprantu, kad mokytis – mano pareiga, todėl stengiuosi atsakingai mokytis. Savimi pasitikiu atlikdamas įprastas ir naujas, bet nesudėtingas užduotis, nebijau suklysti.	Mokausi noriai ir atsakingai, nes suprantu, kad to, ko išmoksiu, prireiks ateityje. Savimi pasitikiu, nebijau sunkumų, drąsiai imuosi įvairių naujų, neįprastų užduočių.
 I lygis Pirmieji žingsniai	 II lygis Einama teisinga kryptimi	 III lygis Jau arti tikslo	 IV lygis Įgyjama kompetencija

Apgalvok, ką turėtum daryti, kad sustiprėtų Tavo noras mokytis, atsakomybė už mokymąsi, pasitikėjimas savimi mokantis. Trumpai užrašyk.

.....

19 pav. Užduočių sąsiuvinio *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi* pažangos lygių aprašas.

Mokinių išsikeltų mokymosi tikslų / uždavinių pavyzdžiai pateikiami 20 paveiksle.

1 PAVYZDYS. (Užduočių sąsiuvinis *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi*)

Apgalvok, ką turėtum daryti, kad sustiprėtų Tavo noras mokytis, atsakomybė už mokymąsi, pasitikėjimas savimi mokantis. Trumpai užrašyk.

Manau, turėčiau labiau save padrasinti, su didesniu teigiamu požiūriu žiūrėti į tai, ką darau, vyti šalin mintis, kad man nepasiseks.

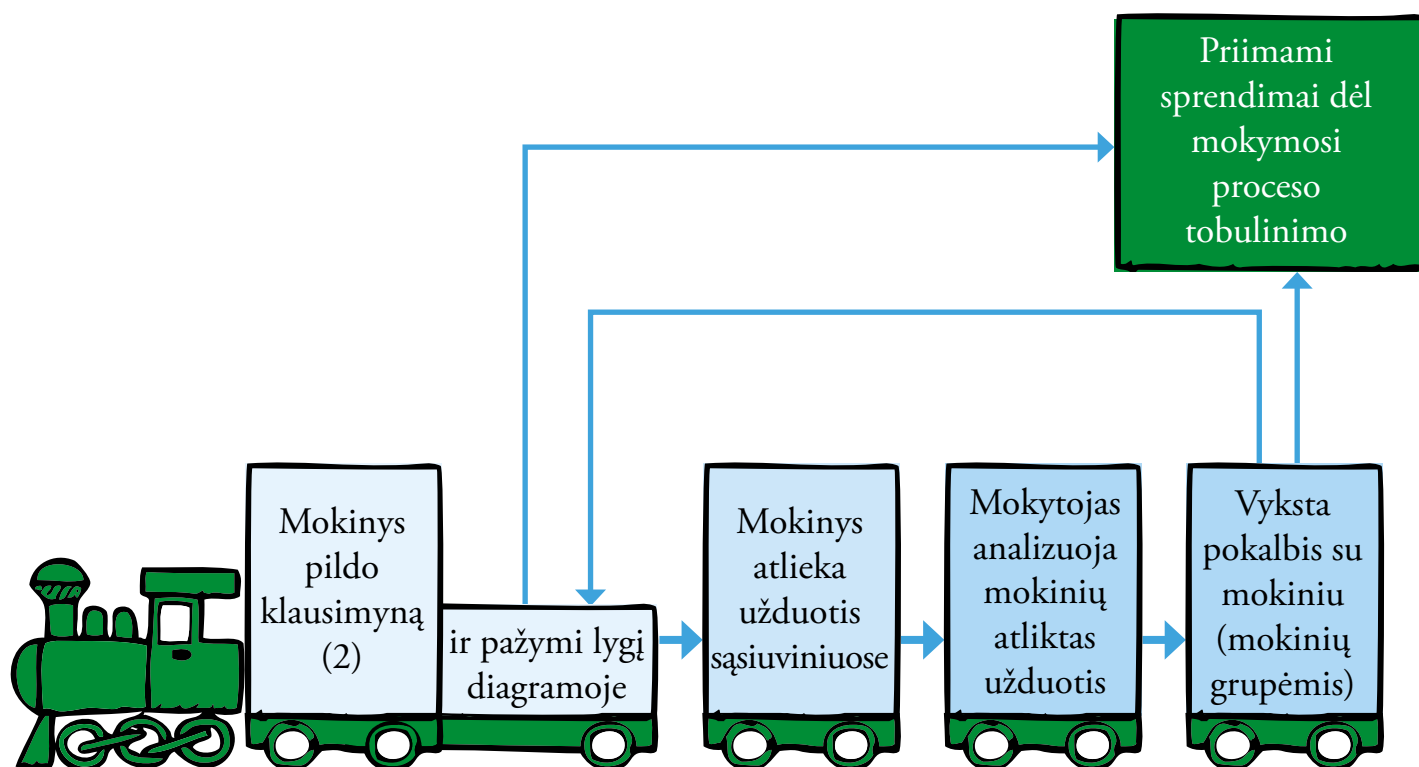
2 PAVYZDYS. (Užduočių sąsiuvinis *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi*)

Apgalvok, ką turėtum daryti, kad sustiprėtų tavo gebėjimas įsivertinti savo mokymąsi. Trumpai užrašyk.

Labiau įsiklausyti į man duodamus patarimus, susitelkti į klaidų ieškojimą, taisydamą.

20 pav. 8 klasės mokinių numatytų konkrečių veiklų pasirinktam gebėjimui sustiprinti pavyzdžiai.

Visas mokėjimo mokytis kompetencijos įšivertinimo 7–8 klasėje procesas pavaizduotas 21 paveiksle.

21 pav. 7–8 klasės mokinio MM kompetencijos įšivertinimo procesas.

Prieš pradėdant mokykloje mokinių MM kompetencijos įšivertinimą ir panaudojant užduočių sąsiuvinius, pirmiausia reikėtų nuspręsti, kiek ir kokios klasės dalyvaus, kaip bus įtraukti mokytojai. Pirmiausia pravartu aptarti MM kompetencijos sritis, kurios mokykloje ar konkrečioje klasėje aktualiausios, t. y. daro didžiausią poveikį mokymosi rezultatams ir jų pažangai. Vertėtų atsižvelgti į rezultatus, gautus apibendrinus mokytojo klausimyno ir mokinio klausimyno (1) atsakymus. Gali būti ir kitų aktualių probleminių MM kompetencijos sričių, kurioms giliau išžvelgti yra skirtas mokinio klausimynas (2) ir diagrama. Užduočių sąsiuvinius galima parinkti pagal tai, kurias MM kompetencijos sritis kaip silpniausias mokinys pažymėjo klausimyne (2) (dažniau nesutiko nei sutiko) ir mokinio diagramoje (nurodytas žemas lygis). Taip pat parenkant užduočių sąsiuvinius vertėtų atkreipti dėmesį ir į tuos mokinius, kurių atsakymai į klausimyno klausimus ir diagramoje pažymėti kompetencijos lygiai prieštarauja vieni kitiems.

Tikėtina, kad mokiniai, kuriems sunkiau sekasi mokytis atskirų dalykų, turi daugiau mokymosi problemų, susijusių su MM kompetencijos stoka. Tačiau nepaisant to, kiek probleminių mokinio MM kompetencijos sričių buvo išžvelgta, patartina, kad mokinys iš pradžių išsigilintų tik į vieną ar dvi sritis. Priešingu atveju mokiniui gali būti sunku numatyti konkrečius tolesnio mokymosi žingsnius ir juos įgyvendinti. Todėl mokiniui reikėtų duoti ne daugiau kaip du MM kompetencijos įšivertinimo užduočių sąsiuvinius. Mokytojas turėtų skirti laiko peržiūrėti mokinių atsakymus, aptarti su mokiniais įšivertinimo rezultatus ir išsikeltus naujus mokymosi tikslus, o praėjus numatytam laikui, vėl kartu su mokiniais pasitikrinti, kaip sekasi juos įgyvendinti (žr. 1.3.4–1.3.6 skyrelius).

1.3.3. ĮSIVERTINIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

Norint kryptingai ugdyti mokinių mokymosi gebėjimus, padėti mokiniams suvokti savo mokymosi tobulintinas sritis, būtina išanalizuoti mokinių užpildytus užduočių sąsiuvinius. Peržiūrint mokinių atsakymus reikėtų atkreipti dėmesį į šiuos dalykus:

- ar į visus klausimus mokinys atsakė;
- ar visi mokinio atsakymai atitinka jo pasirinktą gebėjimo lygį sąsiuvinio gale pateiktoje pažangos lygių aprašų lentelėje ir mokytojas pritaria šiai nuomonei;
- ar mokinys kasdienėje mokymosi veikloje elgiasi taip, kaip rašo atsakydamas į klausimus;
- ar mokiniui pavyko išsikelti konkrečius mokymosi tikslus.

Sprendimą, ar reikalingas pokalbis su mokiniu, mokinių grupe ar klase ir koks jis turėtų būti, priima mokytojas, analizavęs sąsiuvinius.

Toliau aptarsime kelis mokinių atsakymų pavyzdžius.

22 paveiksle pateikti 7 klasės mokinio užrašyti sakiniai. Jie rodo, kad mokinių mokytis skatina vidiniai motyvai, t. y. geresnį mokymąsi jis sieja su gerai apmokamu darbu, savo ateitimi, svajonėmis. Toks mokinio atsakymas dera su sąsiuvinio pabaigoje esančiu mokinio įsivertinimu 4 lygiu, taigi pokalbio su šiuo mokiniu nebūtina organizuoti, nebent mokytojas nėra tikras dėl mokinio atsakymo ir/ar įsivertinimo. Tačiau net ir tuo atveju, kai mokytojo nuomonė sutampa su mokinio įsivertinimu, būtų labai gerai, jeigu mokytojas rastų laiko bent trumpai su mokiniu pakalbėti apie jo stiprybes, kartu pasidžiaugti ir aptarti ateities tikslus.

1 UŽDUOTIS

Mokyklos laikraštis visus mokyklos aštuntokus pakvietė diskutuoti tema *Kodėl mokomės*.

- a) Tu irgi nusprendei parašyti į mokyklos laikraštį, kodėl mokaisi. Parašyk tris teiginius, pradėdamas nuo Tau svarbiausio.

1. Kad gaučiau kuo geresnį ir kuo geriau apmokamą darbą.
2. Kad nereiktų dirbti viršvalandžius ar papildomai, nes trūksta pinigų.
3. Kad per atostogas galėčiau sau leisti prabangias keliones.

22 pav. Užduočių sąsiuvinio *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi* užduotis ir 7 klasės mokinio atsakymas.

23 paveiksle parodyta, kaip 8 klasės mokinys atliko vieną užduotį. Mokinio atsakymas atitinka sąsiuvinio pabaigoje mokinio įsivertinimą 2 lygiu, taigi pokalbio dėl mokinio atsakymo ir įsivertinimo dermės nėra reikalo organizuoti, nebent jo pageidautų pats mokinys.

2 UŽDUOTIS

Įsivaizduok, kad chemijos mokytojas jums pasiūlė kitai pamokai įvairiuose informacijos šaltiniuose surasti įžymių žmonių minčių apie chemijos mokslo svarbą. Mokytojas pasakė, kad užduotis yra neprivaloma.

a) Tavo draugas pareiškė, kad jis šios užduoties neatliks, nes jam neįdomu. Kaip pasielgtum Tu šioje situacijoje? Pratęsk pasirinktą sakinį.

Imčiausi šios užduoties, nes.....

Neatlikčiau šios užduoties, nes jei nebūtina, dažniausiai nedarau. O dėl vieno dešimtuko nesiruošiu leisti savo laiko prie knygu.

23 pav. Užduočių sąsiuvinio *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi* užduotis ir 8 klasės mokinio atsakymas.

Toliau išskyrėme keletą atvejų, kai prasminga iškilusius klausimus aptarti kartu su mokiniu, paprašyti jo pakomentuoti savo atsakymus, paaiškinti kai kuriuos teiginius ir jų prasmę. Pasikalbėti su mokiniu ypač svarbu, jeigu jo atsakymai:

- neatitinka pasirinkto gebėjimų lygio (žr. 24–25 pav.);
- prieštaringi (žr. 26–28 pav.);
- neinformatyvūs (žr. 29–30 pav.);
- rodo, kad mokinys neįsigilino į užduotį, jos nesuprato (žr. 31–32 pav.);
- mokytojo požiūris nesutampa su mokinio gebėjimų įsivertinimu.

Pateikiame mokinių atsakymų, po kurių turėtų sekti pokalbis, pavyzdžių.

Pavyzdžiai, kai mokinio atsakymai neatitinka jo pasirinkto gebėjimų lygio

Sąsiuvinyje *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi* mokinių prašoma prisiminti atliktus projektinius darbus ir apmąstyti, ką jie dažniausiai įsivertina. 24 paveiksle pateiktas mokinio, kuris, atsakydamas į šį klausimą, įsivertinimo gebėjimą priskiria 4 lygiui, atsakymas. Tačiau mokinio atsakymas, kad jis nemato prasmės vertinti savo darbų, neatitinka pasirinkto lygio. Individualaus pokalbio metu patariama išsiaiškinti šio neatitikimo priežastis.

c) Prisimink savo atliktus projektinius darbus. Ką dažniausiai įsivertini atlikęs projektinį darbą?

Savęs nevertinu, nėra reikalo.

24 pav. 8 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi*).

Kitoje sąsiuvinio *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi* užduotyje mokinių prašoma nurodyti dvi dažniausias savo klaidų priežastis. 25 paveiksle 8 klasės mokinio pateikti atsakymai rodo, kad mokiniui sunku įvardyti klaidų priežastis, tačiau gebėjimą įsivertinti mokinys priskyrė 4 lygiui. Individualaus pokalbio metu reikėtų išsiaiškinti, kodėl jis blogai atlieka užduotis, kokios jo klaidų priežastys, ar jis ko nors pasimoko iš savo klaidų, kaip jis supranta įsivertinimo gebėjimus.

1 priežastis *Ne taip atlieku užduoti.*
 2 priežastis *Atlieku blogai.*

25 pav. 8 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi*).

Pavyzdžiai, kai mokinio atsakymai prieštaringi

Sąsiuvinyje *Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi* mokinių klausama: „Jei planuoji savo laiką, tai ar darbams atlikti numatai daugiau laiko nei manai, kad reikės? Kodėl?“ Mokinių prašoma pasirinkti vieną sakinio pradžią „Skiriu daugiau laiko, nes...“ arba „Neskiriu daugiau laiko, nes...“ ir pabaigti pasirinktą sakinį. 8 klasės mokinio atsakymai pateikti 26 paveiksle prieštarauja vienas kitam, todėl pokalbio metu reikėtų išsiaiškinti, kaip mokinys iš tikrųjų elgiasi.

Planuoju savo laiką, nes *galū nespėti.*
 Neplanuoju savo laiko, nes *viską visada spėju.*

26 pav. 8 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi*).

Sąsiuvinyje *Kodėl mokausi* 5 klasės mokinys, įsivertindamas bendradarbiavimo gebėjimus, taip pat prieštarauja pats sau. Iš 27 paveiksle pateikto pavyzdžio matyti, kad mokinys įsivertina, jog retai drąsiai ir mandagiai išsako savo nuomonę, retai atidžiai išklauso kitų nuomonės, retai paklausia nuomonės tų, kurie tyli. Tačiau, atsakydamas į kitą užduoties klausimą, mokinys pažymi atsakymą, rodantį, kad dirbdamas grupėje jis labai dažnai tariasi su kitais. Individualaus pokalbio metu patariama išsiaiškinti, kaip mokinys supranta bendradarbiavimą grupėje, kokie gebėjimai yra svarbūs, mokantis kartu su kitais.

4 UŽDUOTIS

Kartais mokytojai skiria užduotis grupelėms. Grupelėje tenka mokytis, ginčytis, priimti sprendimus. Kaip dažniausiai elgiesi Tu mokydamasis kartu su kitais? Visose trijose dalyse (a, b ir c) pažymėk varnelę (✓) po vieną atsakymą.

a) Drąsiai ir mandagiai išsakau savo nuomonę, net jei kiti galvoja ne taip, kaip aš.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

b) Atidžiai išklausau kitų nuomones.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

c) Paklausiu nuomonės tų, kurie tyli.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

d) Pažymėk varnelę (✓) vieną pasirinkimą.

Dirbdamas grupėje tariusi su kitais.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

27 pav. 5 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Kodėl mokausi*).

28 paveiksle pateiktas 8 klasės mokinio atsakymas į sąsiuvinio *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi* klausimą apie neprivalomas užduotis. Iš mokinio atsakymo neaišku, kaip jis pasiels, nes atsakė į abu teiginius, kurie prieštarauja vienas kitam.

Imčiausi šios užduoties, nes... galiu sužinoti apie išymius chemikus ir apie chemijos svarbą.

Neatlikčiau šios užduoties, nes... tingiu, nenoriu, neprivaloma.

28 pav. 8 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi*).

Pavyzdžiai, kuriuose pateikiami neinformatyvūs atsakymai

Sąsiuvinyje *Mokausi įvairiais būdais* mokiniams reikėjo atsakyti į klausimą: „Vienas iš tavo draugų skaitydamas tekstą jį tik permetė akimis ir pasiskundė, kad nieko nesuprato. Į ką patartumai draugui atkreipti dėmesį dar kartą skaitant tekstą?“

29 paveiksle pateiktas 8 klasės mokinio, įsivertinusio savo gebėjimą mokytis įvairiais būdais 4 lygiu, atsakymas. Nors mokinio atsakymas leidžia numanyti, kad jis siūlo taikyti kitus mokymosi būdus, tačiau konkrečių atidaus skaitymo būdų mokinys neįvardija. Taigi iš atsakymo neaišku, kokius atidaus skaitymo būdus mokinys žino, taiko ir galėtų patarti draugui.

Daryti ką nors kitaip.

29 pav. 8 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Mokausi įvairiais būdais*).

30 paveiksle pateiktas 8 klasės mokinio atsakymas į klausimą apie projektinių darbų įsivertinimą sąsiuvinyje *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi*. Kadangi sąsiuvinio pabaigoje šį mokėjimo mokytis gebėjimą mokinys įsivertino 4 lygiu, tikimasi išsamaus, aiškaus jo atsakymo, tačiau iš pavyzdyje pateikto mokinio atsakymo negalima suprasti, ką mokinys įsivertina. Pokalbio metu būtų prasminga ne tik patikslinti, ką mokinys turėjo omenyje atsakydamas į klausimą, bet ir padiskutuoti, kodėl svarbu išmokti išsamiai ir tiksliai atsakyti į užduodamus klausimus.

- c) Prisimink savo atliktus projektinius darbus. Ką dažniausiai įsivertini atlikęs projektinį darbą?

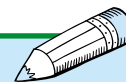
Dažniausiai įsivertinau taip kaip jį atlikau.

30 pav. 8 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Stebiu ir apmąstau savo mokymąsi*).

Pavyzdžiai, rodantys, jog mokinys neįsigilino į užduotį ar nesuprato užduoties

Sąsiuvinyje *Išsikeliau mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi* mokinių prašoma įsivaizduoti, kad per savaitę reikia parengti pranešimą fizikos pamokai, todėl jie turi suplanuoti, kaip atliks šį darbą. Pateikiamoje lentelėje mokiniai turi surašyti svarbiausius darbo žingsnius, kuriuos jie turėtų padaryti norėdami gerai atlikti užduotį, ir nurodyti, kiek laiko skirs kiekvienam žingsniui atlikti. 31 paveiksle pateiktas atsakymas mokinės, savo gebėjimus planuoti mokymąsi įsivertinusios 3 lygiu. Iš atsakymo galima daryti prielaidas, kad mokinė nesuprato klausimo, todėl pokalbio metu reikėtų išsiaiškinti priežastis.

Darbo žingsniai rengiant pranešimą (ką atliksi, sužinosi, išmoksi)	Kiek laiko reikėtų skirti?
1. Išsiaiškinsi, pasitikslinsi užduotį	10-15 min.
2. Pratimą išsiaiškinti	15-20 min.
3. Perskaityti viską	15-20 min.
4.	
5.	

31 pav. 8 klasės mokinės atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi*).

32 paveiksle pateikta sąsiuvinio *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi* užduotis ir 8 klasės mokinio atsakymas. Mokinio buvo prašoma pasirinkti tik vieną atsakymą ir pabaigti sakinį, tačiau mokinys pabaigė visus pasiūlytus sakinius, t. y. tiesiog paaiškino visus galimus atvejus. Tikrąją mokinio nuomonę apie pasitikėjimą savimi reikėtų išsiaiškinti pokalbio metu.

4 UŽDUOTIS

Lietuvių kalbos pamokoje mokytoja pagyrė, kad puikiai parašei rašinį ir pasiūlė Tau perskaityti savo darbą klasei. Kaip pasielgtum? Kaip jaustumėis?

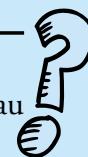
Pasirink tik vieną atsakymą ir pabaik sakinį.

Atsisakyčiau, nes bijau, kad mane apjuoks.

Atsisakyčiau skaityti pats, bet sutikčiau, kad perskaitytų mokytojas, nes pats užsikirsčiau iš jaudulio.

Sutikčiau perskaityti, bet jausčiausi nedrąsiai, nes jaudinuosi, kad padariau neteisingai.

Su malonumu ir drąsiai perskaityčiau savo rašinį, nes žinau, kad jį parašiau puikiai.

32 pav. 8 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Mokytis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi*).

Mokinių atsakymai apie jų nuostatas ir gebėjimus gali skirtis nuo mokytojo susidarytos nuomonės, požiūrio, turimos informacijos. Toliau pateikiamos kelios mokytojų mintys, kaip mokinio atsakymai paskatino mokytoją susimąstyti apie:

- būtinumą geriau pažinti mokinį (žr. 33–34 pav.);
- įvairesnių mokinio mokymosi būdų, formų paiešką (žr. 35–36 pav.).

Mokytoja: „Per lietuvių kalbos pamoką penktokai atliko sąsiuvinio *Kodėl mokausi* užduotis. Mane labai nustebino, kad dauguma mokinių teigia, jog atliktų namų užduotį net tada, jei užduotis būtų neprivaloma. Užduotyje jie pasirinko A ir B atsakymus (žr. 33 pav.). Nusprendžiau patikrinti. Po savaitės sukūriau panašią situaciją ir skyriau neprivalomą lietuvių kalbos namų užduotį. Deja, užduotį atliko tik trys mokiniai. Todėl su mokiniais dar kartą pasikalbėjau apie mokymosi motyvaciją ir kartu aptarėme mokinių įsivertinimus“.

2 UŽDUOTIS

Pamokų metu ir namuose atliekate įvairias užduotis. Vienos iš jų būna įdomios, kitos truputį nuobodžios, vienos sunkios, o kitos lengvos. Pagalvok, ar vienodai atsakingai atlieki visas užduotis.

- a) Mokytojas pasiūlė naudojantis nurodytu interneto adresu sužinoti, kokie išymūs žmonės gyveno Tavo mieste (rajone). Užduotis neprivaloma, bet mokytojas pažadėjo ją įvertinti pažymiu. Kaip Tu pasielgsi? Pažymėk varnelę (✓) vieną atsakymą.

A Būtinai atliksiu šią užduotį, nes man įdomu. Pasisieksiu ją kuo geriau atlikti. Tikiu, kad man pavyks.

B Pabandyčiau atlikti šią užduotį. Suklysti nebijau, juk iš klaidų mokomės.

C Pabandyčiau atlikti šią užduotį, nors ir abejoju, ar man pavyks.

D Imčiausi šios užduoties tik tada, jei kas nors man padėtų arba dirbtų kartu su manimi.

E Neatliksčiau šios užduoties.

33 pav. Užduočių sąsiuvinio *Kodėl mokausi* užduotis.

Mokytoja: „Ugnė¹ atlikdama sąsiuvinio *Mąstau, kaip sekasi* užduotį pažymėjo, kad galėtų kitiems patarti, kaip reikia pasitikėti savimi atliekant užduotis (žr. 34 pav.). Ugnę pažįstu kaip tylią, nedrąsą mergaitę, ji dažniausiai nepasako savo nuomonės, matau, kaip jai sunku kalbėti prieš klasę. Pamačiusi jos įsivertinimą, pradėjau abejoti, ar gerai Ugnę pažįstu. Niekada nepasidomėjau, kaip ji elgiasi kitų dalykų pamokose. Gal ji nepasitiki savimi tik mano pamokose? Gali būti, kad mes abi skirtingai suprantame pasitikėjimą savimi“.

¹ Mokinių vardai pakeisti.

7 UŽDUOTIS

- a) Artėja mokyklos įkūrimo jubiliejus. Mokytojas pasiūlė parengti pristatymą apie žymius žmones, baigusius jūsų mokyklą. Mokiniai susiskirstė į komandas, dar keli mokiniai gavo užduotį – būti komandų patarėjais – stebėti draugų darbą ir jiems patarti. Išsivaizduok, kad esi toks patarėjas. Paveikslėlyje šalia žvaigždučių parašytos veiklos, kurias atliekant, komandai reikia patarimo. Nuspalvink ar pažymėk varnele (✓) žvaigžduotes prie tų veiklų, kurias Tu išmanai, ir drąsiai jautiesi šiais klausimais patardamas draugams.

Parodyti, kuo įdomi užduotis, sudominti kitus.

Dalytis idėjomis, susitarti.

Numatyti, ko reikės dar išmokti, kad užduotis būtų gerai atlikta.

Susiplanuoti, kaip atlikti užduotį.

Pasitikėti savimi atliekant užduotį.

Įveikti iškilusius sunkumus.

Pasirinkti tinkamas priemones ir informacijos šaltinius.

Pasirinkti tinkamus būdus užduočiai atlikti.

Sekti, kad visi darbai būtų atlikti laiku.

Nuolat įsivertinti, kaip sekasi.

34 pav. 6 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Mąstau, kaip sekasi*).

Mokytoja: „Manau, kad Rytis nuvertino savo gebėjimus pažymėdamas, kad retai apmąsto, kaip jam sekasi siekti tikslo ir uždavinių (žr. 35 pav.). Rugsėjo pradžioje išsikėlėme mokymosi uždavinius, nuolat aptariame, kaip sekasi jų siekti. Ryčiui puikiai sekasi. Gal susidūrė su sunkumais? Gal reikia panaudoti kitus įsivertinimo, refleksijos būdus? Supratau, kad būtina kartu aptarti jo įsivertinimą“.

- h) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Apmąstau, kaip sekasi siekti sugalvoto tikslo ir žingsnių (uždavinių).

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

35 pav. 5 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Ko mokausi*).

Mokytoja: „Edvinas susilaukia daug pastabų ir mano prašymų susikaupti, nesiblaškyti, tačiau įsivertindamas teigini „Taikau įvairius mokymosi būdus, kurie padeda atidžiai klausytis mokytojo“ pasirinko „dažnai“ (žr. 36 pav.). Suabejojau. Manychiau, kad pervertino savo gebėjimus susikaupti. Su juo aptarsime, kokius būdus berniukas taiko, kodėl tie būdai jam nepadaeda“.

b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

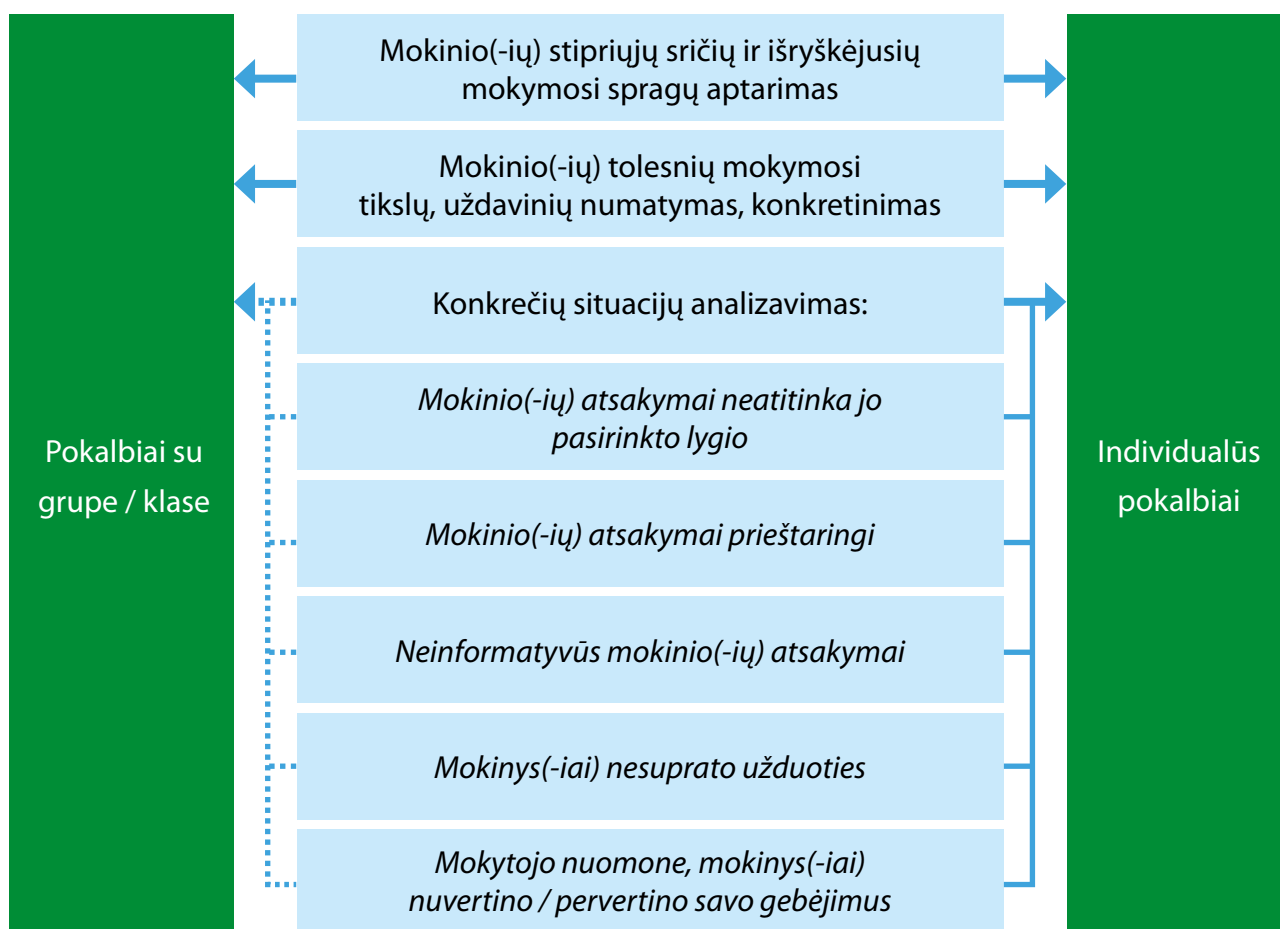
Taikau įvairius mokymosi būdus, padedančius atidžiai klausytis mokytojo.

A Labai retai **B** Retai **C** Dažnai ✓ **D** Labai dažnai

36 pav. 6 klasės mokinio atsakymo pavyzdys (užduočių sąsiuvinis *Kaip mokausi*).

1.3.4. ĮSIVERTINIMO REZULTATŲ APTARIMAS SU MOKINIAIS

Rengdamasis pokalbiui su mokiniu ar mokinių grupe, mokytojas pirmiausia turėtų apgalvoti, koks yra pagrindinis planuojamo pokalbio tikslas: gal bus siekiama išsiaiškinti, ko mokiniai nesuprato, gal – patikslinti kai kuriuos mokinių atsakymus, numatyti tolesnius tikslus ir pan. 37 paveiksle pavaizduota, į ką mokytojas turėtų atkreipti dėmesį ruošdamasis pokalbiui.

37 pav. Pokalbio tipo pasirinkimo schema pagal keliamus tikslus.

Tikslinga su mokiniu organizuoti individualų pokalbį, jeigu jo atsakymai užduočių sąsiuvinuose rodo, kad mokinio mokymosi motyvacija silpna, jei jo išsikelti mokymosi tikslai yra per daug abstraktūs, nepadėsiantys siekti mokymosi pažangos, jei mokinio įsivertinimas neatitinka mokytojo turimos informacijos apie mokinio mokėjimo mokytis gebėjimus, jei mokinys dažnai prieštarauja pats sau ar jo atsakymai rodo, kad mokinys neįsigilino į užduotis ar jų nesuprato.

Individualiam pokalbiui patariama labai kruopščiai pasiruošti – ne tik numatyti, ko bus siekiama, bet ir suformuluoti klausimus, išsirinkti mokinio atsakymus, kuriuos norima aptarti, patikslinti. Taip pat būtina apgalvoti, kaip pokalbio metu sukurti pasitikėjimą skatinančią aplinką. Labai svarbu, kad būtų užtikrinamas individualaus pokalbio konfidencialumas, kad jo metu išsakytos mintys, priimti sprendimai nebūtų aptarinėjami viešai, kad mokinys jaustųsi saugus ir nebijotų atvirai kalbėtis su mokytoju.

Ruošiantis pokalbiui ir pokalbio metu užrašams siūloma naudoti 7 lentelę. Mokytojo užpildytos lentelės pavyzdys pateikiamas 1 priede.

7 lentelė. Mokytojo pastebėjimai prieš ir po pokalbio.

Mokinys. Kurio sąsiuvinio užduotis atliko	Mokinio įsivertinimas			Mokytojo pastebėjimai, ką reikėtų individualiai išsiaiškinti su mokiniu, patikslinti	Po individualaus pokalbio		
	Pasirinktas lygis	Kokį mokymosi gebėjimą, įprotį mokinys pasirinko sustiprinti	Išsikelti tikslai ar uždaviniai, planuojamos veiklos		Patikslintas lygis	Kokį mokymosi gebėjimą, įprotį mokinys patikslino	Patikslinti tikslai ar uždaviniai, planuojamos veiklos

38 paveiksle pristatoma mokytojo ir 5 klasės mokinio individualaus pokalbio santrauka. Baigiantis mokslo metams mokinys atliko užduotis sąsiuvinyje *Ko mokausi*. Tikslų išsikėlimo ir planavimo gebėjimus mokinys priskyrė 2 lygiui. Mokytojas, išanalizavęs mokinio atsakymus, nusprendė, kad būtų naudinga pasikalbėti apie tikslų išsikėlimo gebėjimus. Mokinys įsivertindamas pažymėjo, jog retai išsikelia mokymosi uždavinius ir retai apmąsto, kaip sekasi jų siekti. Be to, mokinys parašė, kad norėtų įgyvendinti sumanymą: „Dažniau kelti sau uždavinius ir aiškintis, ar aš juos gerai darau“. Individualiu pokalbiu mokytojas siekė padėti mokiniui sugalvoti konkrečias veiklas, kurios padėtų sėkmingai įgyvendinti sumanymą. Daugiau individualių pokalbių pavyzdžių pateikiama 2 priede.

Individualus pokalbis turėtų vykti jaukioje, mokiniui pažįstamoje aplinkoje. Mokiniui pageidaujant, pokalbyje galėtų dalyvauti tėvai ar vienas iš tėvų.

Mokytojos refleksija

INDIVIDUALUS POKALBIS

- Mokytojas:** *Kokį mokymosi tikslą buvai sugalvojęs mokslo metų pradžioje?*
- Mokinys:** Labiau stengtis.
- Mokytojas:** *Bet tada mes sakėme, kad toks tikslas yra nekonkretus. Ką reiškia labiau stengtis?*
- Mokinys:** Atsižvelgti į klaidas, kad daugiau nebedarytum. Taip ir buvau užsirašęs.
- Mokytojas:** *O ką darei, kad klaidų nebedarytum?*
- Mokinys:** Ėjau į papildomas pamokas, kad dar pasimokyčiau.
- Mokytojas:** *Pažymėjai, kad retai savarankiškai sugalvoji mokymosi tikslą. Kaip manai, kiek kartų per mokslo metus reikėtų sugalvoti tikslą?*
- Mokinys:** Gal du kartus per metus. Vieną vienam pusmečiui, o kitą kitam pusmečiui. Jei nepavyktų pasiekti tikslo, galima būtų jį perkelti kitam pusmečiui.
- Mokytojas:** *Kaip manai, ar po kontrolinio darbo reikėtų išsikelti tikslą?*
- Mokinys:** Gal ir būtų gerai. Bet tada tikslas turėtų būti mažas, kaip mažas darbas.
- Mokytojas:** *Ką reikėtų nuveikti, kad nepamirštum sugalvoto tikslo ar sugalvotų žingsnių, kurie padėtų pasiekti tikslą?*
- Mokinys:** Užsirašyti ir dažniau pasižiūrėti ten, kur esi užsirašęs. Geriausiai tą lapelį pasidėti matomoje vietoje.
- Mokytojas:** *Kada reikėtų apmąstyti, kaip sekasi siekti sugalvoto tikslo?*
- Mokinys:** Jei kas pusmetį keliesi tikslą, tai reikėtų pusmečio pabaigoje. Galima pasitikrinti ir nepabaigus pusmečio. Taip būtų dar geriau, nes jei pasieki tikslą, galima galvoti kitą, o jei nepasieki, reikėtų sugalvoti kokių kitų žingsnelių.
- Mokytojas:** *Kai Tu gauni įvertinimą, kuris tavęs netenkina, ką tu tada darai?*
- Mokinys:** Jei įvertinimas didesnis, pavyzdžiui, 7–8, tai tegul toks ir būna. Bet jei žemesnis, tai pasimokau ir perrašau kontrolinį.
- Mokytojas:** *Ar tada sugalvoji sau uždavinį?*
- Mokinys:** Tada uždavinys – parašyti geriau.
- Mokytojas:** *Kokias sąlygas mokytoja įvardija, kad galėtum perrašyti kontrolinį darbą?*
- Mokinys:** Užpildyti taisyklių ir pavyzdžių lentelę, tada pasitikrinti, kaip supratau taisyklę. Dar reikia parašyti pasitikrinimo darbelį, galima ir su mama. Kai žinosi, kad esi pasiruošęs, tada jau gali perrašyti kontrolinį.
- Mokytojas:** *Kiek žingsnelių suplanuoja norėdamas perrašyti kontrolinį ir pasiekti geresnį rezultatą?*
- Mokinys:** Tris – lentelė, mokymasis, pasitikrinimo darbelis. Gal aš dažniau keliuosi uždavinius nei galvoju.
- Mokytojas:** *Ar sutinki, kad tikslo numatymas, žingsnių tikslui pasiekti sugalvojimas padeda pasiekti geresnių mokymosi rezultatų?*
- Mokinys:** Sutinku, nes tada vaikas tikrai žino, ką nori pasiekti, žino, ką iki kurio laiko padaryti.
- Mokytojas:** *Ką įsipareigotum daryti kitais mokslo metais kitaip, kad dažniau keltum sau tikslus, uždavinius?*
- Mokinys:** Reikėtų konkrečius žingsnius parašyti. Kai vieną žingsnį padarai, tada eiti toliau. Jei nors vieną žingsnį praleisi, tada bus blogai, nebesuprasi. Pavyzdžiui, praleisi vieną taisyklę, toliau nebemokėsi, bus sunkiau mokytis.
- Mokytojas:** *Ar sakai, kad sugalvosi tikslą, ir dar užsirašysi žingsnius, kurie padėtų pasiekti tikslą?*
- Mokinys:** Taip. Kai prasidės kiti mokslo metai, sugalvosiu tikslą ir žingsnius. Juos užsirašysiu ir pasidėsiu matomoje vietoje. Iki pusmečio pabaigos stengsiuos viską atlikti. Tada pasitikrinsiu ir pagalvosiu, ką toliau reikia daryti.
- Mokytojas:** *Ar galėsi sugalvoti tikslą, žingsnius savarankiškai ir savarankiškai pasitikrinti, kaip sekasi jų siekti?*
- Mokinys:** Nežinau. Gal ir galėčiau, bet būtų geriau klasėje per pamoką. Man patiktų, kad dirbtume grupelėje, tada pasikalbėtume, pasitartume.

38 pav. Individualaus pokalbio su 5 klasės mokiniu ištrauka.

Individualaus pokalbio metu dažniausiai tikslinami, sukonkretinami mokinio sąsiuvinyje užrašyti atsakymai, jo mokymosi siekiai, numatomos konkrečios veiklos. 39 paveiksle pateikiama, kaip pasikeitė 6 klasės mokinių numatytos tobulinimosi veiklos prieš individualų pokalbį ir po pokalbio.

Mokymosi gebėjimas, įprotis, kurį mokinys norėtų sustiprinti	Ką mokinys ketina daryti, kad patobulintų savo pasirinktą mokymosi gebėjimą, įprotį	
	Mokinio užrašytos veiklos iki individualaus pokalbio	Po individualaus pokalbio mokinio užrašytos veiklos, kurias mokinys suformulavo kartu su mokytoju
Atsakingai atlikti namų darbus.	Daugiau atlikti atsakingas užduotis.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasistengsiu namų darbus padaryti iki galo. 2. Jei nežinosiu kokio žodžio ar ko nors nesuprasiu, paieškosiu atsakymų internete ar žinynuose. 3. Kai ko nors nesuprasiu, parašysiu mokytojams klausimus į elektroninį dienyną.
Išsikelti mokymosi tikslą tam tikram laikotarpiui.	Pasitarsiu su tėveliais, galbūt ir su mokytoju, kokį išsikelti tikslą ir kokius spręsti uždavinius.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasitarsiu su tėveliais, galbūt ir su mokytoju, kokį mokymosi tikslą man reiktų išsikelti, kokius žingsnius sugalvoti. 2. Tikslą ir žingsnius užsirašysiu į Kompetencijų knygelę. 3. Po pusmečio įsivertinimą įrašysiu į Kompetencijų knygelę.
Iš anksto pasirūpinti reikalingomis priemonėmis kitos dienos užduotims atlikti.	Reikia turėti visas mokymosi priemones.	Iš vakaro neskubėdamas susidėsiu priemones pamokoms.
Pastebėti savo klaidas, stengtis jas suprasti ir ištaisyti.	Dažniau taisysiu savo klaidas.	Atlikęs darbą jį pirmiausia pats įsivertinsiu. Žiūrėsiu mokytojos parašytą kiekvieną vertinimo kriterijų ir tikrinsiu savo darbą. Tik kai taip patikrinsiu, pasakysiu, kad jau baigiau.

39 pav. 6 klasės mokinių numatytos tobulinimosi veiklos prieš individualų pokalbį ir po pokalbio.

Organizuoti pokalbius ne atskirai su kiekvienu mokinium, bet su mokinių grupe patariama tada, jeigu analizuodamas mokinių atliktas užduotis mokytojas pastebėjo, jog mokinių darbuose pasitaiko pasikartojančių netikslumų, tų pačių neatsakytų klausimų, neaiškių atsakymų ir pan. Pokalbio metu reiktų siekti, kad mokiniai mokytūsi objektyviai vertinti savo gebėjimus, patys suvoktų, kaip mokosi, t. y. kokios yra jų stiprybės ir ką reiktų tobulinti, kas galėtų jiems padėti, kokius įpročius jie turėtų stengtis įtvirtinti ir kuriuos pakeisti. Labai svarbu su mokiniais aptarti ir patikslinti jų mokymosi siekius, išsiaiškinti, kokių veiksmų būtina imtis pirmiausiai, numatyti, kada ir kaip bus pasitikrinama, kaip sekasi.

Išanalizavusi mokinių atsakymus, nusprendžiau su jais pasikalbėti. Pokalbiui ruošiausi, apgalvojau, kokius klausimus užduosiu mokiniams. Man svarbu buvo pasiekti, kad patys mokiniai išsiaiškintų, ko jie nesuprato, o po pokalbio patys galėtų pataisyti savo atsakymus užduočių sąsiuvinuose. Manau, kad pokalbis pavyko. Pagerėjo mūsų bendravimas, ėmėme labiau vieni kitais pasitikėti.

Mokytojos refleksija

Pokalbio metu mokiniams galima pateikti tokius klausimus:

- Kurie mokymosi gebėjimai yra stiprioji jų sritis? Kodėl mokiniai taip galvoja?
- Kokį poveikį šie gebėjimai turi jų mokymosi rezultatams?
- Už kurias įsivertinimo užduotis mokiniai pelnė mažiausiai taškų? Kaip reikėtų elgtis aprašytose situacijose? Kodėl?
- Kokius mokymosi gebėjimus reikėtų patobulinti?
- Kokius savo mokymosi įpročius reikėtų pakeisti?
-

Pokalbis su mokiniu ar mokinių grupe padeda mokytojui ne tik geriau pažinti mokinius, jų mokymosi įpročius, bet ir tikslingai planuoti mokymo procesą siekiant padėti mokiniams įgyvendinti išsikeltus ir su mokytoju aptartus individualius mokymosi tikslus.

40 paveiksle cituojama dalis pokalbio, kurį mokytojas organizavo su 8 klasės mokinių grupe, išanalizavęs mokinių atliktas užduotis sąsiuvinyje *Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi*. Mokytojas pastebėjo, kad kai kurių mokinių atsakymuose išryškėjo tos pačios problemos. Mokiniai rašė, kad geba išsikelti mokymosi tikslus, tačiau jų atsakymai rodė, jog jie tik pasinaudoja užduotyje esančiais pavyzdžiais, bet patys tikslų neformuluoja. Apibendrinęs atsakymus mokytojas suprato, kad jo mokiniams sunku planuoti darbus, paskirstyti laiką veiklos žingsneliams, kad mokymosi planavimą mokiniai supranta tik kaip namų darbų suskirstymą pagal sunkumą. Kadangi dauguma mokinių galvojo panašiai, mokytojas nusprendė organizuoti ne individualius pokalbius, o pokalbį su mokinių grupe.

Po pokalbio mokytojas numatė, kaip reikėtų tobulinti mokymo procesą ir padėti mokiniams planuoti savo mokymąsi.

Džiugina tai, kad mokiniai jau turi įgūdžių įsivertinti savo mokėjimą mokytis. Nemaža dalis mokinių geba numatyti artimiausius uždavinius, kad pasiektų užsibrėžtą tikslą. Kita vertus, išaiškėjo tiek pavienių mokinių, tiek visos klasės silpnosios pusės. Vadinasi, pamokose tam skiriama per mažai dėmesio, pvz., planavimo gebėjimų ugdymui ir kt.

Mokytojos refleksija

Mokytojo klausimas	Mokinių atsakymai	Mokytojo pamąstymai po pokalbio su mokiniais
Ką jūs galite pasakyti apie šias užduotis?	Užduotys buvo įdomios. Įdomu buvo atsakinėti į klausimus.	Mokiniams patiko užduotys, kurių jie nesusiejo su dalyku. Jie mielai atliktų tokias užduotis du kartus per metus. Kai kurie mokiniai supranta, kad naudinga išsikelti tikslus. Dauguma mokinių suvokia, kad mokymosi tikslas padės pasiekti geresnių rezultatų, jei
Ar svarbu išsikelti mokymosi tikslą?	Visiškai nesvarbu. Man atrodo, kad svarbu.	
Kodėl svarbu kiekvienam išsikelti mokymosi tikslą?	Kad pasiektum, ko nori. Kad žinotum, ko eini į mokyklą. Kad viską padarytum. Kad būtų geresni rezultatai.	
Gal jūs išsikeliate mažą mokymosi tikslą?	Beveik visada. Labai retai. Kai daug namų darbų.	

Kodėl jūs nesugalvojote savo mokymosi tikslo, o pasinaudojote jau nurodytu užduotyje?	Taip paprasčiau ir nereikia pačiam galvoti. Kam galvoti pačiam, jei yra jau sugalvoti.	tikslai yra labai konkretūs. Kai kurie mokiniai „mažą“ tikslą supranta kaip žingsnelį tikslui pasiekti, todėl beveik visi atsako, kad išsikelia mažiausius tikslus.
Ką jums reiškia planuoti?	Viską susidėlioti. Žingsnis po žingsnio. Žinoti, ką reikia padaryti.	Mokiniai nemoka išsikelti tolesnių mokymosi tikslų, nes jie to nedaro pamokų metu.
Ar jūs dažnai planuojate?	Ne. Aš viską prisimenu. Nematau reikalo.	Mokiniai neturi veiklos ir laiko planavimo gebėjimų. Jie supranta, kad planuoti – tai sudėlioti darbus eilės tvarka.
Gal jūs planuojate, kada atliksite namų užduotis?	Ne, tik ilgesnes. Tik sunkesnes. Planuoju tik tada, kai daug ilgesnių užduočių. Jei yra kontrolinis, pirmiausia jam ir ruošiuosi. Aš visada pirma atlieku sunkesnes užduotis, kad viską padaryčiau. Pagal dalykų sunkumą lengviausia susiskirstyti darbus.	Apie laiko planavimą mokiniai negalvoja, tačiau kartais numato laiką pačioms sunkiausioms užduotims atlikti.
Sakote, kad planuojate ilgesnes užduotis. Pastebėjau, kad pildydami sąsiuvinį susidūrėte su sunkumais, kai reikėjo parašyti sudėtingos užduoties atlikimo žingsnelius. Kodėl?	Mes niekada to raštu nedarėme. Mums niekada to daryti nereikėjo. Man atrodo, kad tai labai paprasta ir aš niekada nesusimąščiau, kad taip sunku bus surašyti viską konkrečiai.	Mokiniam ypač sunku daugiau laiko reikalaujančiai užduočiai numatyti žingsnelius ir paskirstyti laiką jiems atlikti.
Laiko užduočiai atlikti skyrėte iki trijų valandų, o numatote tik du žingsnelius, kurie užims daugiausia vieną valandą. Kodėl tada skyrėte tris valandas?	Nesugalvojau daugiau žingsnelių. Iš viso nelabai žinojau, ką čia reikia rašyti. Tai buvo sunkiausia šio sąsiuvinio užduotis. Mes tiesiog nemokame to daryti.	Mokiniai neplanuoja savaitės darbų. Dauguma iš jų visas užduotis palieka paskutinei dienai, o iškilus kliūtims aukoja savo laisvalaikį. Mokiniai sutinka, kad reikėtų iš anksto susiplanuoti laiką sudėtingoms užduotims atlikti.
Jei nespėsite atlikti užduoties, ar pasinaudosite laiku, skirtu poilsiui, kad ją pabaigtumėte? Kodėl nepasiliekatė daugiau laiko užduočiai atlikti?	Mes dažniausiai viską darome paskutinę dieną. Nelabai mokame paskirstyti savo laiką.	Visi mokiniai pokalbio pabaigoje pripažino, kad planuoti mokymąsi reikia. Jie norėtų per pamokas mokytis planuoti.
Ar nebūtų paprasčiau atsisėsti ir susirašyti, ką turi padaryti rytoj, po ryt ir t. t.?	Man užtenka ir mintyse pagalvoti, ką aš darysiu. Dabar, kai pagalvoju, gal ir paprasčiau būtų taip daryti, nes tada nieko nepamirščiau.	
Gal reikia raštu planuoti ilgesnes užduotis?	Dabar jau suprantame, kad taip daryti reikia.	

40 pav. Ištraukos iš pokalbio su mokinių grupe atlikus užduočių sąsiuvinio išsikelti mokymosi tikslus ir planuoti mokymąsi užduotis ir mokytojo refleksija.

1.3.5. VERTINIMO REZULTATŲ PANAUDOJIMAS UGDYMO PROCESUI TOBULINTI

MM kompetencijos vertinimo įrankių panaudojimo procesas turėtų būti organizuotas taip, kad pažadintų mokinių ir mokytojų norą keistis, įgalintų prisiimti atsakomybę už savo MM kompetencijos tobulinimą(si). Tai pasiekti galima tik kruopščiai analizuojant ir apmąstant vertinimo ir įšivertinimo metu gaunamą informaciją, o, naudojant parengtus vertinimo įrankius, jos galima gauti daug ir įvairiapusės.

Jau atsakinėdami į klausimynų klausimus apie mokymą, pildydami diagramas apie savo mokymosi gebėjimus, mokytojai skatinami susimąstyti apie savo MM kompetenciją, pastebėti, kas jiems sekasi geriausiai ir kur dar reikėtų tobulėti.

Palygindami savo ir mokinių atsakymus į klausimynų klausimus apie MM kompetencijos ugdymą(si), mokytojai apmąsto MM kompetencijos ugdymo praktiką, motyvuojami gilintis į šią sritį, ieškoti būdų, kaip geriau organizuoti ugdymo(si) procesą, suteikti pagalbą mokiniui.

Labai svarbu, kad MM kompetencijos vertinimo metu gaunama informacija mokykloje būtų panaudota įgyvendinti į mokinį orientuotas mokymo ir mokymosi strategijas. Mokyklos vadovai kartu su mokytojais aptardami apibendrintus klausimynų rezultatus gali patikslinti ugdymo tikslus, numatyti būdus ir kelius, kad būtų sukurta edukacinė aplinka, skatinanti mokinių ir mokytojų norą ir poreikį giliau analizuoti mokymo ir mokymosi procesus, bendradarbiauti ir kartu plėtoti mokėjimo mokytis kompetenciją.

Atsakydami į mokinio klausimyno (2) klausimus ir ypač pildydami užduočių sąsiuvinius apie savo MM kompetenciją ir ją įšivertindami, mokiniai apmąsto savo elgesį įvairiose situacijose, bando numatyti konkrečius veiksmus – išsikelti sau aktualius mokymosi tikslus, ieškoti būdų ir kelių jiems pasiekti.

Savo ruožtu mokytojai, stebėdami mokinio MM kompetencijos įšivertinimo procesą, analizuodami surinktą informaciją apie mokinio mokymąsi, gali išsiaiškinti:

- koks mokinio požiūris į mokymąsi;
- kaip mokinys geba numatyti tikslą ir link jo vedančias veiklas;
- kaip mokinys organizuoja savo mokymosi veiklą;
- ar mokinys turi įprotį apmąstyti ir įšivertinti mokymosi veiklos rezultatus.

Informacija, gauta analizuojant mokinių užpildytus sąsiuvinius, taip pat pokalbių su mokiniais metu, padeda mokytojui suvokti esamas mokymo ir mokymosi problemas. Prieš imdamasis konkrečių veiksmų įvardytoms problemoms išspręsti, mokytojas turėtų sau atsakyti į tokius klausimus:

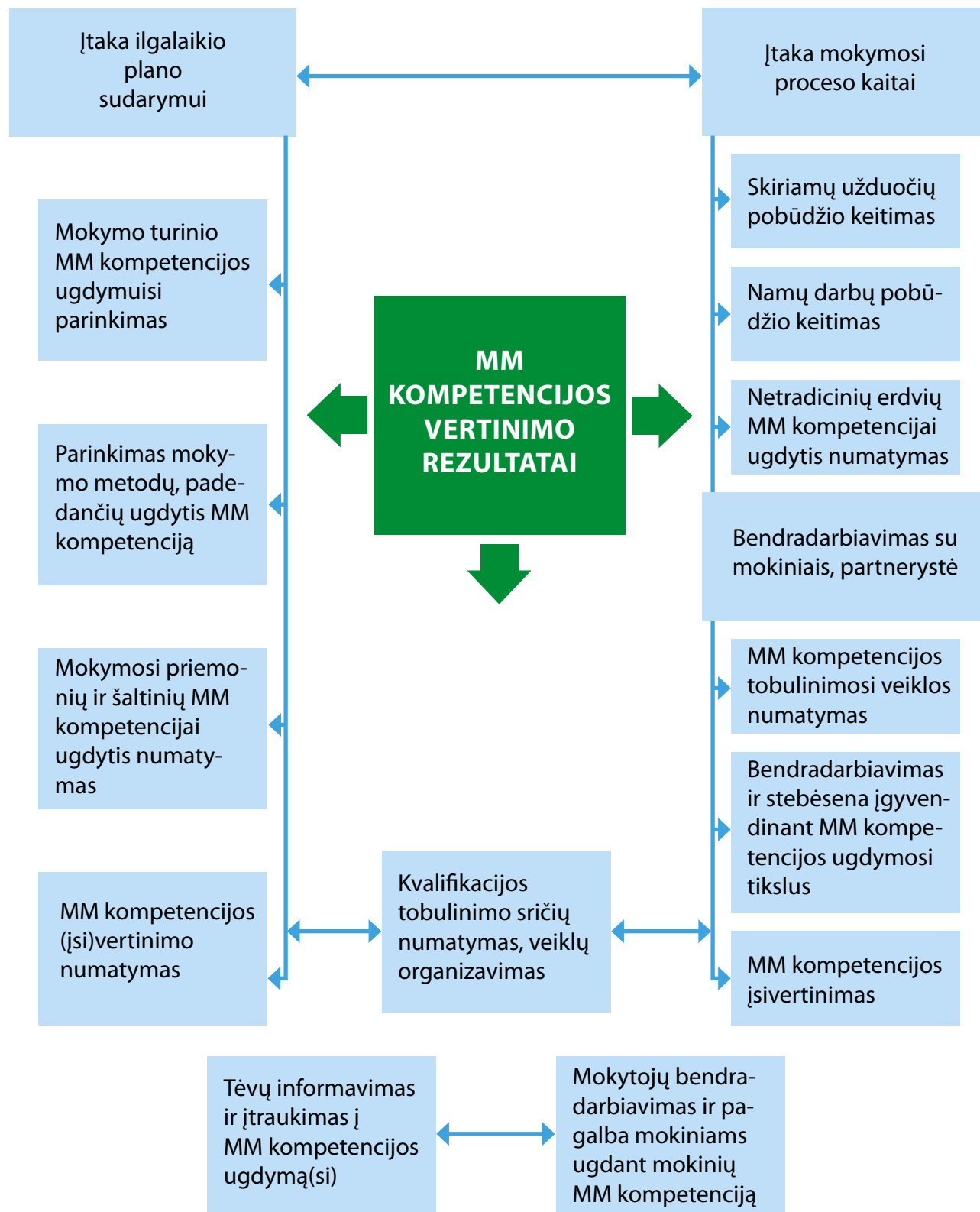
- Kokius iššūkius man gali tekti įveikti?
- Ką turėčiau daryti, kad pasiekčiau norimų pokyčių?
- Kaip įsitikinsiu, kad numatytos veiklos yra veiksmingos?
- Kas man galėtų padėti šiame darbe?

Mokytojo priimami sprendimai turėtų padėti mokiniams:

- formuoti palankias nuostatas mokymosi atžvilgiu;
- išmokti numatyti tikslą ir suplanuoti link jo vedančias veiklas;

- tobulėti savo mokymosi organizavimo srityje;
- apmąstyti savo mokymąsi.

Planuojant konkrečius ugdymo proceso pokyčius vertėtų pradėti nuo paprastesnių žingsnių, kurie vėliau peraugtų į sudėtingesnius. 41 paveiksle pavaizduota, kurioms mokyklos veiklos sritims tobulinti turėtų būti panaudojami MM kompetencijos vertinimo rezultatai.

41 pav. MM kompetencijos įsivertinimo rezultatų įtaka mokyklos veiklai.

Ugdant mokinių MM kompetenciją svarbu į ugdymo procesą įtraukti pačius mokinius kaip lygiaverčius partnerius. Būtina laikytis nuostatos, kad mokiniams grįžtamosios informacijos apie jų mokėjimo mokytis gebėjimus teikimas yra nuolatinis ir nenutrūkstamas procesas.

PAVYZDYS. „Dažnai mokiniams kartoju, kaip svarbu nesisavinti svetimų minčių. Sakau, kad, jei naudojame ištraukas iš knygų ar informaciją iš interneto, būtina nurodyti autorystę. Žinoma, pastebėjau, kad mokiniai neužrašo autoriaus ir informacijos šaltinio duomenų. Dabar, kai aptardami sąsiuvinyje *Kaip mokausi* atliktas užduotis kartu su šeštokais įvardijome, kad tai mūsų problema, nusprendėme išmokti teisingai užrašyti leidinio metriką. Pirmiausia paprašiau mokyklos bibliotekininkės, kad mums organizuotų pamokėlę ir paaiškintų leidinio metrikos sąvoką ir užrašymo taisykles. Susitariau su kitų dalykų mokytojais, kad ir jie skirtų užduočių iš įvairių šaltinių ir stebėtų, ar mokiniai užrašo leidinio metriką, ar užrašo pagal taisykles. Juk šis gebėjimas svarbus ne tik lietuvių kalbos pamokoje. Metrikos užrašymo pavyzdžių pasikabinome kabineto stende, kad nuolat primintų mūsų išsikeltą mokymosi uždavinį.

Mane nustebino, kad keli mano mokiniai naudojami elektroniniais bibliotekos katalogais. Jie pasitikrina, ar bibliotekoje yra juos dominantanti knyga, moka pratęsti knygos naudojimo laiką. Vadovėlyje, iš kurio mokomės, yra tekstas ir paveikslėliai apie bibliotekos elektroninius katalogus, tačiau šiam tekstui neskyriau didelės reikšmės. Pasirodo, man pačiai reikia pasivyti kai kuriuos savo šeštokus ir išmokti naudotis elektroniniais katalogais. Pasiūliau mokiniams, kurie moka naudotis elektroniniu katalogu, pamokyti visą klasę. Pamokai ruošėmės kartu, galvojome pasakojimą, užduotis, repetavome. Viskas pavyko puikiai. Dirbome kompiuterių klasėje, internetu jungėmės prie miesto bibliotekos elektroninio katalogo, mokėmės pasitikrinti, ar yra mums reikalinga knyga, aiškinomės, kaip ją užsisakyti. Pasirodo, tai labai paprasta. Mokiniai įvardijo tik vieną sunkumą – rašant knygos autorių ir pavadinimą svarbu nepadaryti klaidos.“

Į MM kompetencijos ugdymo procesą svarbu įtraukti visą mokyklos bendruomenę – mokyklos vadovus, mokinių tėvus, kitus mokytojus, kad jie prisidėtų prie ugdymo proceso tobulinimo. Svarbu, kad ugdymo proceso dalyviai turėtų galimybių išvelgti, kokios pažangos MM kompetencijos ugdymo srityje mokinyš jau pasiekė ir kaip mokykla ir jos pasirinkta MM kompetencijos ugdymo strategija prie to prisidėjo. Remdamiesi sukaupta ir apibendrinta informacija apie konkretaus mokinio mokymosi situaciją ir iškilusias problemas, mokytojai informuoja mokinio tėvus, mokyklos vadovus ir kitus mokytojus. Užduočių sąsiuvinuose pateiktas situacijas ir mokinių atsakymus aptarus bendruomenėje, verta nuspręsti, kaip visa šia medžiaga galima būtų pasinaudoti tobulinant mokymosi procesą. Vertinant ir aptariant mokymosi rezultatus, juos reflektuojant, visada reikėtų pradėti nuo teigiamų dalykų paminėjimo, sąlygų mokiniams patirti sėkmę aptarimo ir pan., t. y. nuo to, kas stiprintų mokinių savigarbą.

Idėjų, kaip rasti veiksmingų būdų ugdant mokinių mokėjimo mokytis, komunikavimo gimtąja lietuvių kalba, gamtamokslinę ir kitas bendrąsias bei esmines dalykines kompetencijas, siūloma metodinėje knygoje „Kompetencijų ugdymas. Mokytojo knyga“, metodinėje interneto svetainėje www.ugdome.lt/kompetencijos5-8 ir projekto interneto svetainėje <http://mokomes5-8.pedagogika.lt>. Čia pateikta medžiaga turėtų padėti mokytojams įgyvendinti į kompetencijas orientuotą ugdymo turinį: planuojant, organizuojant ir vertinant ugdymo procesą, aiškinantis šiuolaikinio mokymosi tikslus ir uždavinius su mokyklos bendruomene – mokiniais, jų tėvais, mokytojais,

pasirengti konkrečiai į kompetencijų ugdymą orientuotai pamokai ar kitai ugdomajai veiklai, pasirinkti tinkamus mokymo, vertinimo, įsivertinimo metodus, pasisemti idėjų mokymosi aplinkai praturtinti ir pan., t. y. sudaryti galimybių kiekvienam mokiniui patirti mokymosi sėkmę.

1.3.6. MOKYMOSI PAŽANGOS ĮSIVERTINIMAS

Kiekvieno mokinio tobulėjimo kelias skirtingas – į tai reikėtų atkreipti dėmesį planuojant pažangą. Siekiant sudaryti mokiniams galimybes labiau atsiskleisti, dera jausti, kada jau galima žengti kitą žingsniuką. Svarbu ne tai, kad užsibrėžtas tikslas tam tikru laiko momentu jau būtų pasiektas, svarbiau gauti patikimų įrodymų, kad jau esama individualios mokinio pažangos. Mokinio pažanga priklauso nuo to, kiek jie tiki, kad gali tobulėti. Todėl svarbu įvardyti ne tik tai, kas nesiseka, bet ir tai, kas sekasi, net jei pasiekimai nedideli. Vertinimas ir įsivertinimas turi didelę įtaką mokinių motyvacijai ir savivertei, pasitikėjimui savo jėgomis, todėl vertėtų pasidžiaugti bet kokia, nors ir nedidele pažanga, nelaukiant, kol viskas bus tobula.

Panaudojus MM kompetencijos įsivertinimo įrankius, po nustatyto laiko mokykloje taip pat turėtų įvykti pažangos įsivertinimas: mokinys įsivertino, kalbėjo su mokytoju, išsikėlė savo tikslus ir numatė žingsnius jiems pasiekti. Po kurio laiko vertėtų sugrįžti atgal, aptarti, ar jis pasiekė savo tikslus, ar padarė pažangą, priimti sprendimus, ar toliau bus siekiama pažangos šioje srityje, ar įsivertinimui bus panaudojamas kitas užduočių rinkinys ir t. t.

Pažangos įsivertinimui skirtą laiką vertėtų numatyti iš anksto, pirmą kartą mokiniams įsivertinus savo MM kompetenciją. Aptariant pažangą galima pasiūlyti mokiniams peržiūrėti jų atliktas užduotis sąsiuvinuose ir po to pasižymėti pasiektą gebėjimų lygį anksčiau užpildytoje mokinio diagramoje arba iš karto vėl įsivertinti savo MM kompetenciją mokinio diagramoje.

Su mokiniais, kurie pažymėjo, kad pasiekė aukštesnį gebėjimų lygį, pokalbio grupėje metu vertėtų:

- paprašyti pateikti sėkmės pavyzdžių, patvirtinančių, kad jie pasiekė aukštesnį gebėjimų lygį;
- aptarti, kas jiems geriausia sekėsi įgyvendinant numatytas veiklas, o kur iškilo sunkumų;
- nuspręsti, ar norėtų siekti pažangos toje pačioje MM kompetencijos srityje;
- padėti išsikelti tolesnius MM kompetencijos ugdymo tikslus ir numatyti veiklas jiems pasiekti.

Mokytojas, atsižvelgdamas į kiekvieno mokinio, įsivertinusio savo gebėjimus tuo pačiu lygiu, poreikius ir situaciją, turėtų nuspręsti aptarti pažangą individualaus ar grupės pokalbio metu. Su šiais mokiniais vertėtų:

- aptarti, kas jiems sekėsi, o kas nesisekė įgyvendinant numatytas veiklas;
- padėti pasitikslinti ar pakoreguoti veiklas išsikeltiems MM kompetencijos ugdymo tikslams pasiekti;
- padėti numatyti galimus sunkumus ir patarti, kaip juos galima būtų įveikti.

Su mokiniais, kurie pažymėjo mokinio diagramoje savo gebėjimus žemesniu lygiu nei buvo įsivertinę anksčiau, vertėtų kalbėtis individualiai:

- aptarti, kodėl mokinys dabar savo gebėjimus vertina žemesniu lygiu;
- aptarti, kaip mokinys supranta pažangos lygių lentelėse aprašytus MM kompetencijos gebėjimus;

- padėti patikslinti ar pakoreguoti išsikeltą MM kompetencijos ugdymosi tikslą ir numatyti veiklas jam pasiekti.

Mokinio diagramą galima keisti ir kitokiais įšivertinimo instrumentais – pati mokykla gali susikurti savo pažangos knygelę, įšivertinimo lapus ir pan. Kelių mokyklų įšivertinimo instrumentų pavyzdžius galima rasti projekto interneto svetainės (<http://mokomes5-8.pedagogika.lt>) bibliotekoje pateiktoje mokėjimo mokytiis vertinimo instrumento rengėjams skirtoje mokymo medžiagoje.

Pateikiame kelis patarimus, galinčius padėti mokyklai pritaikyti leidinyje aptariamus ar parengti savo mokėjimo mokytiis kompetencijos įšivertinimo įrankius.

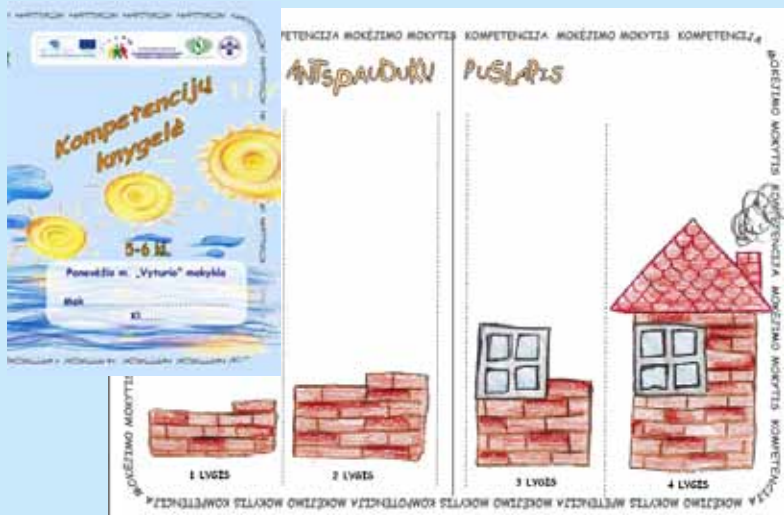
1. Į vertinimo įrankių kūrimą įtraukti mokinius, pvz., pasiūlyti jiems perrašyti pateiktus MM kompetencijos pažangos lygių aprašus savo kalba, sukurti vaizdinį simbolį ar įtaigų šūkį kiekvienai MM kompetencijos sričiai;

42 pav. Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos 5–8 kl. mokinių ir mokytojų sukurtas MM kompetencijos žemėlapis.

PAVYZDYS. Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos 5–8 klasių mokiniai kartu su mokytojais sprendė, kokie MM kompetencijos gebėjimai jiems yra svarbūs. Nuspręsta, kad MM kompetenciją mokiniams suprantamai ir prasmingai atskleis 6 gebėjimų grupės: 1. Mokausi atsakingai; 2. Išsikeliu mokymosi uždavinius, numatau žingsnius jiems pasiekti; 3. Užduotis atlieku laiku ir pagal vertinimo kriterijus; 4. Surandu sau tinkamus mokymosi būdus; 5. Susikuriu tinkamą mokymosi erdvę; 6. Įvardiju savo sėkmes/nesėkmes, jų priežastis. Šiems gebėjimams apibūdinti mokiniai parinko jiems patiems suprantamus žodžius. Kiekviena klasė kūrė šūkius ir simbolius. Mokiniai svarstė, kurio visiems Lietuvoje žinomo žmogaus gyvenimas ir veikla rodo ypač aukštą mokėjimo mokytiis kompetenciją. Sukurta įvairių simbolių, šūkių, pasiūlyta keletas asmenybių. Mokykloje buvo organizuotas balsavimas: kiekvienas mokinys atidavė savo balsą už vieną jam prasmingiausią ir labiausiai patikusį simbolį, šūkį, už vieną iš pasiūlytų asmenybių. Taip mokiniai kūrė MM kompetencijos žemėlapi (žr. 42 pav.).

2. Pažangos vertinimo skalę pasirinkti atsižvelgiant į mokyklos situaciją ir mokinių poreikius. Pažangos laipsnis / lygis vertinimo skalėje gali būti nustatomas įvairiais aspektais: savarankiškumo, dažnumo, pasitikėjimo savimi (drašumo), taikymo galimybių (nuo pažįstamų situacijų/ užduočių iki nežinomų situacijų / užduočių), sudėtingumo (užduočių) ir pan.

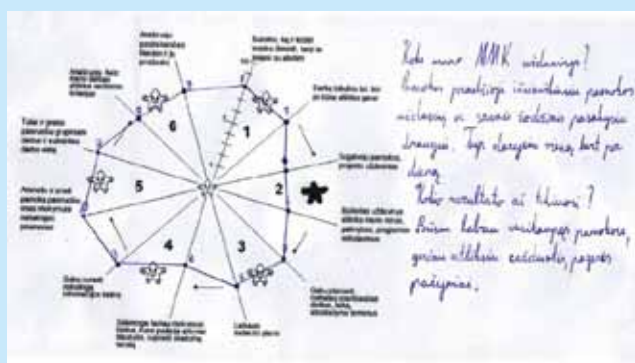

43 pav. Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos 5–8 kl. mokinių ir mokytojų sukurta Kompetencijos knygelė ir antspaudukų puslapis.

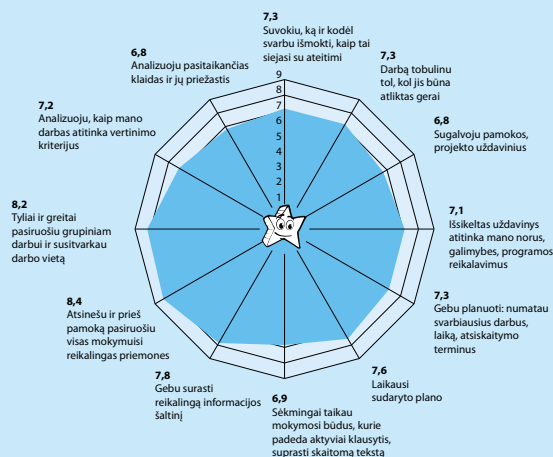
PAVYZDYS. Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos 5–8 klasių mokinių ir mokytojų sukurtoje Kompetencijų knygelėje pasirinkta savarankiškumo, pasitikėjimo savimi ir dažnumo skalių sintezė. Mokytojai, vertindami mokinių gebėjimus ir žymėdami antspaudukus kompetencijų knygelėje, kartu su mokiniu nusprendžia, kuriuo lygiu reikėtų į(si)vertinti mokėjimo mokyti kompetenciją. Jei mokiniui reikėjo pagalbos, antspaudukas žymimas 1 lygį parodančiame paveikslėlyje. Jei mokinys dirbo padrąsintas, paragintas, paskatintas, jei reikėjo patarimo, antspaudukas dedamas 2 lygio paveikslėlyje. 3 lygiu į(si)vertinama, kai mokiniui pavyksta savarankiškai ir pagal visus vertinimo kriterijus atlikti užduotį. Antspaudukas 4 lygyje rodo, kad mokinys mokė kitus. Per mokslo metus surinktų antspaudukų skaičius yra vienas iš kriterijų, padėsiantis mokiniui apsispręsti, kuriuo lygiu mokslo metų pabaigoje įsivertinti MM kompetenciją. Kompetencijų knygelės antspaudukų puslapį žiūrėkite 43 paveiksle.

3. Taikyti vieningą kompetencijų vertinimo sistemą: ar kompetenciją įsivertina tik mokinys, ar lygiagrečiai kompetenciją įsivertina mokinys ir įvertina mokytojas, ar kompetenciją vertina tik mokytojas pagal mokinio atliktas užduotis.

PAVYZDYS. 8 klasės mokinys žvaigždės diagramoje įsivertino mokėjimo mokyti kompetenciją. Jis pasirinko vieną iš kompetencijos dalių, kurią norėtų sustiprinti ir sugalvojo mokymosi uždavinį (žr. 44 pav.) Mokinių įsivertinimai buvo susisteminti, sudaryta mokyklos MM kompetencijos įsivertinimo diagrama (žr. 45 pav.). Mokiniai jaučiasi stiprūs šiose srityse: naudojimasis informacijos šaltiniais, mokymosi priemonių pasiruošimas prieš pamoką, pasiruošimas grupiniam darbui ir darbo vietos sutvarkymas. Nustatytos probleminės sritys: pamokos, projekto mokymosi uždavinių išsikėlimas, įvairių mokymosi būdų, padedančių aktyviai klausytis, suprasti skaitomą tekstą, taikymas, pasitaikančių klaidų ir jų priežasčių analizavimas.

44 pav. Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos 8 kl. mokinio MM kompetencijos įsivertinimas – mokinio diagrama ir sugalvotas mokymosi uždavinys.

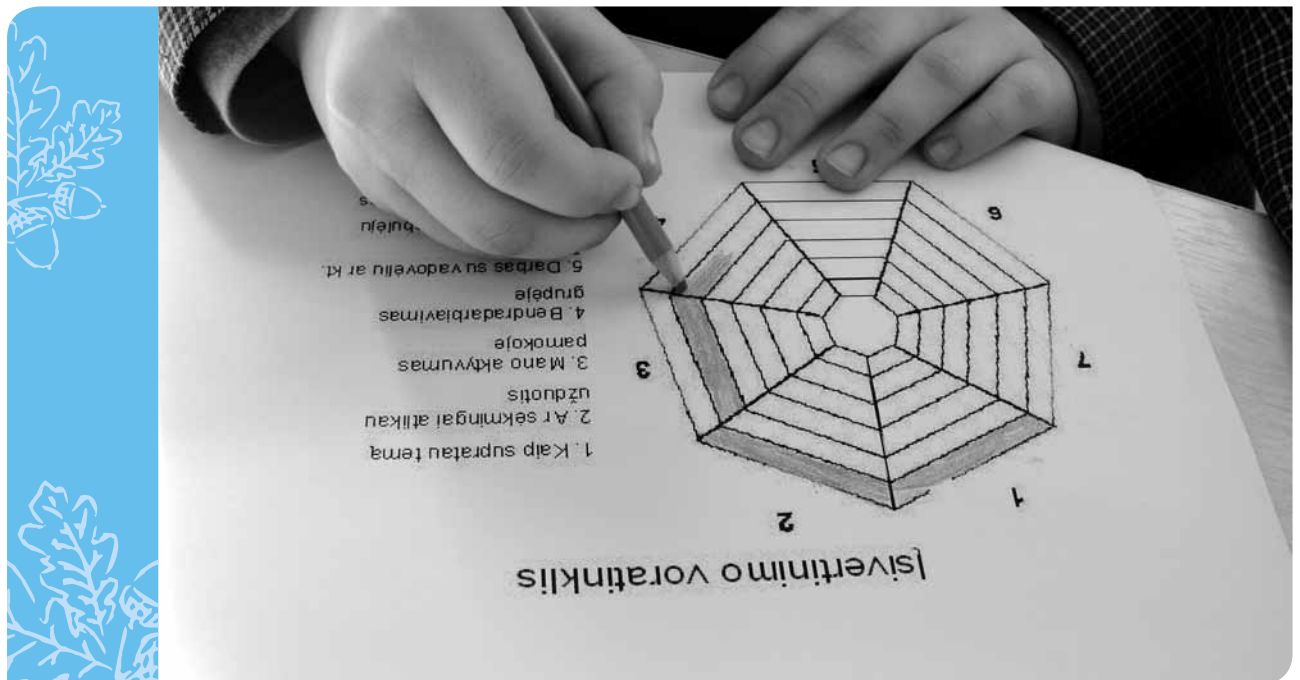

45 pav. Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos mokinių MM kompetencijos įsivertinimas – mokyklos diagrama

ŠALTINIAI

1. Bennett B., Rolheiser-Bennett C., Stevahn L., *Mokymasis bendradarbiaujant*, Vilnius: Garnelis, 2000.
2. Buehl D., *Interaktyviojo mokymosi strategijos*, Vilnius: Garnelis, 2004.
3. *Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų*, 2006 (2006/962/EB). Prieiga per internetą: <http://eur-lex.europa.eu>.
4. Hautamäki J. et al., *Assessing Learning-to-Learn. A Framework*, Helsinki, 2002. Prieiga per internetą: http://www.oph.fi/download/47716_learning.pdf.
5. Hoskins B. and Fredriksson U., *Learning to Learn: What is it and can it be measured?* European Communities, 2008. Prieiga per internetą: <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/111111111/979/1/learning%20to%20learn%20what%20is%20it%20and%20can%20it%20be%20measured%20final.pdf>.
6. *Kaip keisti mokymo praktiką. Ugdymo turinio diferencijavimas atsižvelgiant į moksleivių įvairovę*, Vilnius: Žara, 2006.
7. Kompleksinė programa *Kompetencijų ir gebėjimų ugdymas bendrojo lavinimo mokyklose*. Projektas *Naujos galimybės Vilniaus pedagogų profesinės kompetencijos plėtrai*. 2005–2008 m. Apibendrinta projekto medžiaga.
8. *Learning to learn. Report from the second meeting of the network. Ispra, Italy, 23–24 November 2006*. Prieiga per internetą: <http://crell.jrc.ec.europa.eu/download/Conferences/L2Lnw2.pdf>.
9. *Mokymasis visą gyvenimą – žinioms, kūrybiškumui ir naujovėms skatinti*. Konferencijos *Naujoviškumo ir kūrybiškumo skatinimas: mokyklų atsakas į ateities visuomenei kilsiančius iššūkius*, vykusios 2008 m. balandžio 8–10 dienomis Brdo, Slovėnijoje, medžiaga.
10. Petty G., *Įrodymais grįstas mokymas*. Praktinis vadovas, Vilnius: Tyto alba, 2008.
11. *Pradinio ir pagrindinio ugdymo Bendrosios programos*, Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2008.
12. Pukevičiūtė V. J., *Mokymosi mokytis kompetencijos ugdymo aspektai*, *Acta Paedagogica Vilnensia*, 2007, 19.
13. *Mokinio pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata*. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymas Nr.ISAK-256. Prieiga per internetą: <http://www.pedagogika.lt/puslapis/samprata.pdf>.

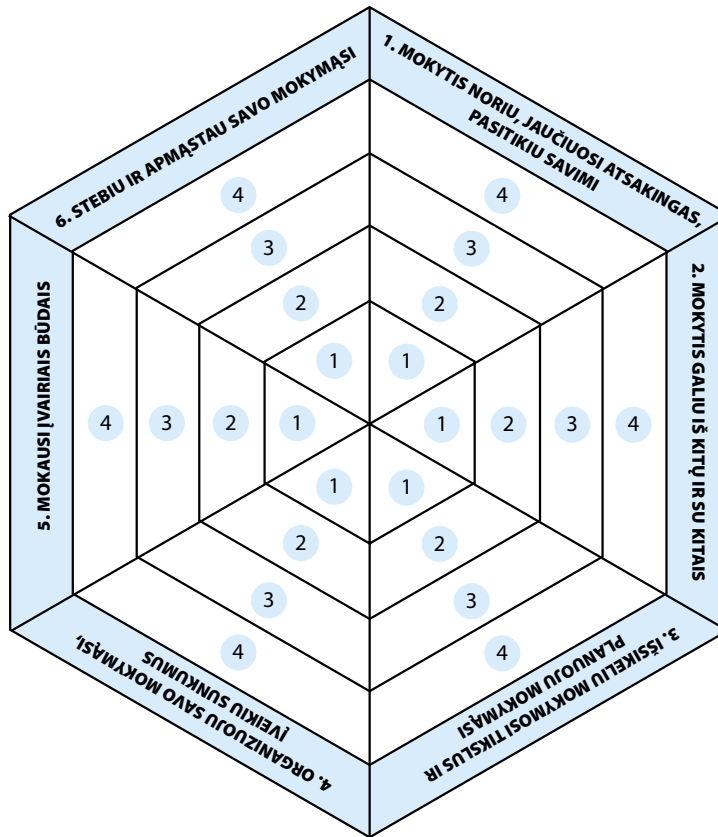
2. MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS VERTINIMO ĮRANKIAI

2.1. MOKYTOJO DIAGRAMA

Pabandykite įsivertinti mokymosi mokytiis gebėjimus pasinaudodami pateikta diagrama. Diagrama padalyta į šešias dalis, vaizduojančias išoriniuose langeliuose įvardytus mokymosi mokytiis kompetencijos elementus, trumpai aprašytus po diagrama. Kiekviena dalis suskirstyta į keturis langelius, pažymėtus skaičiais 1, 2, 3 ir 4. Šie skaičiai rodo pasiektą gebėjimo lygį, t. y. kuo didesnis skaičius, tuo gebėjimas dažniau pasireiškia ar yra Jums būdingas.

Įsivertinkite savo gebėjimus, nuspalvindami langelį su pasirinktu skaičiumi.

- 1. Mokytiis noriu, jaučiuosi atsakingas, pasitikiu savimi:** suvokiu, kad mokymasis yra vertingas, todėl noriai mokausi, jaučiu poreikį tobulėti; pasitikiu savo jėgomis ir esu pasiryžęs veikti – atkakliai ir savarankiškai mokytis; žinau ir objektyviai vertinu savo stipriąsias ir silpnąsias savybes.
- 2. Mokytiis galiu iš kitų ir su kitais:** esu tolerantiškas, lankstus, įsiklausau į kitų nuomonę; mokymdamasis noriai bendradarbiauju, dalijuosi žiniomis, įgyta patirtimi su kitais.
- 3. Išsikeliu mokymosi tikslus ir planuoju mokymąsi:** sugebu nusistatyti mokymosi prioritetus, išsikelti man svarbius, konkrečius, realius ir laike apskaičiuotus mokymosi tikslus; sudėtingą užduotį sugebu išskaidyti į mažesnius žingsnius; išvelgiu aplinkybes, galinčias turėti įtakos plano įgyvendinimui.
- 4. Organizuoju savo mokymąsi, įveikiu sunkumus:** pasirūpinu mokymuisi tinkama aplinka ir priemonėmis; sugebu organizuoti savo darbą taip, kad jis būtų atliktas gerai ir laiku; sugebu laiku pastebėti kliūtis, nesutrikti ir jas laiku įveikti.
- 5. Mokausi įvairiais būdais:** žinau ir taikau įvairius mokymosi būdus; sugebu pasirinkti veiksmingus mokymosi būdus.
- 6. Stebiu ir apmaštau savo mokymąsi:** nuolat stebiu savo mokymąsi; sugebu įsivertinti savo mokymąsi ir tobulėjimą; išvelgiu sėkmių bei nesėkmių priežastis, numatau tobulėjimo kelius.

2.2. MOKYTOJO KLAUSIMYNAS

Šiame klausimyne Jums pateikiami klausimai apie mokinių mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymą. Pildydami klausimą atsakymų stulpeliuose ties kiekvienu teiginiu pažymėkite varnelę (✓) tiksliausiai Jūsų nuomonę atspindintį atsakymą.

Kaip dažnai tai vyksta Jūsų pamokose?

		Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Beveik niekada
1.1	Stengiuosi nenuvilti savo mokinių.				
1.2	Stengiuosi, kad visi mokiniai jaustųsi suprasti, įvertinti ir svarbūs.				
1.3	Pateikdamas grįžtamąją informaciją mokiniams stengiuosi ne kritikuoti jų darbus, o patarti, kaip būtų galima geriau atlikti užduotį.				
1.4	Parinkdamas užduotis apmąstau, kurias iš jų skirtingų gebėjimų mokiniai galėtų atlikti savarankiškai.				
2.1	Sudarau sąlygas mokiniams dalytis žiniomis, įgyta mokymosi patirtimi su kitais.				
2.2	Skiriu mokiniams užduotis, kurias jie turi atlikti poromis ar grupelėmis.				
2.3	Mokau mokinius išklaudyti kitų nuomonę.				
2.4	Domiuosi, stebiu, kaip mokiniams sekasi kartu mokytis, ko jie išmoksta.				
3.1	Kalbuosi su mokiniams apie tai, ko mokomės ir kodėl, padedu mokiniams išsiskirti aiškius, pasiekiamus ir jų poreikius atitinkančius mokymosi tikslus.				
3.2	Su mokiniais aptariame, kaip atliksime vieną ar kitą užduotį, kiek tam reikės laiko.				
3.3	Mokinius mokau planuoti mokymosi žingsnius.				
3.4	Su mokiniais aptariu aplinkybes, dėl kurių galėtų būti sunkiau atlikti užduotis ir patariu, ką reiktų daryti tokiomis atvejais.				
4.1	Reikalauju, kad mokiniai darbą atliktų laiku.				
4.2	Rūpinuosi, kad mokiniai derintų darbo ir poilsio režimą.				
4.3	Mokau mokinius veiksmingai panaudoti pamokos laiką.				
4.4	Mokiniams suteikiu pagalbą, įveikiant išskylančias kliūtis.				
5.1	Mokiniams pasiūlau įvairių mokymosi būdų.				
5.2	Su mokiniais mokymuisi naudojame virtualias mokymosi aplinkas.				
5.3	Mokau mokinius atrinkti naudingus informacijos šaltinius.				
5.4	Su mokiniais aptariu mokymuisi tinkamas strategijas.				
6.1	Mokau mokinius taikyti įvairius savistabos metodus.				
6.2	Teikiu mokiniams grįžtamąjį ryšį apie jų mokymosi stipriąsias puses ir kaip jie galėtų pasiekti dar geresnių rezultatų.				
6.3	Mokau mokinius stebėti savo mokymąsi, nuolatos patikrinti, ar einama teisinga linkme.				
6.4	Mokau mokinius įsivertinti savo darbą pagal aptartus kriterijus.				

Tu esi (pažymėk varnelę (✓)): Mergina Vaikinas

Klasė, kurioje Tu mokaisi (įrašyk).....

Šiame klausimyne pateikiami įvairūs klausimai, susiję su Tavo mokymusi. Čia nėra teisingų ar klaidingų atsakymų, visi Tavo atsakymai yra tinkami. Pildydamas klausimą atsakymų stulpeliuose ties kiekvienu teiginiu pažymėk varnelę (✓) tiksliausiai Tavo nuomonę atspindintį atsakymą.

Kaip dažnai tai vyksta Jūsų klasėje?

	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Beveik niekada
1.1 Stengiamės nenuvilti savo mokytojų.	☐	☐	☐	☐
1.2 Mokytojai palaiko mus, skatina pasitikėti savo jėgomis.	☐	☐	☐	☐
1.3 Mokytojai pastebi ir vertina mūsų pastangas mokytis.	☐	☐	☐	☐
1.4 Mokytojų skiriamas užduotis galiu atlikti savarankiškai.	☐	☐	☐	☐

	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Beveik niekada
2.1 Mokytojai mus skatina dalytis žiniomis ir įgyta mokymosi patirtimi su kitais.	☐	☐	☐	☐
2.2 Mums skiriamos užduotys, kurias turime atlikti poromis ar grupelėmis.	☐	☐	☐	☐
2.3 Mokomės išklausti kitų nuomones ir priimti bendrus sprendimus.	☐	☐	☐	☐
2.4 Mokytojai stebi, domisi, kaip mums sekasi mokytis grupelėse, ko mes išmokstame.	☐	☐	☐	☐

	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Beveik niekada
3.1 Mokytojai mums paaiškina, ko ir kodėl mokomės, padeda išsikelti individualius mokymosi tikslus.	☐	☐	☐	☐
3.2 Su mokytojais aptariame, kaip atliksime vieną ar kitą užduotį, kiek tam reikės laiko ir pan.	☐	☐	☐	☐
3.3 Mokytojo padedami mokomės suplanuoti darbus (mokymosi žingsnius), kad laiku ir gerai atliktume užduotis.	☐	☐	☐	☐
3.4 Su mokytojais aptariame, su kokiais sunkumais galime susidurti atlikdami užduotį ir kaip juos įveikti.	☐	☐	☐	☐

	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Beveik niekada
4.1 Mokytojai stebi, kad darbą atliktume laiku.	☐	☐	☐	☐
4.2 Pamokose darbą deriname su poilsio pertraukėlėmis.	☐	☐	☐	☐
4.3 Pamokos laiką naudingai panaudojame mokymuisi.	☐	☐	☐	☐
4.4 Mokytojai suteikia man reikalingą pagalbą.	☐	☐	☐	☐

	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Beveik niekada
5.1 Mokytiis nenuobodu, nes mokytojai pasiūlo įvairių mokymosi būdų.	☐	☐	☐	☐
5.2 Per pamokas naudojames virtualiomis mokymosi aplinkomis (kompiuterinėmis programomis, mokymuisi skirtomis internetinėmis svetainėmis ir kt.).	☐	☐	☐	☐
5.3 Mokomės, kaip atsirinkti naudingus informacijos šaltinius.	☐	☐	☐	☐
5.4 Mokytojai mums pataria, kaip lengviau būtų išmokti vieną ar kitą dalyką.	☐	☐	☐	☐

	Labai dažnai	Dažnai	Kartais	Beveik niekada
6.1 Kartu su mokytojais išbandome įvairius metodus, padedančius mums stebėti savo mokymosi pažangą.	☐	☐	☐	☐
6.2 Mokytojai pasako man, ką atlieku gerai, ir pataria, kaip galėčiau pasiekti geresnių rezultatų.	☐	☐	☐	☐
6.3 Mokytojai skiria laiko pasikalbėti su mumis apie tai, kaip kiekvienam iš mūsų sekasi mokytiis.	☐	☐	☐	☐
6.4 Mokytojai pasiūlo mums įsivertinti savo darbą pagal aptartus kriterijus.	☐	☐	☐	☐

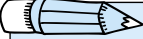

Tavo vardas, pavardė:

Klasė, kurioje Tu mokaisi

Šiame klausimyne yra pateikiami įvairūs klausimai, susiję su Tavo mokymusi. Čia nėra teisingų ar klaidingų atsakymų, visi Tavo atsakymai yra tinkami. Pildydami klausimą atsakymų stulpeliuose ties kiekvienu teiginiu pažymėkite varnelę (✓) tiksliausiai Tavo nuomonę atspindintį atsakymą.

Ar sutinki su šiais teiginiais apie savo mokymąsi?

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei taip, nei ne	Nesutinku	Visiškai nesutinku
1.1 Man yra svarbu gerai mokytis.	☐	☐	☐	☐	☐
1.2 Mokausi noriai.	☐	☐	☐	☐	☐
1.3 Jaučiuosi atsakingas už savo mokymąsi.	☐	☐	☐	☐	☐
1.4 Pasitikiu savimi, nebijau sunkumų.	☐	☐	☐	☐	☐
1.5 Turiu pakankamai gebėjimų mokytis.	☐	☐	☐	☐	☐
1.6 Galiu pasakyti, ką sugebu atlikti pats, savarankiškai.	☐	☐	☐	☐	☐

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei taip, nei ne	Nesutinku	Visiškai nesutinku
2.1 Paaiškindamas kitiems, ką ir kaip daryti, pats geriau suprantu užduotį.	☐	☐	☐	☐	☐
2.2 Mokydamiesi kartu, mes mokomės vieni iš kitų.	☐	☐	☐	☐	☐
2.3 Mokydamasis su kitais išmoku man naudingų dalykų.	☐	☐	☐	☐	☐
2.4 Dražiai ir mandagiai išsakau savo nuomonę, net jei kiti galvoja kitaip nei aš.	☐	☐	☐	☐	☐
2.5 Jeigu užduotį galima atlikti skirtingais būdais, išklausu kitų pasiūlymus, kaip tai padaryti.	☐	☐	☐	☐	☐
2.6 Dirbant su kitais galima rasti įdomesnių, geresnių sprendimų nei dirbant atskirai.	☐	☐	☐	☐	☐

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei taip, nei ne	Nesutinku	Visiškai nesutinku
3.1 Turiu sau svarbius mokymosi tikslus.	☐	☐	☐	☐	☐
3.2 Aš galiu pats išsikelti savo mokymosi tikslus.	☐	☐	☐	☐	☐
3.3 Sugalvoju ir užsirašau žingsnius, kurie man padės pasiekti mokymosi tikslus.	☐	☐	☐	☐	☐
3.4 Kai turiu daug darbų, apgalvoju, kurie darbai svarbiausi, ir stengiuosi pagrindinį dėmesį skirti jiems.	☐	☐	☐	☐	☐
3.5 Prieš imdamasis įvairių darbų numatau, kiek laiko galėčiau jiems skirti.	☐	☐	☐	☐	☐
3.6 Planuodamas mokymąsi derinu savo pomėgius ir įsipareigojimus.	☐	☐	☐	☐	☐

	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei taip, nei ne	Nesutinku	Visiškai nesutinku
4.1 Prieš atlikdamas užduotis pasirūpinu visomis reikalingomis priemonėmis.	☐	☐	☐	☐	☐
4.2 Užduotis atlieku ir atsiskaitau laiku.	☐	☐	☐	☐	☐
4.3 Mokydamasis derinu darbo ir poilsio laiką.	☐	☐	☐	☐	☐
4.4 Iškilus kliūtims laiku imuosi keisti anksčiau numatytas veiklas.	☐	☐	☐	☐	☐
4.5 Jei nepavyksta iškart atlikti užduoties, bandau kitokius būdus, kol randu išeitį.	☐	☐	☐	☐	☐
4.6 Jei užduoties atlikti nesiseka, ieškau pagalbos, bet užduoties nemetu.	☐	☐	☐	☐	☐

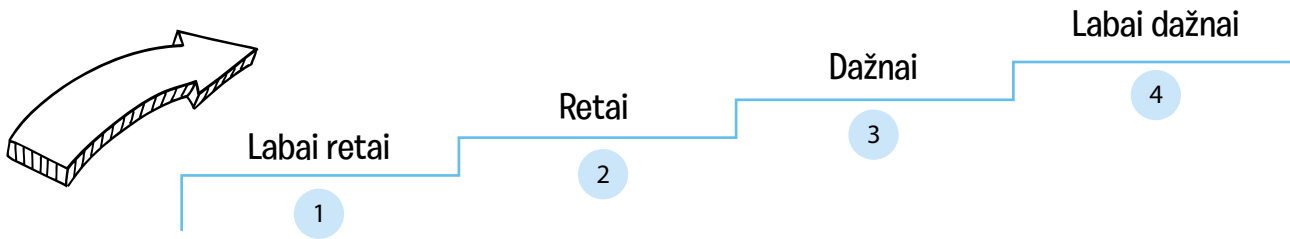
	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei taip, nei ne	Nesutinku	Visiškai nesutinku
5.1 Sugebu sutelkti dėmesį į atliekamą užduotį.	☐	☐	☐	☐	☐
5.2 Žinau įvairių būdų, padedančių atlikti ne tik tas užduotis, kurios man patinka, bet ir tas, kurios sunkios ar nuobodžios.	☐	☐	☐	☐	☐
5.3 Atlikdamas skirtingas užduotis naudoju joms atlikti tinkamus mokymosi būdus.	☐	☐	☐	☐	☐
5.4 Prireikus randu man reikalingą ir tinkamą informaciją.	☐	☐	☐	☐	☐
5.5 Nebijau išbandyti naujų mokymosi būdų ir atsirenku tinkamus.	☐	☐	☐	☐	☐
5.6 Sugebu pasinaudoti virtualia mokymosi aplinka (kompiuterinėmis programomis, mokymuisi skirtomis internetinėmis svetainėmis ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐

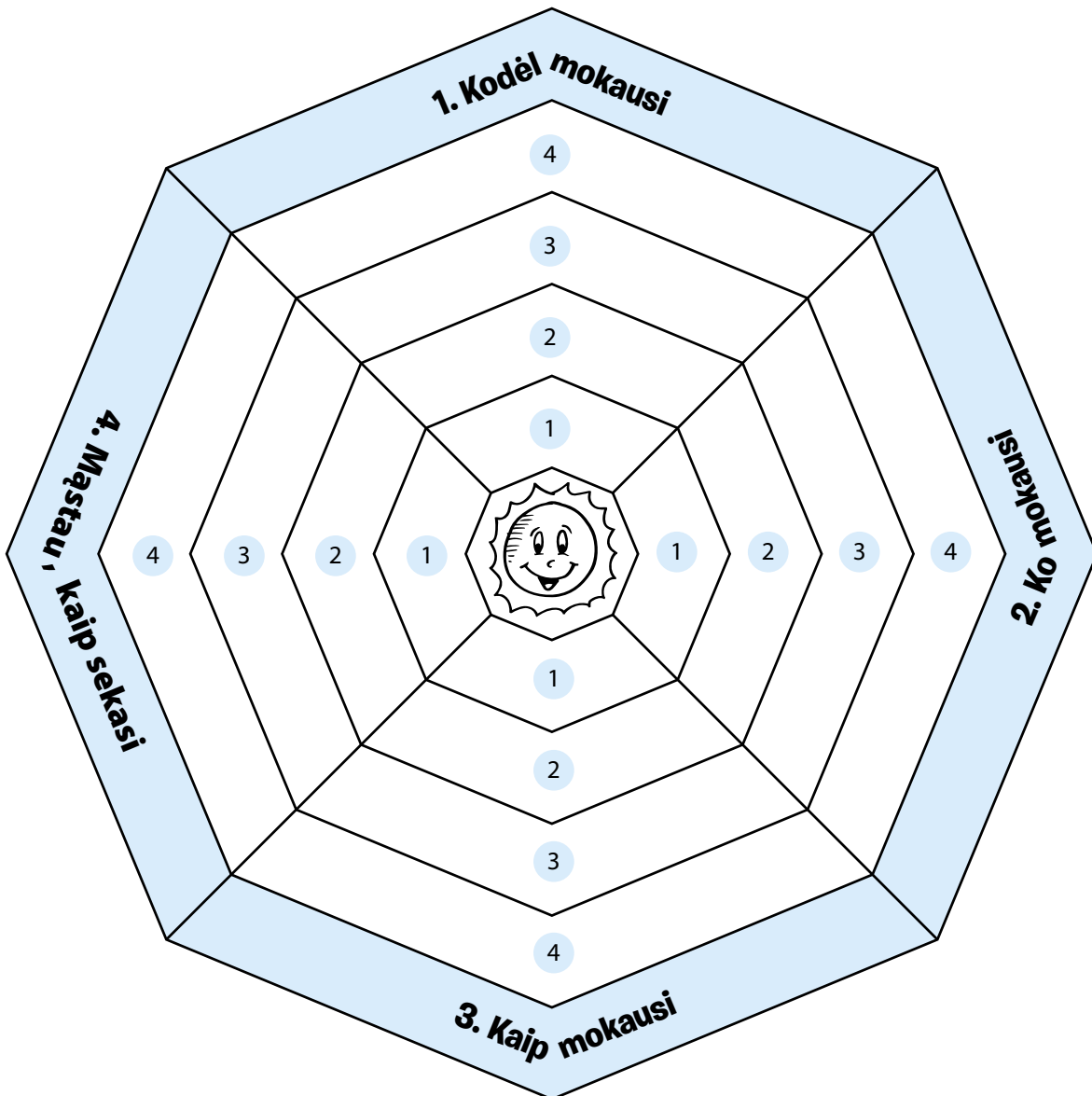
	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei taip, nei ne	Nesutinku	Visiškai nesutinku
6.1 Savarankiškai pastebiu savo klaidas.	☐	☐	☐	☐	☐
6.2 Įsiklausęs į kitų patarimus, kaip greičiau ir geriau ko nors išmolti, jais pasinaudoju.	☐	☐	☐	☐	☐
6.3 Turiu įprotį išanalizuoti padarytas klaidas, įsigilinti į mokytojo parašytus ar išsakytus komentarus.	☐	☐	☐	☐	☐
6.4 Skiriu laiko apmąstymams, kaip mokausi.	☐	☐	☐	☐	☐
6.5 Galiu nurodyti savo asmenines savybes, kurios mano padeda ar trukdo mokytis.	☐	☐	☐	☐	☐
6.6 Apmąstau, kaip galėčiau pagerinti savo mokymąsi.	☐	☐	☐	☐	☐

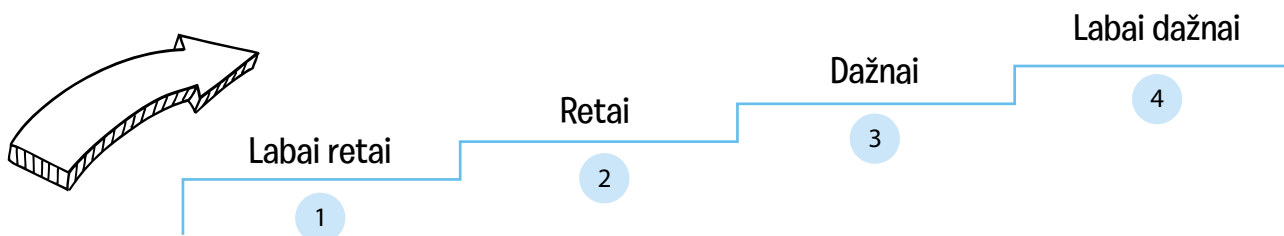
Mokėjimo mokyti kompetencijos diagrama padalyta į keturias dalis, vaizduojančias įvairius gebėjimus. Kiekviena dalis suskirstyta į keturis langelius, pažymėtus skaičiais 1, 2, 3 ir 4. Šie skaičiai tarsi laipteliai rodo pasiektą gebėjimo lygį, t. y. kuo didesnis skaičius, tuo gebėjimas dažniau pasireiškia ar yra Tau būdingas.

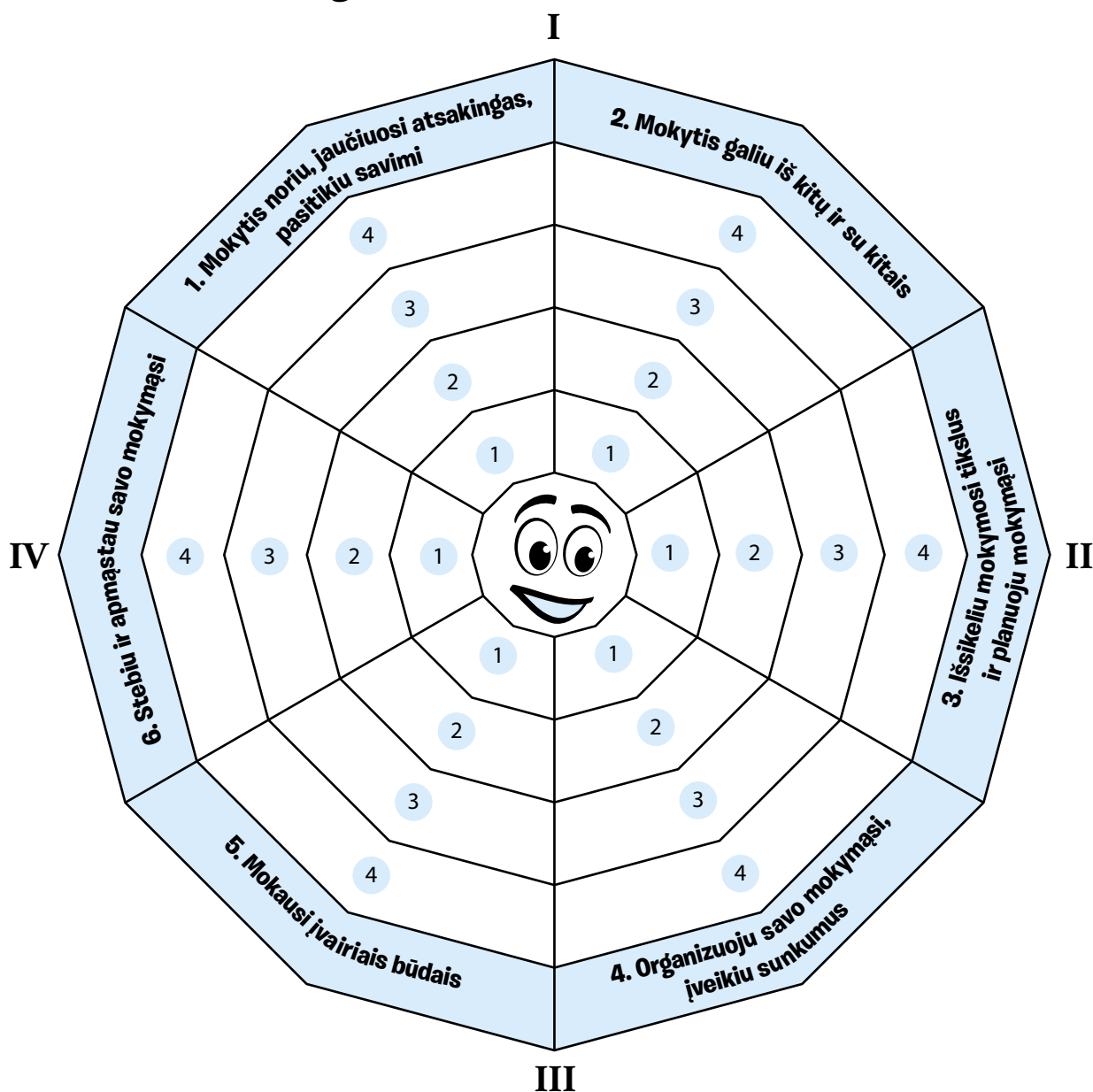
Įsivertink kiekvieną savo gebėjimą, nuspalvindamas langelį su pasirinktu skaičiumi.

Mokėjimo mokyti kompetencijos diagrama padalyta į šešias dalis, vaizduojančias įvairius gebėjimus. Kiekviena dalis suskirstyta į keturis langelius, pažymėtus skaičiais 1, 2, 3 ir 4. Šie skaičiai tarsi laipteliai rodo pasiektą gebėjimo lygį, t. y. kuo didesnis skaičius, tuo gebėjimas dažniau pasireiškia ar yra Tau būdingas.

Įsivertink kiekvieną savo gebėjimą, nuspalvindamas langelį su pasirinktu skaičiumi

2.7. UŽDUOČIŲ SAŠIUVINIAI 5-6 KLASEI

1. KODĖL MOKAUSI67 p.
2. KO MOKAUSI75 p.
3. KAIP MOKAUSI85 p.
4. MAŠTAU, KAIP SEKASI.....93 p.

1. KODĖL MOKAUSI

Pamąstyk, kodėl Tau svarbu mokytis, ar pasitiki savo jėgomis, ar esi savarankiškas ir gebi mokytis su kitais.

1 UŽDUOTIS

Mokytojas paprašė mokinių pasakyti, kodėl jie stengiasi mokytis. Mokiniai išsakė įvairias nuomones. Pagalvok, kodėl Tau svarbu mokytis.

a) Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą, kuris labiausiai panašus į Tavo atsakymą.

A Man patinka ir įdomu mokytis.

E Noriu, kad tėveliai manimi didžiutu-
tūsi.

B Noriu daug sužinoti ir būti protingas.

F Noriu gauti gerus pažymius.

C Noriu geros ateities, gero darbo.

G Mokausi, nes mane nuolat ragina
mokytojai ir tėveliai.

D Mokymasis yra mano pareiga, todėl
stengiuosi mokytis.

H Jei nesistengsiu, barsis tėveliai.

b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Susimąstau, kad nuo mokymosi rezultatų priklausys mano ateitis.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

2 UŽDUOTIS

Pamokų metu ir namuose atliekate įvairias užduotis. Vienos iš jų būna įdomios, kitos truputį nuobodžios, vienos sunkios, o kitos lengvos. Pagalvok, ar vienodai atsakingai atlieki visas užduotis.

- a) Mokytojas pasiūlė naudojantis nurodytu interneto adresu sužinoti, kokie įžymūs žmonės gyveno Tavo mieste (rajone). Užduotis neprivaloma, bet mokytojas pažadėjo ją įvertinti pažymiu. Kaip Tu pasielgsi? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Būtinai atliksiu šią užduotį, nes man įdomu. Pasistengsiu ją kuo geriau atlikti. Tikiu, kad man pavyks.

B Pabandysiu atlikti šią užduotį. Suklysti nebijau, juk iš klaidų mokomės.

C Pabandysiu atlikti šią užduotį, nors ir abejoju, ar man pavyks.

D Imčiausi šios užduoties tik tada, jei kas nors man padėtų arba dirbtų kartu su manimi.

E Neatlikčiau šios užduoties.

- b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Užduotis stengiuosi atlikti iki galo, net jei sunku.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

- c) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Visas užduotis pamokose atlieku kruopščiai ir atsakingai.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

- d) Mokytojas skyrė namų darbą sukurti sakinį apie pasirinktą gamtos reiškinių: vaivorykštę, lietu, rūką ar kt. Po pamokos mokiniai kalbėjosi apie šį namų darbą. Kuriai nuomonei Tu pritarai? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Ši užduotis man įdomi, todėl ją atliksiu.

B Pasisitengsiu atlikti, nes man svarbu išmokyti vaizdingai rašyti.

C Nelabai noriu rašyti, bet pasisitengsiu šį darbą padaryti gerai.

D Noriu gauti gerą pažymį.

E Noriu, kad mokytojas mane pagirtų, todėl pasisitengsiu.

F Reikia rašyti, nes mokytojas patikrins namų darbus.

G Teks rašyti, nes tėveliai tikrins namų darbus.

- e) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Atsakingai atlieku namų darbus.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

3 UŽDUOTIS

Vieni mokiniai stengiasi užduotis atlikti savarankiškai. Kiti, mažiau savimi pasitikintys mokiniai, nori, kad jiems kas nors padėtų.

- a) Kaip Tau geriausiai sekasi mokytis – savarankiškai ar kai kas nors padeda? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Jaučiuosi geriau, drąsiau, kai kas nors man padeda mokytis.

B Paprastas, lengvas užduotis dažniausiai atlieku pats. Noriu, kad sunkesnes užduotis man kas nors padėtų atlikti.

C Stengiuosi mokytis savarankiškai. Pagalbos kreipiuosi, jei pačiam nepavyksta įveikti užduočių.

D Nebijau sunkumų. Galiu savarankiškai atlikti ir lengvas, ir sunkias užduotis.

- b) Pamokoje susitarėte dirbti savarankiškai. Rašydamas pratimą radai nežinomą žodį. Kaip Tu pasielgsi? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Paprašysiu mokytojo žodyno ir pats išsiaiškinsiu, ką reiškia žodis.	C Palauksiu, gal kas nors paaiškins, kai tikrinsimės užduotį.
B Paklausiu mokytojo ar draugo, ką reiškia žodis.	D Nekreipsiu dėmesio ir rašysiu toliau.

- c) Mokytojas paprašė tyliai perskaityti tekstą ir savarankiškai užrašyti pagrindinę mintį. Tekstas Tau pasirodė labai sudėtingas ir Tu nežinai, kokia yra pagrindinė teksto mintis. Kaip pasielgsi? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Nusirašysiu nuo draugo.	E Pirmiausia savarankiškai užrašysiu keletą savo minčių. Tada paprašysiu mokytojo patarimo.
B Palauksiu, kol kas nors man padės.	F Pasisitengsiu išsiaiškinti savarankiškai. Dar kartą perskaitysiu tekstą, prisiminsiu pavyzdžius.
C Pasakysiu mokytojui, kad nesuprantu ir paprašysiu pagalbos.	
D Dar truputį pagalvosiu ir užrašysiu taip, kaip man atrodo. Palauksiu, kol mokytojas patikrins.	

- d) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Gavęs užduotį pirmiausia bandau atlikti savarankiškai, net jei ji būna sunki.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

4 UŽDUOTIS

Kartais mokytojai skiria užduotis grupelėms. Grupelėje tenka mokytis, ginčytis, priimti sprendimus. Kaip dažniausiai elgiesi Tu mokydamasis kartu su kitais? Visose trijose dalyse (a, b ir c) pažymėk varnele (✓) po vieną atsakymą.

a) Drąsiai ir mandagiai išsakau savo nuomonę, net jei kiti galvoja ne taip, kaip aš.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

b) Atidžiai išklausau kitų nuomones.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

c) Paklašiu nuomonės tų, kurie tyli.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

d) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Dirbdamas grupėje tariusi su kitais.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

5 UŽDUOTIS

Vieni mokiniai kalbėdami prieš klasę jaučiasi drąsiai, o kitiems yra nedrąsu.

a) Tavo suolo draugas pasiguodė Tau, kad pamokoje atsakydamas į mokytojo klausimus labai bijo suklysti. O kaip Tu jautiesi atsakinėdamas prieš klasę? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Visada jaučiuosi drąsiai, net jei abejoju, ar gerai atsakysiu.

C Jei abejoju, ar gerai atsakysiu, jaučiuosi nedrąsiai. Bijau suklysti.

B Dažniausiai jaučiuosi drąsiai. Nebijau suklysti.

D Visada jaučiuosi nedrąsiai, net jei žinau atsakymą.

- b) Lietuvių kalbos pamokoje dirbote grupėse. Tavo grupei reikėjo surašyti klasės draugų netaisyklingai vartojamus žodžius ir parašyti, kaip juos reikia taisyti. Jūs draugiškai parengėte plakatą. Grupės draugai paprašė, kad darbą pristatytumėi Tu. Kaip pasielgsi? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Sutiksiu tik tada, jei kartu pristatys visa grupė.

B Sutiksiu pristatyti, bet paprašysiu, kad kas nors iš grupės man padėtų.

C Nors bus šiek tiek nedrąsu, bet sutiksiu vienas pristatyti darbą.

D Drąsiai ir pasitikėdamas savimi pristatysiu darbą.

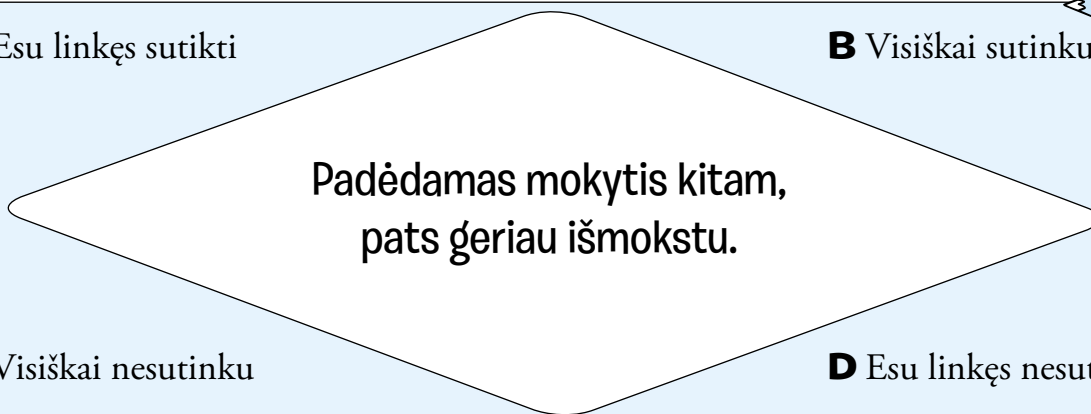

6 UŽDUOTIS

Mokytojas pasakė, kad šiandien pamokoje vyks diskusija tema „Padėdamas mokytis kitam, pats geriau išmokstu“. Mokytojas skirtinguose klasės kampuose padėjo užrašus: „Visiškai sutinku“, „Esu linkęs sutikti“, „Visiškai nesutinku“, „Esu linkęs nesutikti“. Kiekvienam mokiniui mokytojas pasiūlė pasirinkti kampą, kuris atitinka jo nuomonę. Pažymėk varnele (✓), kurį klasės kampą pasirinktum Tu.

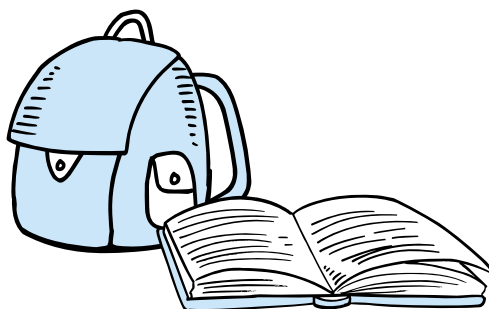
A Esu linkęs sutikti

B Visiškai sutinku

C Visiškai nesutinku

D Esu linkęs nesutikti

UŽDUOČIŲ ATSAKYMAI IR ĮSIVERTINIMAS

Nustatyk, kiek taškų Tu pelnei už kiekvieną užduotį ir įrašyk juos lentelės paskutiniame stulpelyje.

Užduoties Nr.		Atsakymų reikšmės	Tavo surinkti taškai (įrašyk)
1	a	A – 4, B – 4, C – 4, D – 3, E – 2, F – 2, G – 1, H – 1.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
2	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1, E – 0.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	d	A – 4, B – 4, C – 3, D – 2, E – 2, F – 1, G – 1.	
	e	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
3	a	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	b	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	c	A – 1, B – 1, C – 2, D – 3, E – 4, F – 4.	
	d	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
4	a	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	d	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
5	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
6		A – 3, B – 4, C – 1, D – 2.	

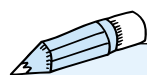
Suskaičiuok, kiek iš viso surinkai vienetukų, dvejetukų, trejetukų ir ketvertukų, ir įrašyk į atitinkamus langelius.

Vienetukai

Dvejetukai

Trejetukai

Ketvertukai

Pagal surinktus taškus rask lentelėje savo pasiekto lygio aprašymą ir pažymėk jį varnele (✓). Jei kurių nors skaičių – vienetukų, dvejetukų, trejetukų ar ketvertukų – surinkai po lygiai, savo lygį nustatyk pagal didesnę skaičių.

Jeį daugiausia surinkai vienetukų	Jeį daugiausiai surinkai dvejetukų	Jeį daugiausiai surinkai trejetukų	Jeį daugiausiai surinkai ketvertukų
Mokausi, kai kiti mane paragina, paskatina, įtikina. Drąsiai jaučiuosi tada, kai kas nors man padeda. Dirbdamas su kitais dažniau stebiu, kaip kiti ką nors daro.	Mokausi, nes privalau, bet noriai mokausi tik tai, kas man įdomu. Savimi pasitikiu, kai reikia atlikti lengvai suprantamas užduotis. Dirbdamas su kitais bandau reikšti savo nuomonę.	Suprantu, kad mokytis – mano pareiga, todėl stengiuosi mokytis ne vien tik tai, kas man įdomu. Dažniausiai savimi pasitikiu atlikdamas įprastas ir naujas, bet nesudėtingas užduotis, nebijau suklysti. Dirbdamas su kitais dažnai reiškiu savo nuomonę, jei galiu, padedu kitiems.	Mokausi noriai ir atsakingai, nes man patinka mokytis ir suprantu, kad tai, ko išmoksiu, prireiks ateityje. Pasitikiu savimi, nebijau sunkumų, drąsiai imuosi įvairių naujų užduočių. Dirbdamas su kitais ne tik mokausi iš kitų, bet ir noriai bei drąsiai jiems padedu.
I lygis Pirmieji žingsniai	II lygis Einama teisinga kryptimi	III lygis Jau arti tikslo	IV lygis Įgyjama kompetencija

Peržiūrėk užduotis, kuriose surinkai mažiausiai taškų, perskaityk lygių aprašymus lentelėje ir apgalvok, kaip galėtum sustiprinti pasitikėjimą savimi, norą mokytis, savo gebėjimą mokytis su kitais.

Pažymėk varnele (✓), kurias savybes, mokymosi įpročius ir gebėjimus Tu norėtum sustiprinti:

- norą mokytis;
- pasitikėjimą savimi, nebijoti klysti;
- atkaklumą – atlikti užduotis iki galo;
- užduotis atlikti savarankiškai;
- atsakingai atlikti namų darbus;
- išsakyti savo nuomonę;
- išklausti kitų nuomonę;
- dirbant grupėje tartis dėl bendrų sprendimų.

Pagalvok ir parašyk, ką padarysi, kad patobulintum savo pasirinktus mokymosi įpročius ir gebėjimus.

.....

.....

.....

2. KO MOKAUSI

Pamąstyk, kaip sugebi išsikelti mokymosi tikslus ir uždavinius (žingsnius), įvertinti savo galimybes, planuoti mokymosi laiką.

1 UŽDUOTIS

Prasidėjus mokslo metams mokytojas ragino pamąstyti, kokie bus Tavo šių mokslo metų (ar pusmečio, trimestro) mokymosi tikslai. Prisimink šių mokslo metų pirmąsias pamokas.

a) Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą, kuris geriausiai parodo, apie ką Tu galvojai nusprenddamas, koks bus Tavo mokymosi tikslas.

A Pagalvojau, kad mokysiuos tai, ką lieps mokytojas.

B Pagalvojau, kad labiau stengsiuosi, nes noriu gauti geresnius pažymius.

C Svarščiau, kokio metinio ar pusmečio pažymio norėčiau.

D Prisiminau mokytojo pasakytus reikalavimus ir tada sugalvojau savo šių mokslo metų mokymosi tikslą.

E Prisiminau, ko nepasisekė išmolti praėjusiais mokslo metais, ir nusprendžiau, kad išmoksiu šiemet. Tada paprašysiu mokytojo patarimo.

F Svarščiau, ko man gali prireikti ateityje.

G Prisiminau mokytojo pasakytus reikalavimus, galvojau apie savo norus, galimybes ir užsirašiau savo mokymosi tikslą.

H Niekas man nesakė, kad reikia sugalvoti tikslą.

b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Savarankiškai sugalvoju mokymosi tikslą.

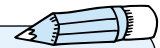
A Labai retai

B Retai

C Dažnai

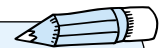
D Labai dažnai

- c) Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą, kuris geriausiai parodo, kaip Tu ketini pasiekti sugalvotą tikslą.

- A** Pats sugalvojau žingsnius (uždavinius), kurie padės man pasiekti tikslą. Juos pasakiau kitiems ir išklasiau patarimų. Šiuos žingsnius (uždavinius) užsirašiau.
- B** Stengiausi pats sugalvoti žingsnius (uždavinius), kurie padėtų man pasiekti sugalvotą tikslą. Juos užsirašiau.
- C** Galvojau, ką turėčiau padaryti, kaip elgtis, kad pasiekčiau tikslą, pasitariau su kitais.
- D** Kiti man pasakė, kaip turėčiau elgtis, ką padaryti, kad pasiekčiau tikslą.
- E** Niekas man nepasakė, kad reikia sugalvoti žingsnius (uždavinius), kurie padėtų pasiekti tikslą.

- d) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Savarankiškai sugalvoju žingsnius (uždavinius), kurie padės man pasiekti tikslą.

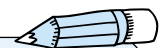
A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

- e) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Mokymosi tikslą ar žingsnius (uždavinius) aptariu su kitais (mokytoju, klasės auklėtoju, tėvais ar draugais).

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

- f) Tavo klasės draugai sugalvojo lietuvių kalbos mokymosi tikslą ir numatė žingsnius (uždavinius) tam tikslui pasiekti. Mokytojas pasiūlė mokiniams pagalvoti ir nuspręsti, kurie 4 žingsniai geriausiai jiems padėtų pasiekti tikslą. Pažymėk varnele (✓) keturis, Tavo nuomone, tinkamiausius žingsnius.

<p>Tikslas:</p> <p>Išmokti vaizdingiau ir be klaidų rašyti rašinius.</p>	<p>Žingsniai (uždaviniai)</p>	<p>A Dar geriau mokytis.</p> <p>B Rašant dažniau naudotis „Sinonimų žodynu“.</p> <p>C Perskaityti lietuvių kalbos mokytojo nurodytas knygas.</p> <p>D Atidžiai atlikti kiekvieną namų darbą.</p> <p>E Labiau stengtis.</p> <p>F Pirmiausia parašyti rašinio juodraštį, atidžiai perskaityti, išsitaisyti klaidas.</p>
--	-----------------------------------	---

- g) Kaip Tau sekasi siekti trimestro/pusmečio išsikelto tikslo? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą, kuris yra apie Tave.

<p>A Nesugalvojau nei tikslo, nei žingsnių, todėl nėra ką apmąstyti.</p> <p>B Jau pamiršau, ką buvau sugalvojęs.</p> <p>C Kai tikslą man primena mokytojas individualių pokalbių metu, tai pasikalbame, kaip man sekasi jo siekti.</p> <p>D Nepamirštu savo tikslo (lūkesčio), nes tėveliai nuolat kartoja: „Nepamiršk, ką buvom susitarę...“</p>	<p>E Kai gaunu įvertinimus, pagalvoju apie tai, kokį tikslą buvau sugalvojęs. Tada arba džiaugiuosi, kad sekasi, arba susirūpinu, kad nesiekiu tikslo.</p> <p>F Aš nepamirštu savo sugalvoto tikslo. Bet kada paklaustas galėčiau papasakoti, kaip man sekasi jo siekti.</p> <p>G Nuolat patikrinu, kaip man sekasi jo siekti. Jei kas nors kliūva, sugalvoju naujus žingsnius (uždavinius), kurie padėtų siekti geresnių rezultatų.</p>
---	---

- h) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Apmąstau, kaip sekasi siekti sugalvoto tikslo ir žingsnių (uždavinių).

A Labai retai	B Retai	C Dažnai	D Labai dažnai
----------------------	----------------	-----------------	-----------------------

2 UŽDUOTIS

Mokslo metų pradžioje Tu svarstei, kokių trimestro/pusmečio pažymių norėtum. Užrašyk tą dalyką, kurio pažymys šiuo metu yra žemesnis, nei planavai.

Tai: Ką Tu darai, kad rezultatas pagerėtų?

Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą, parodantį, kaip Tu dabar elgiesi norėdamas pagerinti savo rezultatą.

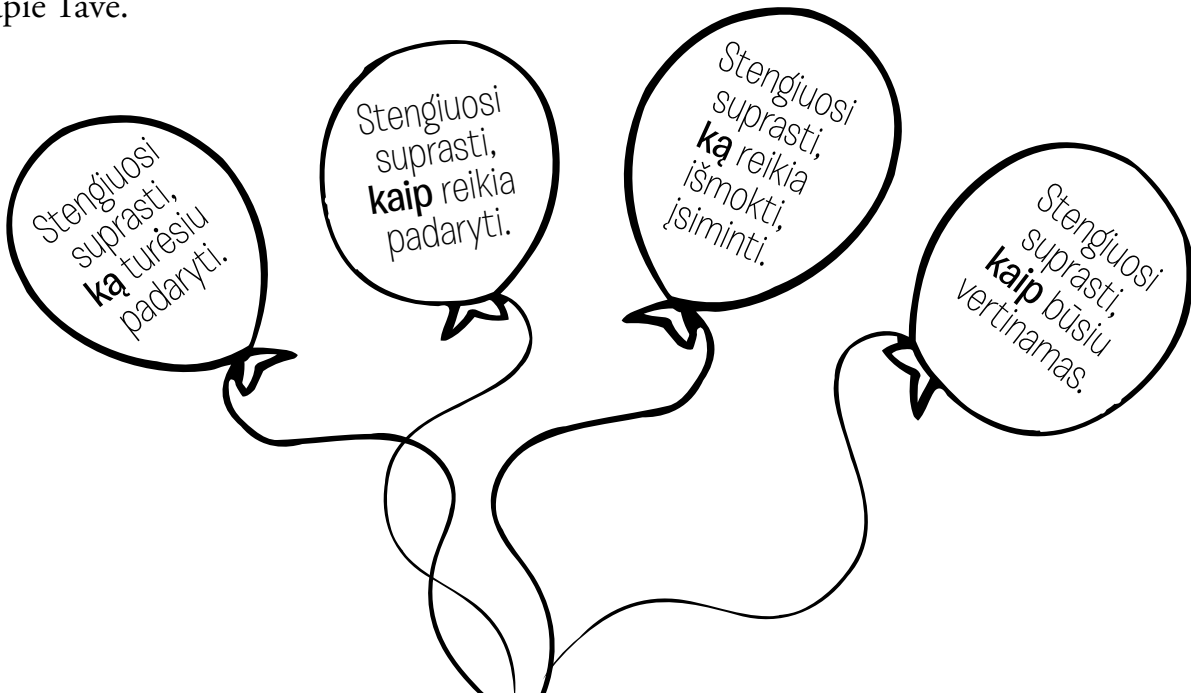

A Palauksiu, gal viskas bus gerai. B Nusprendžiau labiau stengtis pamokose, atidžiau ruošti namų darbus. C Paprašiau mokytojo papildomos užduoties ir ją atlikau.	D Jau kelis kartus prašiau mokytojo papildomų užduočių ir jas atsakingai atlikau. E Ėmiau lankyti konsultacines šio dalyko pamokas. F Susitariau su tėveliais, paprašiau, kad jie manęs paklausintų. Taip dabar kartu mokomės.

3 UŽDUOTIS

Kiekvienos pamokos pradžioje mokytojas paaikšina pamokos uždavinį, t. y. pasako, ko ir kaip šiandien mokysitės. Pasvarstyk, ką Tu stengiesi suprasti išklausydamas mokytojo pamokos uždavinį. Nuspalvink ar pažymėk varnele (✓) tiek balionų, kiek atsakymų yra apie Tave.

Suskaičiuok ir įrašyk, kiek balionų nuspalvainai ar pažymėjai

4 UŽDUOTIS

a) Šiandien gamtos pamokos tema – „Miško gyvūnai“. Mokytojas lentoje užrašė 6 klausimus apie miško gyvūnus ir pasakė pamokos uždavinį: *Naudodamiesi bent dviem skirtingomis enciklopedijomis savarankiškai suraskite ir užrašykite atsakymus į bent 4 lentoje užrašytus klausimus.*

Pažymėk varnele (✓) 4 sakinius, kurie, Tavo nuomone, geriausiai parodo, kad mokiniai teisingai suprato pamokos uždavinį.

Štai kaip du mokiniai išsiaiškino, ką jiems reikia padaryti:

A Surasiu atsakymus į penkis klausimus.

B Jei nepavyktų surasti žodžio enciklopedijoje, man padės draugas.

C Pasiimsiu vieną enciklopediją ir vieną žodyną.

D Atsakymus į klausimus reikia užrašyti.

E Užteks, jeigu atsakysiu bent į du klausimus.

F Gaila, kad negaliu pasitarti su draugu.

G Pasiimsiu dvi skirtingas enciklopedijas.

H Reikia įsiminti, ką surasiu enciklopedijose.

b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

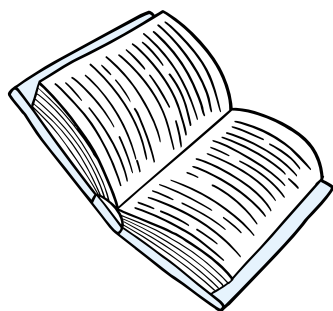
Suprantu, ką ir kaip turiu daryti, kad pamokoje būčiau gerai įvertintas.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

5 UŽDUOTIS

Mokytojai ir tėveliai dažnai kartoja, kad reikia išmokti viską padaryti laiku. Pagalvok, kaip Tau sekasi planuoti savo svarbiausius darbus, numatyti laiką jiems atlikti ir laikytis savo planų.

- a) Po savaitės vyks mįslių konkursas. Kiekvienas mokinys turi šiam konkursui paruošti po dvi mįslių iliustracijas. Kada ir kaip ketini atlikti šią užduotį? Pažymėk varnelę (✓) savo atsakymą.

A Susirašau visus darbus, kuriuos turiu atlikti. Pažiūrėsiu, kurią savaitės dieną būsiu laisvesnis ir tada atliksiu šią užduotį.

C Atliksiu šią užduotį tada, kai neturėsiu ką veikti.

B Pradėsiu dirbti kuo anksčiau, kad nepritrūkčiau laiko.

D Šį darbą atliksiu paskutinę dieną.

- b) Pažymėk varnelę (✓) vieną pasirinkimą.

Užduotis atlieku laiku.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

- c) Kartais mokytojai skiria tokias užduotis, kurioms atlikti prireikia savaitės ar net kelių. Paprastai tokius darbus vadinate projektiniais darbais. Kaip dažniausiai planuoji projekto darbus? Pažymėk varnelę (✓) vieną Tau tinkantį atsakymą.

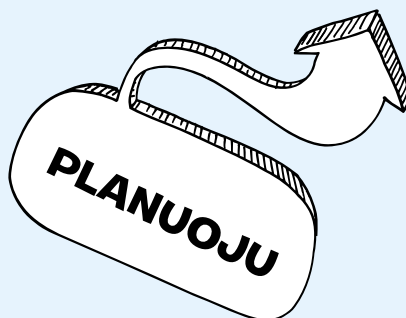
A Aš neplanuoju darbų. Ką mokytojas pasako, tą ir padarau. Jei pamirštu ką nors padaryti, draugai arba mokytojas paragina.

D Jei reikia dirbti grupėje, kartu su draugais pasiskirstome darbus. Aš žinau, ką man reikės padaryti ir kada baigti darbą.

E Nors veiklos planą parašome kartu su mokytoju arba su draugais, savo planą aš dar patikslinu, atsižvelgiu į labiausiai užimtas dienas.

B Mokytojas duoda arba padiktuoja darbų planą arba sąrašą, kad žinočiau, ką iki kurios dienos reikia padaryti.

C Veiklos planą parašome kartu su mokytoju.

F Nors mokytojas man duoda darbų sąrašą ar planą, bet aš dar jį patikslinu, nes reikia atsižvelgti į kitus savo užsiėmimus.

d) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Sudėtingus darbus planuoju iš anksto.

A Labai retai	B Retai	C Dažnai	D Labai dažnai
----------------------	----------------	-----------------	-----------------------

e) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Laikausi sudaryto plano.

A Labai retai	B Retai	C Dažnai	D Labai dažnai
----------------------	----------------	-----------------	-----------------------

f) Gamtos mokytojas prieš dvi savaites pasakė, kad reikia sukurti plakatą Žemės dienai paminėti. Dvi savaitės pralėkė greitai, ir rytoj jau reikia atnešti darbą. Tikriausiai panašių situacijų būna ir Tau. Surask atsakymą, kuris parodo, kokios būna Tavo mintys paskutinį vakarą prieš atsiskaitymą. Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

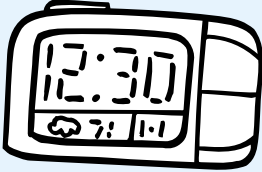
A Kaip gerai, kad padariau anksčiau, dabar tik pasitikrinsiu, ar viskas gerai.

C Tas dvi savaites visai neturėjau laiko. Dabar padarysiu....

D Vėl nespėjau, pabaigsiu mokykloje.

B Pradėjau daryti prieš kelias dienas, nedaug liko, suspėsiu pabaigti.

E Paprašysiu, kad mokytojas leistų atsiskaityti kitą dieną.

6 UŽDUOTIS

Kartais mokiniai sako, kad mokėsi iki vėlaus vakaro. Dažniausiai taip atsitinka prieš kontrolinius. Pagalvok, kaip Tu mokaisi.

- a) Pažymėk varnele (✓) tuos teiginius, kurie parodo, kaip dažniausiai Tu elgiesi (gali pažymėti ir kelis Tau tinkančius teiginius).
- Po pamokų pirmiausia pailsiu, o tik po to ruošu namų darbus.
 - Mokydamasis darau pertraukėles, per kurias pailsiu, pajudu.
 - Suplanuoju mokymosi veiklą, būrelius ir laisvalaikį taip, kad miegui galėčiau skirti 9 val.
 - Mokykloje per pertraukas nesimokau ir nedarau namų darbų, o stengiuosi pailsėti.

Suskaičiuok ir įrašyk, kiek teiginių pažymėjai

- b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

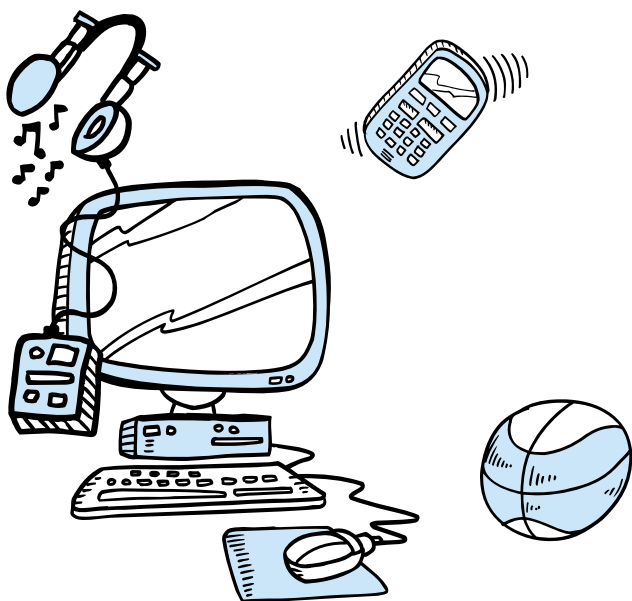
Derinu darbą ir poilsį.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

UŽDUOČIŲ ATSAKYMAI IR ĮSIVERTINIMAS

Nustatyk, kiek taškų Tu pelnei už kiekvieną užduotį ir įrašyk juos lentelės paskutiniame stulpelyje.

Užduoties Nr.	Atsakymų reikšmės	Tavo surinkti taškai (įrašyk)
1	a	A – 0, B – 1, C – 2, D – 2, E – 3, F – 3, G – 4, H – 0.
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.
	c	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1, E – 0.
	d	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.
	e	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.
	f	Sudėk: už kiekvieną B, C, D, F – skirk sau po vieną tašką, A – 0, E – 0.
	g	A – 0, B – 0, C – 1, D – 2, E – 2, F – 3, G – 4.
	h	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.
2	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4 E – 4, F – 4.	
3	Kiek balionų nuspalvaini ar pažymėjai, tiek taškų sau skirk.	
4	a	Sudėk: už kiekvieną A, D, F, G – skirk sau po vieną tašką, o B – 0, C – 0, E – 0, H – 0.
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.
5	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.
	c	A – 1, B – 1, C – 2, D – 3, E – 4, F – 4.
	d	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.
	e	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.
	f	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1, E – 0.
6	a	Kiek teiginių pažymėjai, tiek taškų sau skirk.
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.

Suskaičiuok, kiek iš viso surinkai vienetukų, dvejetukų, trejetukų ir ketvertukų, ir įrašyk į atitinkamus langelius.

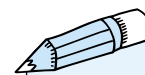
Vienetukai

Dvejetukai

Trejetukai

Ketvertukai

Pagal surinktus taškus rask lentelėje savo pasiekto lygio aprašymą, ir pažymėk jį varnele (✓). Jei kurių nors skaičių – vienetukų, dvejetukų, trejetukų ar ketvertukų – surinkai po lygiai, savo lygį nustatyk pagal didesnę skaičių.

Jeį daugiausiai surinkai vienetukų	Jeį daugiausiai surinkai dvejetukų	Jeį daugiausiai surinkai trejetukų	Jeį daugiausiai surinkai ketvertukų
Išsikeliu mokymosi tikslus, susiplanuuju mokymosi veiklas, kai man kiti padeda. Užduotis pavyksta atlikti laiku tada, kai kiti mane paragina.	Pasitardamas su kitais išsikeliu savo mokymosi tikslus, susiplanuuju mokymosi veiklas. Kai kurias užduotis pavyksta atlikti laiku.	Stengiuosi savarankiškai išsikelti mokymosi tikslus, susiplanuoti mokymosi veiklas. Dažniausiai pavyksta laikytis plano ir darbus atlikti laiku.	Savarankiškai išsikeliu mokymosi tikslus. Sėkmingai planuju savo mokymąsi, todėl daugumą užduočių atlieku ir atsiskaitau laiku.
I lygis Pirmieji žingsniai	II lygis Einama teisinga kryptimi	III lygis Jau arti tikslo	IV lygis Įgyjama kompetencija

Peržiūrėk užduotis, kuriose surinkai mažiausiai taškų, perskaityk lygių aprašymus lentelėje ir apgalvok, kaip galėtum sustiprinti savo gebėjimus išsikelti mokymosi tikslus ir uždavinius, planuoti mokymosi laiką.

Pažymėk varnele (✓), kuriuos mokymosi įpročius ir gebėjimus norėtum sustiprinti:

- išsikelti aiškų ir konkretų mokymosi tikslą tam tikram laikotarpiui (pvz., mėnesiui, pusmečiui,...);
- numatyti, ką ir kada turiu padaryti, kad pasiekčiau išsikeltą tikslą;
- nuolat pasitikrinti, kaip man sekasi siekti savo mokymosi tikslo;
- suprasti, ką ir kodėl turiu daryti pamokoje, kai pasakomas pamokos uždavinys;
- planuoti savo darbus;
- laiku atlikti užduotis;
- planuoti darbus taip, kad užtektų laiko mokymuisi, kitiems užsiėmimams ir poilsiui.

Pagalvok ir parašyk, ką padarysi, kad patobulintum savo pasirinktus mokymosi įpročius ir gebėjimus.

.....

.....

.....

3. KAIP MOKAUSI

Pamąstyk, kaip sugebi pasirinkti informacijos šaltinius, mokymosi būdus, pasirūpinti mokymuisi reikalingomis priemonėmis.

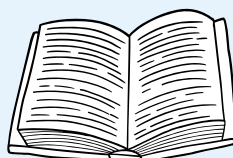
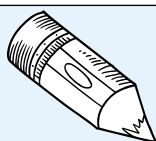

1 UŽDUOTIS

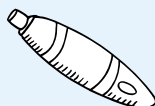
Kai kurias mokymuisi skirtas priemones kuprinėje nešiojatės kiekvieną dieną, o kitas atsinešate tada, kai pasako mokytojas.

- a) Pagalvok, kurias priemones Tu šiandien atsinešei į mokyklą ir ar jų užteko atlikti užduotis? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Iš vakaro apgalvojau būsimas pamokas ir susidėjau reikiamas priemones, todėl jų užteko atlikti visas šiandienos pamokų užduotis.

B Iš vakaro apgalvojau būsimas pamokas ir kurių priemonių man rytoj reikės, tačiau kelias priemones pamiršau įsidėti.

C Visada nešiojuosi visas turimas priemones, todėl šiandien man jų nepritrūko užduotims atlikti.

D Iš vakaro niekada negalvoju, ko gali reikėti kitos dienos pamokoms. Ko prireiks, galima pasiskolinti iš kitų.

- b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Pamokose turiu visas reikiamas mokymosi priemones.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

- c) Įsivaizduok, kad rytoj kursite perskaitytos knygos reklamas. Mokytojas pasiūlė iš anksto pagalvoti, kokių priemonių jums gali prireikti ir patarė nepamiršti jų atsinešti. Pažymėk varnele (✓) tą atsakymą, kuris geriausiai parodo, kaip pasielgsi.

A Pirmiausia sugalvosiu, kokią reklamą kursiu. Tada pagalvosiu, kokių priemonių man gali prireikti, ir jas atsinešiu.

B Atsinešiu priemones, kurių panašiais atvejais dažniausiai prireikia: klijus, žirkles, spalvotą popierių, pieštukus ir pan.

C Paklausiu draugų, kokias priemones jie ketina atsinešti, ir pasielgsiu panašiai.

D Negalvosiu apie tai – atsinešiu tas priemones, kurias rasiu namuose.

2 UŽDUOTIS

Pamokoje išsiaiškinote, kaip reikia kurti gyvūno aprašymą, perskaitėte įvairius gyvūnų aprašymų pavyzdžius. Tada mokytojas jums skyrė namų darbų užduotį – vaizdingai aprašyti pasirinktą gyvūną ir, kad būtų lengviau, pasiūlė kelis informacijos šaltinius.

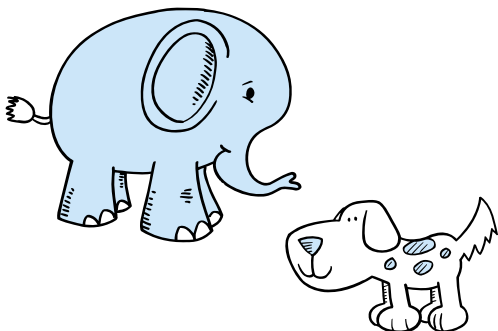
- a) Kaip Tu pasielgtum? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Daug nesigilinsiu, kaip pavyks, taip ir aprašysiu gyvūną.

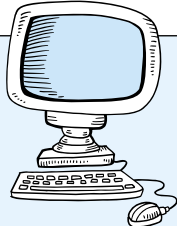

B Paieškosiu knygose ar internete gyvūnų aprašymų ir jais pasinaudosiu, truputį pakeisiu.

C Pasinaudosiu tais informacijos šaltiniais, kuriuos lentoje užrašė mokytojas ir stengsiuos aprašyti gyvūną panašiai į klasėje nagrinėtus pavyzdžius.

D Pasinaudosiu ne tik mokytojo pateiktais pavyzdžiais ir nurodytais šaltiniais, bet ieškosiu daugiau informacijos ir kūrybiškai ją panaudosiu rašydamas.

- b) Pagalvok, kokie informacijos šaltiniai Tau praverstų, jei norėtum kuo **vaizdingiau** aprašyti gyvūną? Pasirink keturis naudingiausias informacijos šaltinius ir juos pažymėk varnele (✓).

A Internetas		E Žurnalai: „Flintas“, „Donaldas ir kiti“, „Justė“	
B Gamtos vadovėlis		F Sinonimų žodynas	
C Gyvūnų maisto parduotuvėse esantys reklaminiai lankstinukai (skraju-tės) apie gyvūnų priežiūros daiktus ir gyvūnų maistą		G Pasakų apie gyvūnus knyga	
D Žemėlapis		H Rašybos ir kirčiavimo žodynas	
		I Eilėraščių knyga	
		J Enciklopedija apie gyvūnus	

- c) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

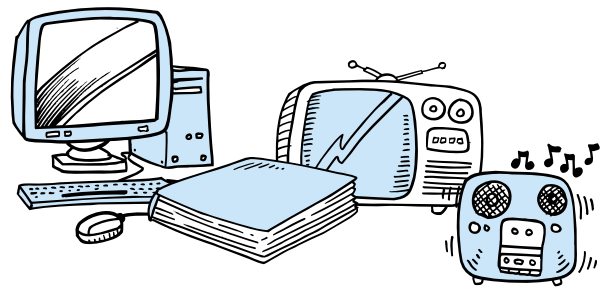
Naudojosi ne tik vadovėliu, bet ir kitais informacijos šaltiniais.

A Labai retai	B Retai	C Dažnai	D Labai dažnai
----------------------	----------------	-----------------	-----------------------

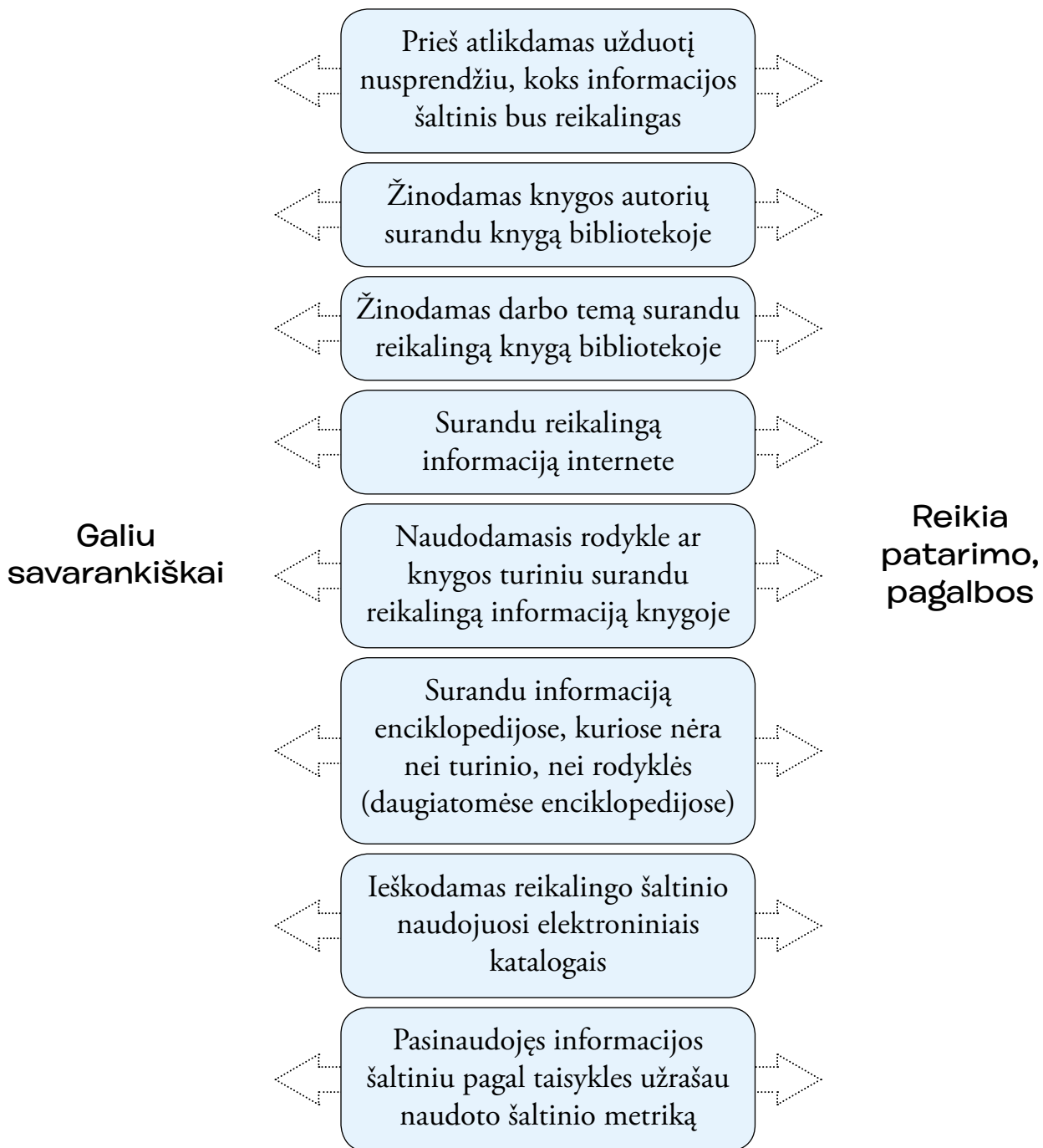
- d) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Savarankiškai pasirenku užduočiai atlikti tinkantį informacijos šaltinį.

A Labai retai	B Retai	C Dažnai	D Labai dažnai
----------------------	----------------	-----------------	-----------------------

- e) Pasvarstyk, ką dažniausiai Tau pavyksta atlikti savarankiškai, o kada reikia patarimo ar pagalbos. Nuspalvink prie kiekvieno teiginio rodyklę, kuri veda į Tavo atsakymą.

Suskaičiuok, kiek rodyklių nuvedei į paveikslėlio „Galiu savarankiškai“ pusę? Pažymėk varnelę (✓) atsakymą.

A Nuvedžiau 7–8 rodykles.

C Nuvedžiau 3–4 rodykles.

B Nuvedžiau 5–6 rodykles.

D Nuvedžiau 0–2 rodykles.

3 UŽDUOTIS

Kartais būna sunku įdėmiai ir susikaupus klausytis mokytojo ar draugų pasakojimo, aiškinimo, skaityti ir suprasti sudėtingus tekstus. Pagalvok apie būdus, kurie palengvina Tavo mokymąsi.

- a) Pažymėk varnele (✓) būdus, kuriuos Tu naudoji klausydamasis mokytojo pasakojimo arba aiškinimo.
- Mąstau apie tai, kas sakoma.
 - Stengiuosi atsakyti į užduodamus klausimus.
 - Sau mintyse keliu įvairius klausimus (Ar...? Kodėl...? Kas yra...? Kaip...?)
 - Klausinėju mokytojo (Ar...? Kodėl...? Kas yra...? Kaip...? Ar galite pakartoti...?)
 - Užsirašau svarbiausią informaciją.
 - Mintyse pasakojimą padalinu į dalis. Sakau sau: Pirma... Antra... Trečia...

Suskaičiuok, kiek mokymosi būdų pažymėjai. Pažymėk varnele (✓) savo atsakymą.

A Pažymėjau 5–6 mokymosi būdus.	C Pažymėjau 2 mokymosi būdus.
B Pažymėjau 3–4 mokymosi būdus.	D Pažymėjau 1 mokymosi būdą.

- b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

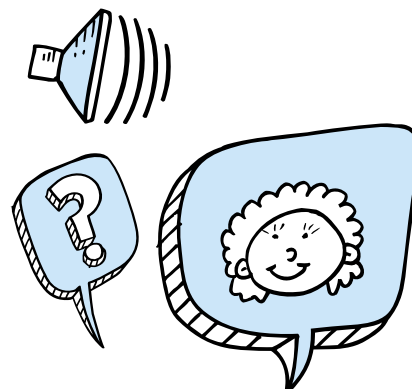
Taikau įvairius mokymosi būdus, padedančius atidžiai klausytis mokytojo.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

- c) Pažymėk varnele (✓) būdus, kuriuos Tu naudoji norėdamas suprasti sudėtingą tekstą ir įsiminti reikalingą informaciją.
- Sudėtingas vietas skaitau kelis kartus.
 - Pieštuku tekste žymiu sutartinius ženklus: klaustuką, šauktuką ir pan.
 - Pieštuku tekste pabraukiu svarbiausius teiginius arba raktinius žodžius.
 - Pasižymiu teksto paraštėje arba sąsiuvinyje, kas neaišku.
 - Paprašau mokytojo ar draugų, kad paašškintų sudėtingas vietas.
 - Palyginu savo nuomonę su kitų.
 - Braižau įvairias schemas.
 - Sudarau minčių ar raktinių žodžių žemėlapi.
 - Pildau lenteles.
 - Svarbiausią informaciją užsirašau į sąsiuvinį.
 - Pabandau tekstą papasakoti savais žodžiais.
 - Vienu sakiniu pasakau, apie ką yra pastraipa.

Suskaičiuok, kiek mokymosi būdų pažymėjai. Pažymėk varnele (✓) savo atsakymą.

A Pažymėjau 9–12 mokymosi būdų.

C Pažymėjau 3–5 mokymosi būdus.

B Pažymėjau 6–8 mokymosi būdus.

D Pažymėjau 1–2 mokymosi būdus.

- d) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Taikau įvairius mokymosi būdus, padedančius suprasti ir įsiminti skaitomą tekstą.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

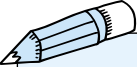
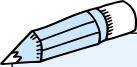
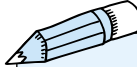
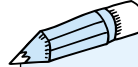
UŽDUOČIŲ ATSAKYMAI IR ĮSIVERTINIMAS

Nustatyk, kiek taškų Tu pelnei už kiekvieną užduotį ir įrašyk juos lentelės paskutiniame stulpelyje.

Užduoties Nr.	Atsakymų reikšmės	Tavo surinkti taškai (įrašyk)	
1	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	c	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
2	a	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	b	Sudėk: už A, C, F, J, G – skirk sau po vieną tašką, o B – 0, D – 0, E – 0, G – 0, H – 0, I – 0.	
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	d	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	e	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
3	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	c	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	d	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	

Suskaičiuok, kiek iš viso surinkai vienetukų, dvejetukų, trejetukų ir ketvertukų, ir įrašyk į atitinkamus langelius.

 Vienetukai	 Dvejetukai	 Trejetukai	 Ketvertukai
---	---	---	--

Pagal surinktus taškus rask lentelėje savo pasiekto lygio aprašymą, ir pažymėk jį varnele (✓). Jei kurių nors skaičių – vienetukų, dvejetukų, trejetukų ar ketvertukų – surinkai po lygiai, savo lygį nustatyk pagal didesnę skaičių.

Jeigu daugiausiai surinkai vienetukų	Jeigu daugiausiai surinkai dvejetukų	Jeigu daugiausiai surinkai trejetukų	Jeigu daugiausiai surinkai ketvertukų
Tačiau tą mokymosi būdą ir pasirenku tokius informacijos šaltinius bei mokymosi priemones, kuriuos man pasiūlo kiti.	Su kitų pagalba nusprendžiu, kurį mokymosi būdą, mokymosi priemones, informacijos šaltinį man geriausia pasirinkti atliekant užduotį.	Stengiuosi taikyti įvairius mokymosi būdus ir naudoju įvairius informacijos šaltinius. Stengiuosi iš anksto pasirūpinti reikalingomis mokymosi priemonėmis.	Sėkmingai taikau įvairius mokymosi būdus, pasirenku tinkamus informacijos šaltinius. Iš anksto pasirūpinu reikalingomis mokymosi priemonėmis.
I lygis Pirmieji žingsniai	II lygis Einama teisinga kryptimi	III lygis Jau arti tikslo	IV lygis Įgyjama kompetencija

Peržiūrėk užduotis, kuriose surinkai mažiausiai taškų, perskaityk lygių aprašymus lentelėje ir apgalvok, kaip galėtum sustiprinti savo gebėjimus pasirūpinti mokymosi priemonėmis, pasirinkti informacijos šaltinius, mokymosi būdus.

Pažymėk varnele (✓), kuriuos mokymosi įpročius ir gebėjimus norėtum sustiprinti:

- iš anksto pasirūpinti reikalingomis priemonėmis kitos dienos užduotims atlikti;
- pasirinkti tuos informacijos šaltinius, kurie yra tinkamiausi užduočiai atlikti;
- išmokti naudotis informacijos šaltiniais, kuriais dar neteko naudotis;
- tinkamai naudotis informacijos šaltiniais;
- išmokti naujų mokymosi būdų, kurie padėtų suprasti, ką pasakoja ir aiškina kiti;
- išmokti naujų mokymosi būdų, kurie padėtų suprasti skaitomą tekstą;
- pasirinkti tą mokymosi būdą, kuris yra tinkamiausias užduočiai atlikti.

Pagalvok ir parašyk, ką padarysi, kad patobulintum savo pasirinktus mokymosi įpročius ir gebėjimus.

.....

.....

.....

4. MAŠTAU, KAIP SEKASI

Pamąstyk, kaip sugebi stebėti savo mokymąsi, numatyti, ką daryti, kad Tau geriau sektųsi.

1 UŽDUOTIS

Klasėje mokiniams pirmą kartą teko dirbti su iki tol nebandytu prietaisu – mikroskopu. Mokytojas pamokos pradžioje parodė mikroskopą, paaiškino, kaip reikia juo dirbti, atsakė į mokinių klausimus. Pamokos pabaigoje mokytojas paprašė mokinių įsivertinti, kaip pavyko stebėti objektus mikroskopu.

- a) Perskaityk kelių mokinių įsivertinimus. Pažymėk varnele (✓) tą atsakymą, kuris labiausiai primena Tavo elgesį panašiose situacijose.

A Supratau, kaip stebėti objektus mikroskopu ir žinau, ką kitą kartą daryčiau kitaip, jei tektų atlikti panašų bandymą.

B Manau, kad man visai neblogai sekėsi...

C Atidžiai klausiausi mokytojo aiškinimo, kas buvo neaišku – klausiau, todėl užduotį atlikau greitai ir gerai.

E Nežinau, lyg ir gerai viskas buvo...

D Kai kas nepavykdavo, paklausdavau draugo, kaip padaryti, todėl užduotį atlikau gerai.

- b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

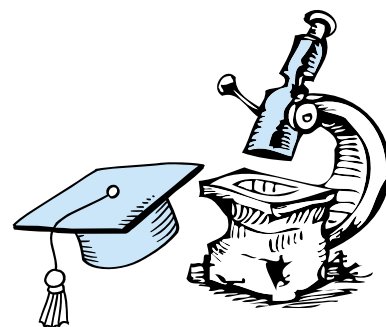
Pagalvoju, kaip sekėsi atlikti užduotį ir kodėl.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

c) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Pagalvoju, kaip kitą kartą galėčiau atlikti užduotį ar tą užduoties dalį,
kuri sekėsi sunkiausiai

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

2 UŽDUOTIS

a) Mokytojas pasiūlė parengti plakatą apie saugų elgesį gamtoje ir jį pristatyti klasei. Užduotį reikėjo atlikti namuose per savaitę. Jonas pasistengė parengti plakatą anksčiau, kad turėtų laiko dar kartą atidžiai peržiūrėti savo darbą ir, jei reikės, jį dar patobulinti. Perskaityk Jono mintis ir pažymėk varnele (✓) tas, kurios panašiose situacijose aplanko ir Tave (gali būti keli pasirinkimai).

Parodžiau darbą draugui, įsiklausiau į jo pasiūlymus ir dar patobulinau darbą.

Gerai, kad atidžiai peržiūrėjau darbą – ištaisiau kelias pastebėtas klaidėles.

Rengdamas plakatą pritaikiau ir per kitų dalykų pamokas įgytas žinias, tai palengvino darbą.

Atlikdamas užduotį sužinojau nemažai naujų dalykų – pristatymo metu savo atradimais reikės pasidalyti su draugais.

Pagalvojau, ką daryčiau kitaip, jei kitą kartą atlikčiau panašią užduotį.

Apgalvojau, kas man buvo sunkiausia, ir žinau, ko turėčiau pasimokyti ateityje.

Suskaičiuok, kiek minčių pažymėjai. Pažymėk varnele (✓) atsakymą.

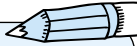
A Pažymėjau 5–6 mintis.

C Pažymėjau 2 mintis.

B Pažymėjau 3–4 mintis.

D Pažymėjau 1 mintį.

b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Įsiklausau į pastabas, patarimus, kuriuos man išsako kiti.

A Labai retai	B Retai	C Dažnai	D Labai dažnai
----------------------	----------------	-----------------	-----------------------

c) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

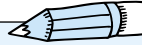

Atlikęs užduotį pagalvoju, ką naudingo išmokau.

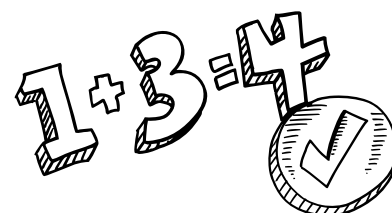
A Labai retai	B Retai	C Dažnai	D Labai dažnai
----------------------	----------------	-----------------	-----------------------

3 UŽDUOTIS

a) Prisimink paskutinį kartą rašytą kontrolinį darbą. Kaip jauteisi jį parašęs? Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą, kuris labiausiai Tau tiktų.

<p>A Džiaugiasi, nes atlikau ir tas užduotis, kurios iš pradžių atrodė sunkios ir nesuprantamos.</p> <p>B Džiaugiasi, nes supratau, spėjau atlikti visas užduotis ir atidžiai perskaitęs ištaisiau kelias pastebėtas klaidėles.</p> <p>C Džiaugiasi, nes spėjau atlikti visas užduotis ir pasitikrinti.</p> <p>D Džiaugiasi – manau, viską padariau gerai.</p>	<p>E Nuliūdau, nes niekaip nepavyko atlikti vienos užduoties. Norėčiau išsiaiškinti, ką dariau ne taip.</p> <p>F Nuliūdau – kiek daug dar nemoku...</p> <p>G Nuliūdau, nes nespėjau atlikti visų užduočių.</p> <p>H Nuliūdau – ko gero, vėl gausiu blogą įvertinimą.</p>
--	--

b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Paagalvoju, kodėl gerai ar blogai jaučiausi atlikdamas įvairias užduotis.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

c) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Pastebiu savo klaidas ar neteisingus veiksmus.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

4 UŽDUOTIS

a) Yra įvairių būdų, padedančių apgalvoti ir įsivertinti, kaip sekasi mokytis, kokius rezultatus pavyko pasiekti ir kaip. Pažymėk varnele (✓), kuriuos iš išvardytų būdų naudoji.

- Rašau dienoraštį.
- Domiuosi, kaip mokosi kiti ir palyginu su tuo, kaip mokausi pats.
- Aptariame su draugais, kaip lengviau būtų ką nors išmokti.
- Atidžiai perskaitau mokytojo komentarus, įsiklausau į išsakytas pastabas.
- Nagrinėju savo klaidas, noriu suprasti, kodėl jas padariau.
- Skiriu laiko apgalvoti, ko šiandien išmokau ir ko nesupratau.
- Palyginu savo dabartinius rezultatus su ankstesniais.
- Pildau savo pasiekimų diagramas.
- Klausiu tėvų nuomonės.
- Apgalvoju būdus, kaip pasitikrinsiu, kad kažką išmokau gerai.

Suskaičiuok, kiek iš išvardytų būdų pažymėjai. Pažymėk varnele (✓) atsakymą.

A Pažymėjau 9–10 būdų.

B Pažymėjau 6–8 būdus.

C Pažymėjau 3–5 būdus.

D Pažymėjau 1–2 būdus.

b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Įvairiais būdais stengiuosi išsiaiškinti, kaip / kiek / ką pavyko išmolti.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

c) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Galvoju, kaip galėčiau pagerinti savo mokymąsi.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

5 UŽDUOTIS

a) Vienos asmeninės savybės mums padeda mokytis, o kitos gali trukdyti. Pagalvok, kurios iš paminėtų savybių Tau padeda mokytis. Nuo pateiktos savybės nuvesk rodyklę į jai, Tavo nuomone, tinkančią pintinę.

Atsakingumas

Dėmesingumas

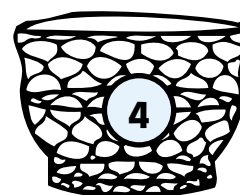
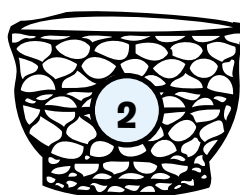
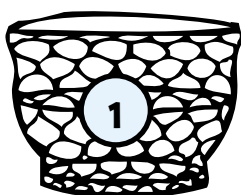
Darbštumas

Atkaklumas

Pasitikėjimas savimi

Savarankiškumas

Smalsumas

Ši savybė man nepadaeda mokytis, aš jos neturiu.

Abejoju, ar ši mano savybė man padeda mokytis.

Tai savybė, kurią norėčiau sustiprinti, kad labiau padėtų mokytis.

Ši savybė man padeda mokytis.

Suskaičiuok, kiek savybių įdėjai į ketvirtą pintinę. Pažymėk varnele (✓) atsakymą.

A Įdėjau 6–7 savybes.

C Įdėjau 2–3 savybes.

B Įdėjau 4–5 savybes.

D Įdėjau 1 savybę.

b) Pagalvok, kaip Tau sekėsi suskirstyti savybes į pintines. Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Buvo nesunku, nes galiu apibūdinti savo asmenines savybes, žinau, kurias savybes norėčiau patobulinti, kad galėčiau geriau mokytis.

C Buvo sunku, nes galiu tik apibūdinti savo asmenines savybes, bet kaip man jos padeda mokytis – nežinau.

B Buvo nesunku, nes galiu apibūdinti savo asmenines savybes ir kaip jos man padeda mokytis.

D Buvo sunku, nes mane, mano asmenines savybes geriausiai galėtų apibūdinti mano draugai, tėveliai ar mokytojai, o ne aš pats.

c) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

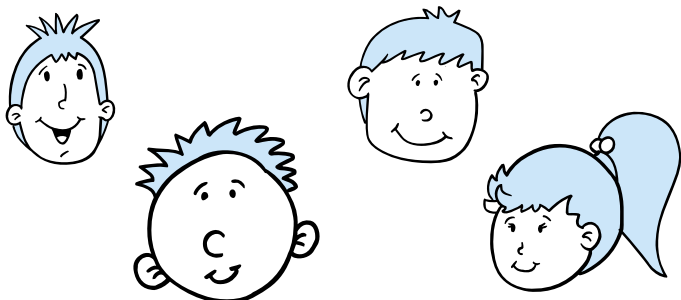
Apmąstau savo asmenines savybes, kurios man padeda ar trukdo mokytis.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

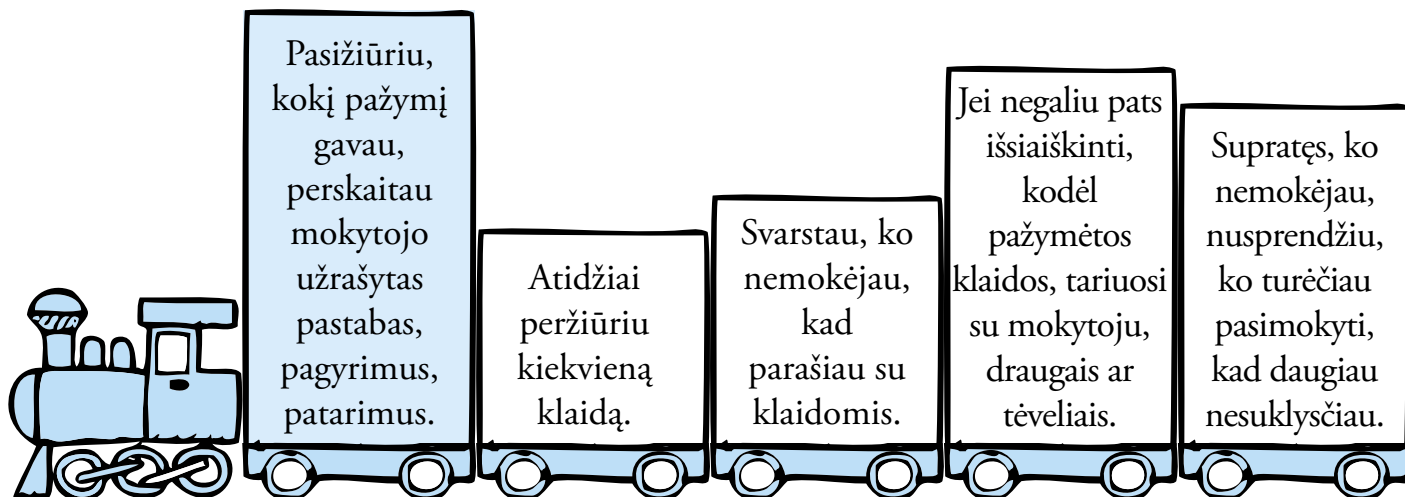
D Labai dažnai

6 UŽDUOTIS

- a) Kartais, rašydamas kontrolinį darbą, Tu nepadarai nė vienos klaidos, o kartais, gavęs darbo įvertinimą, randi pažymėtas klaidas, mokytojo parašytus komentarus. Ką Tu darai gavęs kontrolinio darbo įvertinimą? Nuspalvink ar pažymėk varnele (✓) tiek vagonėlių, kiek atsakymų yra apie Tave.

Suskaičiuok ir įrašyk, kiek vagonėlių nuspalvainai ar pažymėjai. (Pirmasis vagonėlis jau buvo nuspalvintas, todėl jo neskaičiuok).....

- b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

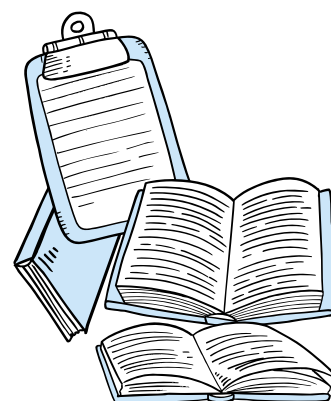
Svarstau, ką turėčiau padaryti, kad pagerėtų mano mokymosi rezultatai.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

7 UŽDUOTIS

- a) Artėja mokyklos įkūrimo jubiliejus. Mokytojas pasiūlė parengti pristatymą apie žymius žmones, baigusius jūsų mokyklą. Mokiniai susiskirstė į komandas, dar keli mokiniai gavo užduotį – būti komandų patarėjais – stebėti draugų darbą ir jiems patarti. Įsivaizduok, kad esi toks patarėjas. Paveikslėlyje šalia žvaigždžių parašytos veiklos, kurias atliekant, komandai reikia patarimo. Nuspalvink ar pažymėk varnele (✓) žvaigžduotes prie tų veiklų, kurias Tu išmanai, ir drąsiai jautiesi šiais klausimais patardamas draugams.

Parodyti, kuo įdomi užduotis, sudominti kitus.

Dalytis idėjomis, susitarti.

Numatyti, ko reikės dar išmokti, kad užduotis būtų gerai atlikta.

Susiplanuoti, kaip atlikti užduotį.

Pasitikėti savimi atliekant užduotį.

Įveikti iškilusius sunkumus.

Pasirinkti tinkamas priemones ir informacijos šaltinius.

Pasirinkti tinkamus būdus užduočiai atlikti.

Sekti, kad visi darbai būtų atlikti laiku.

Nuolat įsivertinti, kaip sekasi.

Suskaičiuok, kiek žvaigždžių nuspalvaini ar pažymėjai. Pažymėk varnele (✓) vieną atsakymą.

A Nuspalvinau 8–10 žvaigždžių.

C Nuspalvinau 3–4 žvaigžduotes.

B Nuspalvinau 5–7 žvaigžduotes.

D Nuspalvinau 1–2 žvaigžduotes.

- b) Pažymėk varnele (✓) vieną pasirinkimą.

Apmąstau savo mokymosi sėkmę.

A Labai retai

B Retai

C Dažnai

D Labai dažnai

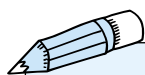
UŽDUOČIŲ ATSAKYMAI IR ĮSIVERTINIMAS

Nustatyk, kiek taškų Tu pelnei už kiekvieną užduotį ir įrašyk juos lentelės paskutiniame stulpelyje.

Užduoties Nr.	Atsakymų reikšmės	Tavo surinkti taškai (įrašyk)	
1	a	A – 3, B – 1, C – 4, D – 0, E – 2.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
2	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
3	a	A – 4, E – 4, B – 3, F – 3, C – 2, G – 2, D – 1, H – 1.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
4	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
5	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	b	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	c	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	
6	a	Kiek vagonėlių nuspalvinai ar pažymėjai, tiek taškų sau skirk.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4	
7	a	A – 4, B – 3, C – 2, D – 1.	
	b	A – 1, B – 2, C – 3, D – 4.	

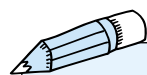
Suskaičiuok, kiek iš viso surinkai vienetukų, dvejetukų, trejetukų ir ketvertukų, ir įrašyk į atitinkamus langelius.

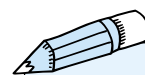
Vienetukai

Dvejetukai

Trejetukai

Ketvertukai

Pagal surinktus taškus rask lentelėje savo pasiekto lygio aprašymą, ir pažymėk jį varnele (✓). Jei kurių nors skaičių – vienetukų, dvejetukų, trejetukų ar ketvertukų – surinkai po lygiai, savo lygį nustatyk pagal didesnę skaičių.

Jeigu daugiausiai surinkai vienetukų	Jeigu daugiausiai surinkai dvejetukų	Jeigu daugiausiai surinkai trejetukų	Jeigu daugiausiai surinkai ketvertukų
Padedamas ir paragintas kitų stebiu, kaip man sekasi mokytis, kartais įsiklausau į man išsakomus patarimus ir bandau jais pasinaudoti.	Kitų padedamas apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, kur ir kaip turėčiau tobulėti.	Savarankiškai apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, kiti man padeda numatyti, kur ir kaip reikėtų patobulėti.	Savarankiškai apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, numatau, kur ir kaip galėčiau patobulėti.
I lygis Pirmieji žingsniai	II lygis Einama teisinga kryptimi	III lygis Jau arti tikslo	IV lygis Įgyjama kompetencija

Peržiūrėk užduotis, kuriose surinkai mažiausiai taškų, perskaityk lygių aprašymus lentelėje ir apgalvok, kaip galėtum sustiprinti savo gebėjimą stebėti ir apmąstyti savo mokymąsi.

Pažymėk varnele (✓), kuriuos mokymosi įpročius norėtum sustiprinti:

- aiškintis, kas sekėsi geriausiai ir kas sunkiausiai atliekant užduotį;
- pasinaudoti kitų patarimais, pasiūlymais;
- apgalvoti, ką naujo ir naudingo išmokau;
- pagalvoti, kaip jaučiuosi atlikdamas užduotis ir kodėl taip jaučiuosi;
- pastebėti savo klaidas, stengtis jas suprasti ir ištaisyti,
- apmąstyti savo mokymosi sėkmę: kas sekasi, o kas nesiseka ir kodėl;
- numatyti, kaip pagerinti savo mokymąsi.

Pagalvok ir parašyk, ką padarysi, kad patobulintum savo pasirinktus mokymosi įpročius ir gebėjimus.

.....

.....

.....

2.8. UŽDUOČIŲ SAŠIUVINIAI 7-8 KLASEI

1. MOKYTIS NORIU, JAUČIUOSI ATSAKINGAS, PASITIKIU SAVIMI....105 p.
2. MOKYTIS GALIU IŠ KITŲ IR SU KITAIS111 p.
3. IŠSIKELIU MOKYMOSI TIKSLUS IR PLANUOJU MOKYMĄSI117 p.
4. ORGANIZUOJU SAVO MOKYMĄSI, ĮVEIKIU SUNKUMUS123 p.
5. MOKAUSI ĮVAIRIAIS BŪDAIS129 p.
6. STEBIU IR APMĄSTAU SAVO MOKYMĄSI135 p.

1. MOKYTIS NORIU, JAUČIUOSI ATSAKINGAS, PASITIKIU SAVIMI

Šios dalies užduotys ir klausimai padės Tau išsiaiškinti, ar supranti, kodėl Tau svarbu mokytis, ar mokydamasis pasitiki savo jėgomis.

1 UŽDUOTIS

Mokyklos laikraštis visus mokyklos aštuntokus pakvietė diskutuoti tema *Kodėl mokomės*.

- a) Tu irgi nusprendei parašyti į mokyklos laikraštį, kodėl mokaisi. Parašyk tris teiginius, pradėdamas nuo Tau svarbiausio.

1.
2.
3.

- b) Diskusijos pabaigoje laikraštyje buvo pateiktas sąrašas diskusijos dalyvių išsakytų minčių, kodėl jie noriai arba nenoriai mokosi. Kurie iš pateiktų teiginių yra apie Tave? Pažymėk juos varnele (✓), o jei ko nors trūksta – įrašyk paliktose tuščiose eilutėse.

Mokausi noriai, nes:

- man patinka mokytis;
- gaunu gerus įvertinimus;
- jaučiuosi atsakingas ir suvokiu, kad mokymosi gebėjimai man bus reikalingi ateityje;
- man įdomu sužinoti ar išmokti viską nors naujo;
- mokomės ne kitiems, o sau;
- ateityje tikiuosi turėti gerą darbą, daug pasiekti.

Nenoriu mokytis, nes:

- neįdomu;
- tingiu, smagiau leisti laiką su draugais;
- daug ko nesuprantu, todėl jaučiuosi nesaugiai;
- ateityje gerą darbą gausiu ir be tų mokslų;
- gerai mokytis sunku;
- kažin ar mokykloje įgytų žinių ir gebėjimų prireiks ateityje.

2 UŽDUOTIS

Įsivaizduok, kad chemijos mokytojas jums pasiūlė kitai pamokai įvairiuose informacijos šaltiniuose surasti įžymių žmonių minčių apie chemijos mokslo svarbą. Mokytojas pasakė, kad užduotis yra neprivaloma.

a) Tavo draugas pareiškė, kad jis šios užduoties neatliks, nes jam neįdomu. Kaip pasielgtum Tu šioje situacijoje? Pratęsk pasirinktą sakinį.

Imčiausi šios užduoties, nes

Neatlikčiau šios užduoties, nes

b) Prisimink ir parašyk, kaip dažniausiai elgiesi, kai įvairių dalykų mokytojai pasiūlo atlikti neprivalomas užduotis. Pasidalyk mintimis, kodėl vienaip ar kitaip elgiesi.

.....

3 UŽDUOTIS

Į mokyklą atvyko buvęs mokyklos mokinys, dabar – garsus medicinas. Jis papasakojo, kad jau mokyklos suole galvojo apie tai, kodėl svarbu mokytis vieno ar kito dalyko:

- *biologijos mokiausi, nes buvo įdomu ir žinojau, kad prireiks studijuojant mediciną;*
- *fizika man padeda suprasti, kaip veikia prietaisai;*
- *lietuvių kalbos mokėjimas man padeda geriau išreikšti mintis.*

a) Parašyk 2–3 mokomuosius dalykus, kuriuos Tau svarbu mokytis, ir paaiškink, kodėl

1.
2.
3.

b) Ar besimokydamas įvairių dalykų Tu galvoji apie tai, kur ir kaip galėtum pritaikyti pamokose įgytas žinias ir gebėjimus? Pratęsk pasirinktą sakinį.

Galvoju, nes

Negalvoju, nes

4 UŽDUOTIS

Lietuvių kalbos pamokoje mokytoja pagyrė, kad puikiai parašei rašinį ir pasiūlė Tau perskaityti savo darbą klasei. Kaip pasielgtum? Kaip jaustumeis?

Pasirink tik vieną atsakymą ir pabaik sakinį.

Atsisakyčiau, nes

.....

Atsisakyčiau skaityti pats, bet sutikčiau, kad perskaitytų mokytojas, nes.....

.....

Sutikčiau perskaityti, bet jausčiausi nedrąsiai, nes.....

.....

Su malonumu ir drąsiai perskaityčiau savo rašinį, nes.....

.....

5 UŽDUOTIS

Mokytojas pasiūlė pasvarstyti, kokios asmeninės savybės ir gebėjimai padeda mokiniams pasitikėti savo jėgomis mokantis.

a) Ar Tu pasitiki savo jėgomis mokantis? Pažymėk varnele (✓) Tau tinkantį atsakymą.

- Dažniausiai NE
 Dažniau NE, nei TAIP
 Dažniau TAIP, nei NE
 Dažniausiai TAIP

b) Parašyk, kas Tau padeda pasitikėti savimi.

.....

.....

c) Pažymėk varnele (✓) 1–4 asmenines savybes, kurios Tau labiausiai padeda atlikti sudėtingas užduotis:

☐ sumanumas	☐ sugebėjimas bendrauti	☐ pareigingumas	☐ kruopštumas
☐ drąsa	☐ darbštumas	☐ atkaklumas	☐ smalsumas
☐ susikaupimas	☐ kūrybingumas	☐ kantrybė	☐ teigiamas nusiteikimas (optimizmas)
☐ pasitikėjimas savimi	☐ lankstumas	☐ išradingumas	☐ savarankiškumas

d) Parašyk, kurią asmeninę savybę labiausiai norėtum sustiprinti ir kodėl?

.....

.....

e) Pažymėk varnele (✓) 1–4 gebėjimus, kurie Tau labiausiai padeda atlikti sudėtingas užduotis:

☐ žinau savo mokymosi tikslus ir stengiuosi juos įgyvendinti;	☐ gebu bendradarbiauti ir dirbti komandoje;
☐ man nuolat kyla klausimų ir ieškau į juos atsakymų;	☐ žinau ir taikau įvairius mokymosi būdus;
☐ gebu planuoti darbus;	☐ moku naudotis šiuolaikinėmis informacinėmis ir komunikavimo priemonėmis;
☐ gebu mokytis savarankiškai;	☐ gebu laikytis kalbos normų ir etiketo;
☐ gebu susirasti ir atsirinkti reikiamą informaciją;	☐ gebu spręsti problemas ir įveikti kliūtis.
☐ gebu informaciją perteikti savaip;	

6 UŽDUOTIS

Mokytojas pasiūlė mokiniams savarankiškai atlikti naują, neįprastą užduotį. Mokiniai ėmėsi darbo.

a) Iš pirmo žvilgsnio užduotis Tau pasirodė nesudėtinga. Pabandei ją atlikti – nepavyko... Ar bandysi užduotį įveikti dar kartą pats? Pasirink ir paaiškink teiginį, kuriam tu pritari.

Bandysiu, nes manau, kad

Nebandysiu, nes manau, kad

b) Parašyk, kokiais žodžiais padrąsintum draugą imtis naujos, sudėtingos užduoties.

.....

.....

c) Ar sutiktum su teiginiu *Net ir sunkiausia užduotį galima atlikti, jei tik nori?*

TAIP ○ NE ○

Parašyk, kodėl:

.....

ĮSIVERTINIMAS

Dar kartą peržvelk savo atsakymus į visus klausimus ir nuspręsk, ar atsakingai ir noriai mokaisi, pasitiki savimi mokydamasis: pažymėk varnelę (✓) tą langelį, kuris tiksliausiai apibūdina Tavo pasiektą lygį.

Mokausi, kai kiti mane paragina, paskatina, įtikina. Drąsiai jaučiuosi tik atlikdamas man gerai žinomas užduotis.	Mokausi, nes privalau, noriai mokausi tik tai, kas man įdomu. Savimi pasitikiu atlikdamas daugumą lengvai suprantamų užduočių.	Suprantu, kad mokytis – mano pareiga, todėl stengiuosi atsakingai mokytis. Savimi pasitikiu atlikdamas įprastas ir naujas, bet nesudėtingas užduotis, nebijau suklysti.	Mokausi noriai ir atsakingai, nes suprantu, kad to, ko išmoksiu, prireiks ateityje. Savimi pasitikiu, nebijau sunkumų, drąsiai imuosi įvairių naujų, neįprastų užduočių.
○	○	○	○
I lygis Pirmieji žingsniai	II lygis Einama teisinga kryptimi	III lygis Jau arti tikslo	IV lygis Įgyjama kompetencija

Apgalvok, ką turėtum daryti, kad sustiprėtų Tavo noras mokytis, atsakomybė už mokymąsi, pasitikėjimas savimi mokantis. Trumpai užrašyk.

.....

.....

.....

.....

2. MOKYTIS GALIU IŠ KITŲ IR SU KITAIS

Šios dalies užduotys ir klausimai padės Tau išsiaiškinti, kaip sugebi mokytis iš kitų ir su kitais, dalytis su jais įgyta patirtimi.

1 UŽDUOTIS

Atėjęs į klasę mokytojas suskirstė mokinius į grupes. Kiekviena grupė gavo atskirą užduotį. Tavo grupės užduotis – kitai pamokai parengti pranešimą tema „Medžiagos aplink mus“. Pranešime turėsite apibūdinti buityje dažniausiai naudojamų medžiagų fizines ir chemines savybes.

- a) Susibūrus mokiniams į grupes, pamatei, kad turėsi dirbti su atsakingais ir kūrybingais mokiniais. Ar dėl to apsidžiaugtumei? O gal sunerimtumei? Pratešk pasirinktą sakinį.

Apsidžiaugčiau, nes

.....

Sunerimčiau, nes

.....

- b) Atliekant šią užduotį kiekvienas jūsų grupelės narys turės atlikti tam tikrą vaidmenį. Pažymėk varnelę (✓) tą vaidmenį, kurį **labiausiai norėtumei** atlikti.

Idėjų siūlytojas ☐	Vadovas / Tikrintojas ☐	Laiko kontrolierius ☐	Kritikas ☐
Informacijos ieškotojas ☐	Pasakotojas ☐	Bandytojas ☐	

- c) Prisimink ir parašyk, kokius vaidmenis, dirbant grupėmis, Tau yra tekę atlikti, o tada pabrauk tą vaidmenį, kurį atlieki dažniausiai.

.....

.....

.....

d) Tavo grupėje yra ir Tavo suolo draugas. Jis turi idėjų, kaip geriau būtų atlikti jums skirtą užduotį, bet yra labai nedrąsus, tad savo idėjomis pasidalijo tik su Tavimi. Kaip pasielgsi? Išsirink ir pažymėk varnelę (✓) arba įrašyk savo teiginį, kuris apibūdina Tavo elgesį panašiose situacijose.

- Pats pristatysiu draugo idėją, neminėdamas kieno ji, nes svarbiausia – mintis, ne jos autorius.
- Pristatydamas kitiems draugo idėją, pasakysiu, kieno ji, jei kiti tą idėją palaikys.
- Pirmiau pristatysiu savo idėją, nes manau, kad taip paskatinsiu draugą būti drąsesniu.
- Padrąšinsiu draugą, nes manau, kad kiekvienas turi pats pristatyti savo idėjas.
- Paklausčiau draugo, ar jis nori, kad pasakyčiau apie jo idėją, jeigu jis pats nediršta.
- Pasielgsiu kitaip (*parašyk, kaip, kodėl*)

e) Dirbant grupės narių nuomonės išsiskyrė ir jie ėmė ginčytis. Prisimink panašią situaciją, kai kilus ginčams jums pavyko susitarti ir sėkmingai pabaigti darbą. Trumpai aprašyk šią situaciją pagal pateiktą planą:

Situacija:

Grupės narių elgesys, padėjęs sėkmingai pabaigti darbą:

Mano vaidmuo šioje situacijoje:

f) Ar pritari nuomonei, kad dirbdami su kitais turime mokyti išklausti kitų siūlymus ir nebijoti keisti savo sprendimus? Pratešk pasirinktą sakinį.

Pritariu, nes

Nepritariu, nes

2 UŽDUOTIS

Lietuvių kalbos mokytojas paskelbė savaitės temą (moto): *Mokydamiesi kartu – mokomės vieni iš kitų* ir paprašė mokinių visą savaitę padėti mokytis klasės draugams, kuriems sunkiau sekasi.

- a) Rasai labai patiko ši idėja, ji dažnai visiems noriai padeda. Tomas nepritarė šiai idėjai, nes mano, kad mokantis kartu sugaištama daug daugiau laiko, o geriau išmokti nepavyksta. Kieno nuomonei pritari Tu? Pratešk pasirinktą sakinį.

Pritariu Rasai, nes.....

Pritariu Tomui, nes.....

Nepritariu nė vienam, nes.....

- b) Ar Tu kada nors padėjai mokytis savo klasės draugui? O gal klasės draugas padėjo mokytis Tau? Trumpai parašyk, ar Tau tai buvo naudinga ir kodėl?

.....

.....

3 UŽDUOTIS

Mokyklos jubiliejaus proga mokinių taryba nusprendė surengti šventinių renginių savaitę. Visų klasių mokiniai buvo kviečiami siūlyti savo idėjas.

- a) Ar įsijungtumei į šią veiklą? Kodėl?

.....

.....

- b) Surinkus visas idėjas, mokiniai susiskirstė į grupes pagal idėją, kurią norėtų įgyvendinti ir kartu sprendė, ką daryti. Kiekvienoje grupelėje buvo įvairaus amžiaus mokinių – nuo penktokų iki dešimtokų. Parašyk, ar galėtum ir ko išmokti dirbdamas su jaunesniais ir vyresniais už save mokiniais. Minčių gali pasisemti iš šių lapelių arba parašyti savo nuomonę.

Dalytis žiniomis	Prašyti pagalbos	Spręsti konfliktus	Siūlyti idėjas
Prašyti pagrįsti	Skatinti, drąsinti	Įkvėpti grupę	Laikytis nurodymų
Aiškintis, klausti	Aktyviai klausytis	Gebėti susitvardyti	Apibendrinti
Nereaguoti į dėmesį blaškančius dalykus		Būti atsakingam	Kritikuoti ne žmones, bet siūlymus, mintis

Dirbdamas su penktokais galiu išmokti.....

.....

Dirbdamas su dešimtokais galiu išmokti.....

.....

4 UŽDUOTIS

Per lietuvių kalbos pamoką diskutavote tema „Ar reikalinga siaubo literatūra?“ Iš kitų mokinių pasisakymų supratai, kad Tavo dar neišsakyta nuomonė prieštarauja daugumos nuomonei.

- a) Tu svarstai, kaip pasielgti. Pažymėk varnele (✓) Tau tinkamiausią sakinį.
- Atsargiai išsakysiu savo nuomonę, bet nesistengsiu jos apginti.
 - Atsargiai išsakysiu savo nuomonę, pateiksiu kelis argumentus ar pavyzdžius.
 - Drąsiai išsakysiu savo nuomonę, pateiksiu argumentų ir pavyzdžių, drąsiai atsakysiu į klausimus.
 - Pasistengsiu nutylėti, savo nuomonę nedrąsiai pasakysiu tik tada, jei kas nors paragins.
- b) Parašyk, ar Tau svarbu išsakyti savo nuomonę ir ją ginti. Kodėl?

.....

.....

ĮSIVERTINIMAS

Dar kartą peržvelk savo atsakymus į visus klausimus ir nuspręsk, ar sugebi mokytis iš kitų ir su kitais: pažymėk varnelę (✓) tą langelį, kuris tiksliausiai apibūdina Tavo pasiektą lygį.

Dirbdamas su kitais dažniau stebiu, kaip kiti veikia ir stengiuosi iš jų pasimokyti.	Dirbdamas su kitais bandau reikšti savo nuomonę, tariusi, priimu pagalbą.	Dirbdamas su kitais drąsiai reiškiu savo nuomonę, tariusi, jei galiu, padedu kitiems.	Dirbdamas su kitais drąsiai reiškiu savo ir iš klausau kitų nuomones, diskutuoju, tariusi. Ne tik mokausi iš kitų, bet noriai ir drąsiai jiems padedu.
○	○	○	○
I lygis Pirmieji žingsniai	II lygis Einama teisinga kryptimi	III lygis Jau arti tikslo	IV lygis Įgyjama kompetencija

Apgalvok, ką turėtum daryti, kad sustiprėtų Tavo gebėjimas mokytis iš kitų ir su kitais. Trumpai užrašyk.

.....

.....

.....

3. IŠSIKELIU MOKYMOSI TIKSLUS IR PLANUOJU MOKYMĄSI

Šios dalies užduotys ir klausimai padės išsiaiškinti, kaip sugebi išsikelti Tau svarbius mokymosi tikslus, suplanuoti konkrečias veiklas ir laiką, reikalingą joms įgyvendinti.

1 UŽDUOTIS

Prisimink šių mokslo metų pradžią: įvairių dalykų pamokose vartėte naujus vadovėlius, kartu su mokytoju aptarėte, ko mokysitės šiais mokslo metais. Tikriausiai kiekvienas susimąstėte apie tai, kokie yra jūsų mokymosi prioritetai ir lūkesčiai.

Štai kokius savo mokymosi tikslus visiems mokslo metams išsikėlė keli klasės mokiniai:

1. Išmokti planuoti laiką.
2. Atsakingai atlikti namų darbus.
3. Suprasti, ko mokausi.
4. Išmokti pasirinkti, kurios užduotys svarbiausios.
5. Būti dėmesingam pamokų metu.

a) O ko Tu norėtum šiais metais pasiekti, išmokti? Parašyk vieną mokymosi tikslą, kurį labai norėtumei pasiekti.

.....

.....

b) Ar numatei konkrečius žingsnius savo mokymosi tikslui pasiekti? Pabaik pasirinktą sakinį.

Taip. Siekdamas savo tikslo aš turiu padaryti (išmokti):

1.
2.
3.

Konkrečių žingsnių nenumačiau, nes.....

.....

c) Trumpai parašyk, ką Tu jau padarei siekdamas savo tikslo.

.....

.....

2 UŽDUOTIS

Po savaitės mokykloje planuojama organizuoti mokinių savivaldos dieną: visi mokytojai tą dieną bus „aštuntokai“, o tikrieji aštuntokai – mokytojai. Tau skirta būti „fizikos mokytoju“, todėl turėsi namuose savarankiškai parengti ir pamokoje perskaityti 10–15 minučių trukmės pranešimą apie laiko matavimo prietaisus.

a) Įsivaizduok, kad Tau svarbu gerai parengti aiškų, informatyvų ir sklandų pranešimą, kuris sudomintų klausytojus. Kaip manai, kiek laiko Tau prireiktų atlikti šiai užduočiai? Pažymėk savo pasirinkimą varnele (✓).

A 10–15 minučių

E 1,5–2 valandų

B 15–30 minučių

F 2–3 valandų

C 0,5–1 valandos

G 3–4 valandų

D 1–1,5 valandos

H Daugiau kaip 4 valandų

b) Į ką atsižvelgsi planuodamas laiką, kurio Tau reikės pranešimui parengti? Pažymėk savo pasirinkimą varnele (✓), o jei ko nors trūksta – įrašyk:

Į darbo tikslą – kokį pranešimą noriu parengti.

Į darbo rezultatą – koks pranešimas turi būti.

Į savo darbo tempą.

Į tai, kurie darbai tą dieną svarbiausi.

Į užsiėmimus po pamokų: būrelius ir pan.

Į kliūtis, kurios gali iškilti rengiant pranešimą.

Į netikėtus ir nenumatytus darbus.

Į draugų, mokytojų pasiūlymus, patarimus.

.....

.....

- c) Surašyk svarbiausius darbo žingsnius, kuriuos turėtumei padaryti norėdamas gerai atlikti užduotį ir suplanuok, kiek laiko tam skirsi – užpildyk lentelę.

Darbo žingsniai rengiant pranešimą (ką atliksi, sužinosi, išmoksi)	Kiek laiko reikėtų skirti?
1. Išsiaiškinsiu, pasitikslinsiu užduotį	
2.	
3.	
4.	
5.	

- d) Kuriems lentelėje surašytiems darbams numatei daugiausiai laiko? Kodėl?

.....

.....

- e) Kuriems lentelėje surašytiems darbams atlikti numatei mažiausiai laiko? Kodėl?

.....

.....

- f) Kaip pasielgtum, jeigu Tau kas nors sutrukdytų įgyvendinti savo planą numatytu laiku? Pažymėk varnelę (✓) vieną teiginį, kuris atitinka Tavo pasirinkimą. Jei Tau nė vienas teiginys netinka, įrašyk savo teiginį į paliktą eilutę.

- Pranešimą baigsiu rengti kitą dieną, nes visada pasilieku laiko nenumatytiems darbams atlikti.
- Mažiau laiko skirsiu poilsiui, kad pranešimą pabaigčiau.
- Darbą baigsiu paskubomis, nes žinau, kad daugiau laiko skirti jam negalėsiu.
- Darbo nebaigsiu.
-

3 UŽDUOTIS

Pasitaikė nelengva savaitė – daug namų darbų, reikės pasiruošti matematikos kontroliniam darbui, istorijos viktorinai, išmokti eilėraščių užsienio kalbos pamokai, perskaityti apsakymą iki kitos lietuvių kalbos pamokos, o dar parengti lankstinuką fizikos vakarui...

a) Kai klasės draugams pasakei, kad abejoji, ar suspėsi viską padaryti, išgirdai įvairių patarimų. Atidžiai juos perskaityk ir varnele (✓) pažymėk 2–3 patarimus, kuriais pasinaudotum.

1. Kiekvieną vakarą užsirašyti svarbiausius rytdienos darbus.

2. Mokyti ne paskutinę minutę.

3. Nešvaistyti laiko menkniekiams.

4. Jei ko neįveiki – ieškoti, kas padėtų.

5. Užsirašyti svarbiausius savaitės darbus.

6. Atlikti tik tas užduotis, kurios bus vertinamos.

7. Planuojant darbus, atsižvelgti į savo darbo tempą.

8. Daugiausia laiko ir dėmesio skirti svarbiausiems darbams.

9. Skirti laiko pasitikrinti, ar tikrai gerai išmokai.

b) Kodėl pasirinkai šituos patarimus? Pakomentuok kiekvieną savo pasirinkimą.

.....

.....

.....

c) Prisimink kokią nors panašią įtemptą savaitę (juk tikrai tokių būna!). Ar planavai, ką ir kokia seka atliksi? Ar tiksliai žinotai, ką Tau reikia padaryti? Trumpai parašyk.

.....

.....

.....

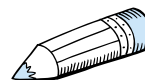
d) Parašyk, kaip nusprendi, kuris darbas Tau yra svarbiausias?

.....

4 UŽDUOTIS

Pamokose, namuose, atliekant įvairias užduotis tenka sudaryti darbų sąrašą, surikiuoti juos pagal svarbą, kad užduotis spėtų atlikti laiku ir gerai.

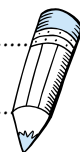
- a) Ar Tu moki planuoti savo laiką? Įvertink pateiktus teiginius kiekvienoje eilutėje varnele (✓) pažymėdamas Tau tinkantį atsakymą „Taip“ arba „Ne“.

	Taip	Ne
1. Laiko neplanuoju, nes manau, kad planavimas yra laiko švaistymas.		
2. Nesu taip užsiėmęs, kad man reikėtų planuoti savo laiką.		
3. Aš nepradedu darbų, kol neužsirašau visko, ką turiu padaryti.		
4. Žinau, kuriuo metu aš esu darbingiausias, ir sunkiausias užduotis suplanuoju atlikti tuo laiku.		
5. Aš suplanuoju laiką ne tik mokymuisi (darbui), bet ir poilsiui.		
6. Planuodamas savo veiklas palieku laiko ir nenumatytiems darbams.		

- b) Dar kartą peržvelk lentelėje pateiktus teiginius bei savo atsakymus ir paaškind Tau tinkantį teiginį.

Planuoju savo laiką, nes.....

Neplanuoju savo laiko, nes.....

- c) Jei planuoji savo laiką, tai ar darbams atlikti numatai daugiau laiko, nei manai, kad reikės? Kodėl? Pratęsk pasirinktą teiginį.

Skiriu daugiau laiko, nes.....

Neskiriu daugiau laiko, nes.....

ĮSIVERTINIMAS

Dar kartą peržvelk savo atsakymus į visus klausimus ir nuspręsk, ar sugebi planuoti savo mokymąsi: pažymėk varnelę (✓) tą langelį, kuris tiksliausiai apibūdina Tavo pasiektą lygį.

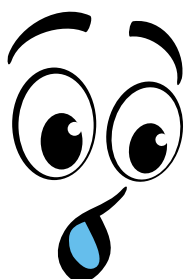
Išsikeliu mokymosi tikslus, susiplanuoju mokymosi veiklas ir laiką, kai man kiti padeda.	Pasitardamas su kitais išsikeliu savo mokymosi tikslus, bandau susiplanuoti mokymosi veiklas ir laiką.	Stengiuosi savarankiškai išsikelti mokymosi tikslus, susiplanuoti mokymosi veiklas ir laiką.	Savarankiškai išsikeliu mokymosi tikslus, susiplanuoju mokymosi veiklas ir laiką.
I lygis Pirmieji žingsniai	II lygis Einama teisinga kryptimi	III lygis Jau arti tikslo	IV lygis Įgyjama kompetencija

Apgalvok, ką turėtum daryti, kad sustiprėtų Tavo gebėjimas mokantis kelti Tau svarbius mokymosi tikslus ir planuoti savo mokymąsi. Trumpai užrašyk.

.....

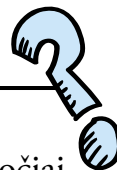
.....

.....

4. ORGANIZUOJU SAVO MOKYMĄSI, ĮVEIKIU SUNKUMUS

Šios dalies užduotys ir klausimai padės Tau išsiaiškinti, ar sugebi organizuoti mokymąsi taip, kad užduotis atliktumei laiku ir gerai, įveikdamas pasitaikančius sunkumus.

1 UŽDUOTIS

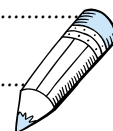
Tomas visada nešiojasi daug visokių priemonių, kurių galėtų prireikti bet kuriai užduočiai atlikti. Sandra dažniausiai turi tik sąsiuvinį ir rašiklį, o visa kita prašo draugų paskolinti.

- a) Ar Tu pasirūpini, kad turėtum visas priemones, kurių prireikia mokykloje įvairioms užduotims atlikti: vadovėlius, pratybų sąsiuvinius, rašiklius, liniuotę, pieštuką, flomasterius, guašą ir kt. Į kurią mokinį esi labiau panašus? Pratešk pasirinktą teiginį.

Į Tomą, nes

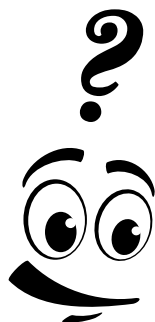
Į Sandrą, nes

Nė į vieną, nes

- b) Ar Tau reikalingi draugų arba mokytojų patarimai, kokių priemonių galėtų prireikti atliekant konkrečią užduotį? Kuris iš pateiktų teiginių apie Tave? Pažymėk jį varnele (✓).

- Jei mokytojai nenurodo, kokių priemonių reikės, klausiu tėvų arba draugų.
- Kartais priemonės užduočiai atlikti pasirenku pats, bet drąsiau jaučiuosi, kai mokytojai nurodo, kokių priemonių reikės.
- Kitų patarimų man prireikia labai retai – dažniausiai tinkamas priemonės užduočiai atlikti pasirenku pats.
- Savarankiškai pasirenku tinkamas priemones užduočiai atlikti, sugebu patarti ir draugams, kokias priemones vertėtų rinktis.

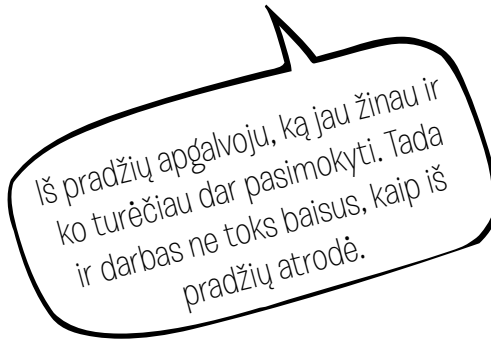
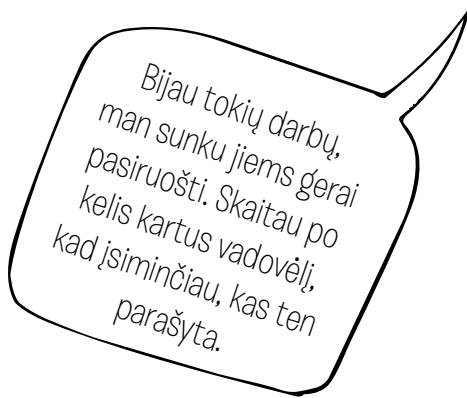

2 UŽDUOTIS

Mokytojas priminė, kad kitą savaitę rašysite svarbų (kontrolinį) darbą ir paragino tinkamai jam pasirengti. Pasiruošti tokiam darbui nėra lengva, nes reikia prisiminti svarbiausius dalykus, juos apibendrinti.

Mokiniai pertraukos metu kalbasi apie tai, kaip tokiems darbams ruošiasi ir ką tuo metu jaučia.

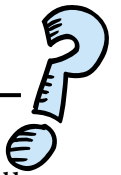
Parašyk, kaip Tu ruošiesi svarbiems (kontroliniams) darbams.

.....

.....

3 UŽDUOTIS

Mokytojas paprašė mokinių apibendrinti, ką jie mokėsi apie mikroorganizmus ir jų reikšmę gamtai bei žmogui. Šiai užduočiai skyrė 25 min. Mokiniai svarbiausias mintis turėjo perteikti minčių žemėlapiu.

a) Mokiniai dirbo skirtingai. Kaip Tu dažniausiai elgiesi panašiose situacijose? Pažymėk varnelę (✓), į kurią mokinį esi labiausiai panašus. Jei nėra Tau tinkamo varianto, įrašyk jį tuščioje eilutėje.

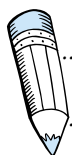
- Vytas kiek pamąstė, kažką rašė ir braukė juodraštyje, o likus 5 minutėms, lape nubraižė schemą.
- Simona iš karto lape užsirašė pirmas jai šovusias mintis, o didesniąją laiko dalį skyrė lape parašytų minčių meniniam apipavidalinimui.
- Monika pažiūrėjo, ką daro kiti mokiniai, pavartė vadovėlį... O kai susiruošė dirbti, pritrūko laiko...
- Paulius suprato, kad nesugebės atlikti užduoties, ir paprašė suolo draugo pagalbos.
-

b) Pagalvok, ar dažnai Tau pavyksta atlikti užduotis per nurodytą laiką. Pažymėk varnele (✓) vieną teiginį, kuris yra apie Tave. Jei nėra Tau tinkamo varianto, įrašyk jį tuščioje eilutėje.

- Užduotis dažniausiai atlieku laiku (greičiau nei yra suplanuota) ir gerai.
- Paprastai užduotis atlieku greitai, bet skubėdamas palieku daug „žioplų“ klaidų.
- Blaškausi prieš pradėdamas dirbti, todėl dažnai pristingu laiko jas pabaigti.
-

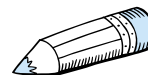
c) Ar kada nors buvai patekęs į tokią situaciją: pamatęs, kad nespėsi atlikti užduoties, nusprendei ją atlikti kitu būdu, nei buvai iš pradžių suplanavęs. Trumpai aprašyk.

4 UŽDUOTIS

Kai mokiniai atliko tyrimą ir jį aprašė, mokytojas su mokiniais aptarė, kaip galima būtų patobulinti gautų rezultatų aprašymą.

Kiek dėmesio paprastai skiri savo darbams tobulinti? Pasirink ir pažymėk varnele (✓) teiginį, kuris geriausiai apibūdina Tavo mintis, elgesį.

A Darbų tobulinimas užima daug laiko, kurio ir taip trūksta, todėl retai pasinaudoju šia galimybe.

B Manau, kad savarankiškam darbų tobulinimui reikia daug laiko, tai sunkus darbas, todėl dažniausiai palaukiu, kol kiti pasakys, pasiūlys, ką galėčiau patobulinti.

C Dažniausiai negalvoju apie darbo tobulinimą, nes manau, kad tai nuobodus, neįdomus ar nelabai prasmingas užsiėmimas.

D Stengiuosi užduotis atlikti anksčiau nustatyto laiko, kad galėčiau jas patobulinti. Paprastai prieš atiduodamas jas peržiūriu, patikrinu, patikslinu. Tada jaučiuosi tvirčiau.

5 UŽDUOTIS

Chemijos mokytojas paskyrė ilgalaikį namų darbą: per dvi savaites užauginti pasirinktos rūšies kristalus (natrio chlorido, cukraus arba vario sulfato). Visi gavote aprašą, kaip tai reikėtų atlikti.

- a) Tu pasirinkai cukrų ir pradėjai auginti kristalus. Laikas bėga, bet kristalai neauga. Ką tokiu atveju darytum? Pažymėk varnelę (✓) vieną teiginį, kuris geriausiai apibūdina Tavo elgseną panašioje situacijoje. Jei nė vienas teiginys Tau netinka, savo nuomonę parašyk paliktose eilutėse.

A Nieko nekeisiu, o jei kristalai neužaugo, tai taip ir pasakysiu mokytojui.

B Atkakliai bandysiu užauginti cukraus kristalus. Eksperimentuosiu: auginsiu juos skirtingomis sąlygomis (keisiu temperatūrą, koncentraciją ir pan.).

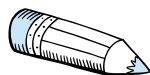
C Pasidomėsiu, kaip sekasi kitiems mokiniams, ir bandysiu pasinaudoti jų patarimais. Gal net pakeisiu auginamo kristalo rūšį.

D Supratęs, kad man nepavyksta užauginti kristalų, negaištu laiko ir kreipiuosi pagalbos.

- b) Kaip manai, ar Tavo priimtas sprendimas yra geras? Pratešk pasirinktą mintį.

Taip, nes taip elgdamasis.....

Kažin, nes taip elgdamasis.....

6 UŽDUOTIS

Kai Jurgita pradėjo ruošti namų darbus, suskambo telefonas. Bendraklasis neužsirašė namų darbų ir dabar teiravosi, kas užduota. Vėliau paskambino suolo draugė ir pradėjo pasakoti apie neseniai matytą filmą. Taip bekalbant telefonu, laikas prabėgo labai greitai ir Jurgita suprato, kad nebespės padaryti tai, ką buvo numačiusi.

a) Kaip patartumei elgtis Jurgitai ateityje? Pažymėk varnele (✓) tą variantą, kuris Tau atrodo geriausias. Jei nėra Tau tinkamo varianto, įrašyk jį tuščioje eilutėje.

- Jei pokalbis per ilgai užsitęsė, mandagiai nutraukti jį.
- Ruošiant namų darbus, išjungti telefoną (telefono garsą).
- Pasakyti draugams, kada jie galės Tau skambinti.
-

b) Parašyk, kaip Tu pasielgtum tokioje situacijoje kaip Jurgitos: nespėjai padaryti tai, ką esi numatęs.

c) Ar planuodamas mokymąsi namuose, numatai laiką poilsiui ir vėliau stengiesi laikytis šio plano? O gal ilsiesi tik tada, kai nebegali daugiau mokytis, kai „niekas nebelenda į galvą“? Pažymėk varnele (✓) tą variantą, kuris labiausiai Tau tinka. Jei tokio varianto nėra, parašyk jį tuščioje eilutėje.

- Planuodamas mokymąsi namuose numatau laiko poilsiui, bet plano nesilaikau.
- Pirmiau atlieku namų darbų užduotis, o tada jau ilsiuosi.
- Stengiuosi atlikti namų užduotis kuo greičiau ir be pertraukėlių, kad liktų kuo daugiau laisvo laiko.
- Mokydamasis namuose darau pertraukėles, po kurių toliau mokausi.
-

ĮSIVERTINIMAS

Dar kartą peržvelk savo atsakymus į visus klausimus ir nuspręsk, ar sugebi organizuoti mokymąsi taip, kad užduotis atliktum laiku ir gerai, įveiktum mokantis išskylančius sunkumus: pažymėk varnelę (✓) tą langelį, kuris tiksliausiai apibūdina Tavo pasiektą lygį.

<p>Kiti man padeda pasirūpinti mokymuisi reikalingomis priemonėmis. Užduotis atlieku, kai kiti mane paragina ir man padeda.</p>	<p>Kitų padedamas numatau mokymuisi reikalingas priemones ir jomis pasirūpinu. Kai kurias užduotis atlieku laiku ir gerai, iškilus sunkumams kreipiuosi pagalbos.</p>	<p>Dažniausiai numatau mokymuisi reikalingas priemones ir jomis pasirūpinu. Dalį užduočių atlieku laiku ir gerai, nes dažniausiai gebu įveikti išskylančius sunkumus.</p>	<p>Iš anksto numatau mokymuisi reikalingas priemones ir jomis pasirūpinu. Daugumą užduočių atlieku laiku ir tinkamai, nes gebu įveikti išskylančius sunkumus.</p>
<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">I lygis Pirmieji žingsniai</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">II lygis Einama teisinga kryptimi</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">III lygis Jau arti tikslo</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">IV lygis Įgyjama kompetencija</p>

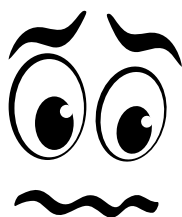
Apgalvok, ką turėtum daryti, kad išmoktum geriau organizuoti savo mokymąsi, sustiprėtų Tavo gebėjimas nugalėti sunkumus. Trumpai užrašyk.

.....

.....

.....

5. MOKAUSI ĮVAIRIAIS BŪDAIS

Šios dalies užduotys ir klausimai padės Tau išsiaiškinti, kaip sugebi pasirinkti ir taikyti įvairius mokymosi būdus.

1 UŽDUOTIS

Per klasės valandėlę buvo diskutuojama apie tinkamiausius mokymosi būdus.

- a) Mokiniai ant lapelių surašė, kokius mokymosi būdus naudoja, norėdami suprasti naują temą ir įsiminti reikalingą informaciją. Pažymėk varnelę (✓) būdus, kuriuos Tu naudoji. Jei nėra Tau tinkamo varianto, įrašyk jį į tuščią langelį.

☐ A Aptaria naują temą su draugu.	☐ B Sudaro minčių ar sąvokų žemėlapi.	☐ C Išmoktą medžiagą kartoja su draugu.
☐ D Garsiai arba mintyse kartoja.	☐ E Užsirašo svarbiausius dalykus.	☐ F Mokydamiesi piešia, braižo schemas, sudaro lenteles.
☐ G Bando įsivaizduoti tai, ką mokosi.	☐ H Pirmiausia mokosi sunkiausių dalykus.	☐ I Pasitikrina, ko išmoko.
☐ J Mokymuisi naudoja virtualią mokymosi aplinką (kompiuterines programas, interneto svetaines ir kt.)		

- b) Lentelėje surašyti mokymosi būdai, padedantys pasiruošti kontroliniam darbui. Pažymėk varnelę (✓) tuos būdus, kuriuos naudoji Tu ir paaiškink, kodėl jie, Tavo nuomone, tinkamiausi. Jei naudoji kitokius mokymosi būdus, įrašyk juos į tuščias eilutes.

Mokymosi būdai	Naudoju	Man tinka, nes...
Dar kartą perskaitau temą(-as) vadovėlyje.		
Dar kartą peržvelgiu svarbiausias vietas vadovėlyje.		
Pakartoju sąsiuvinyje užsirašytus svarbiausius dalykus.		
Persprendžiu klasėje ir namuose spręstus uždavinius.		
Mokausi, kartoju kartu su draugu.		
Ieškau papildomos informacijos internete.		

c) Kas Tau padeda apsispręsti, kokį mokymosi būdą pasirinkti, atliekant skirtingas užduotis?

2 UŽDUOTIS

Justo klasei kitai užsienio kalbos pamokai reikia įsiminti daug naujų žodžių. Daugumai mokinių ši užduotis nesunki. Tačiau Justui ji sunkiai įveikiama, nes jis nežino būdų, kaip lengviau įsiminti naujus žodžius.

a) Klasės draugai jam pasiūlė įvairių būdų:

A Lyginti su panašios prasmės žodžiais, ieškoti sinonimų.

B Sugalvoti pavyzdžių, kur tie žodžiai vartojami.

C Mokyti atmintinai tol, kol išmoksi.

D Perrašyti žodžius kelis kartus, kol įsiminsi.

E Daug kartų skaityti ir kartoti.

F Pasidaryti naujų žodžių korteles.

Kuris pasiūlymas, Tavo nuomone, yra tinkamiausias mokytis naujų žodžių? Į langelį įrašyk pasirinkto varianto raidę ir parašyk, kodėl.

Pasirinksiu _____ variantą, nes.....

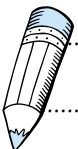
b) Parašyk, kaip Tu mokaisi naujų užsienio kalbos žodžių.

.....

.....

c) Tavo draugas sako, kad daug naujų užsienio kalbos žodžių išmoko žaisdamas kompiuterinius žaidimus, ieškodamas informacijos bei bendraudamas internete. O ko Tu išmokai naudodamasis kompiuteriu? Trumpai aprašyk.

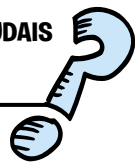
.....

.....

d) Kokius mokymosi būdus naudoji mokydamasis kitų dalykų naujas sąvokas? Trumpai parašyk.

.....

.....

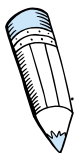
3 UŽDUOTIS

Per pamokas ir namuose tenka daug skaityti. Yra įvairių skaitymo būdų, padedančių geriau suprasti skaitomą tekstą.

- a) Lentelėje pateikti keli teksto skaitymo būdai. Pažymėk varnelę (✓) būdus, kuriuos Tu naudoji ir parašyk kada. Jei lentelėje nėra Tavo naudojamo skaitymo būdo, įrašyk jį tuščioje eilutėje.

Skaitymo būdas	Naudoju, kai
Permetu tekstą akimis, susipažindamas su sąvokomis, apibrėžimais.	
Prieš pradėdamas skaityti paklausiu savęs, apie ką bus tekstas ir ką tikiuosi sužinoti.	
Skaitydamas tekstą galvoju apie pateiktą medžiagą ir bandau atsakyti į išsikeltus klausimus.	
Perskaitau dalį teksto, stabteliu ir pabandau pakartoti pagrindines mintis.	
Skaitau tekstą daug kartų, kol išimenu reikiamą informaciją.	

- b) Vienas iš Tavo draugų skaitydamas tekstą jį tik permetė akimis ir pasiskundė, kad nieko nesuprato. Į ką patartumei draugui atkreipti dėmesį dar kartą skaitant tekstą?

.....

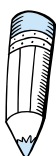
.....

.....

4 UŽDUOTIS

Dažnai mokiniai padaro nemažai klaidų vien dėl to, kad dirba neatidžiai: suklysta perrašydami užduotis, užsirašydami sąlygas, skaičiuodami ir pan. Dėl tokių klaidų ypač būna apmaudu...

- a) Ar Tau pasitaiko klaidų dėl neatidumo? Ką darai, kad jų išvengtum?

.....

.....

- b) Mokytojas pasiūlė kelis būdus (pratimus), padedančius susikaupti ir išlaikyti dėmesį. Atidžiai perskaityk mokytojo pasiūlytus būdus ir pažymėk:

pliusu (+) būdus, kuriais naudojiesi;
varnele (✓) būdus, kuriuos norėtum išmėginti.

A Išsikelkite sau tikslą susikaupus mokytis tik 10 minučių, po to darykite pertrauką ir vėl mokykitės. Pamažu mokymosi laiką ilginkite iki 30 minučių.

C Jei sunku susikaupti, pagalvokite kelias minutes apie tai, kas gražu, kas sukelia teigiamas emocijas.

B Kuo smulkiau suplanuokite visus veiklos žingsnius. Atlikite juos nuosekliai ir iki galo. Darykite trumpas pertraukėles.

D Prieš pradėdami mokytis, 1–2 minutes žiūrėkite į bet kokį nejudantį daiktą neleidami kitoms mintims užvaldyti jūsų dėmesio.

- c) Gal naudoji kitokius būdus (pratimus), padedančius Tau susikaupti mokantis. Trumpai aprašyk juos.

.....

.....

.....

- d) Tavo klasės draugas negali prisiversti per pamoką atidžiai klausytis. Jis nesugeba susikaupti, trukdo dirbti klasės draugams. Pasiūlyk vieną būdą, padedantį susikaupti pamokoje.

.....

.....

.....

5 UŽDUOTIS

Visų besimokančiųjų mokymosi stiliai yra skirtingi: vieni lengviau išmoksta klausydami ir kalbėdami, kiti – rašydami ar žymėdami, kas jiems yra svarbu, treči – mintyse įsivaizduodami tai, ką skaito.

- a) Mokiniai, norėdami gauti daugiau informacijos apie savo mokymosi stilių, užpildė anketą ir gavo tokius patarimus. Pažymėk varnelę (✓) tą patarimų grupę, kuri, Tavo manymu, labiausiai tinkama Tavo mokymosi stiliui.

- Naudokis grafikais, lentelėmis, piešiniais. Atidžiai sek nuorodas po jais.
- Piešk su mokomąja medžiaga susijusius paveikslėlius, schemas, kurk plakatus.
- Svarbiausią informaciją užsirašyk ir priklijuok gerai matomoje vietoje akių lygyje.
- Pabrauk svarbiausius dalykus spalvotais pieštukais, žymėkis paraštėse.

- Mokykis klausydamas ir diskutuodamas.
- Skaityk garsiai, mokykis garsiai pakartodamas.
- Paprašyk kitų, kad Tau pasakotų ir pats pasakok kitiems tai, ką reikia išmolti.
- Geriau susikaupsi tyloje.

- Įsimenamą tekstą perrašinėk, tekstuose žymėkis tai, kas yra svarbu.
- Mokykis žiūrėdamas, kaip kitas ką nors daro.
- Mokydamasis vaikščiok, judėk, keisk kūno padėtį: atsistok, atsisėsk, atsigulk.
- Nuolat keisk ar pertvarkinėk savo mokymosi vietą.

- b) Parašyk patarimų kitiems iš savo patirties, kaip būtų galima lengviau išmolti dalyką, kuris jiems nėra įdomus.

.....

.....

.....

ĮSIVERTINIMAS

Dar kartą peržvelk savo atsakymus į visus klausimus ir nuspręsk, ar sugebi mokytis įvairiais būdais: pažymėk varnelę (✓) tą langelį, kuris tiksliausiai apibūdina Tavo gebėjimo lygį.

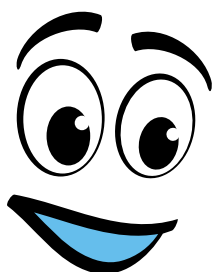
<p>Paprastai taikau man jau žinomus ir kitų pasiūlytus mokymosi būdus, naudojuosi nurodytais informacijos šaltiniais, man dažnai reikalinga pagalba.</p>	<p>Paprastai pats pasirenku žinomus mokymosi būdus bei informacijos šaltinius, man kartais reikalinga pagalba.</p>	<p>Taikau įvairius mokymosi būdus, naudojuosi įvairiais informacijos šaltiniais bei, kitiems patarus, išbandau naujus.</p>	<p>Taikau įvairius mokymosi būdus ir išbandau naujus, užduočiai atlikti galiu pasirinkti tinkamiausius informacijos šaltinius bei mokymosi būdus.</p>
<p style="text-align: center;">○</p> <p style="text-align: center;">I lygis Pirmieji žingsniai</p>	<p style="text-align: center;">○</p> <p style="text-align: center;">II lygis Einama teisinga kryptimi</p>	<p style="text-align: center;">○</p> <p style="text-align: center;">III lygis Jau arti tikslo</p>	<p style="text-align: center;">○</p> <p style="text-align: center;">IV lygis Įgyjama kompetencija</p>

Apgalvok, ką turėtum daryti, kad sustiprėtų Tavo gebėjimas mokytis įvairiais būdais. Trumpai užrašyk.

.....

.....

.....

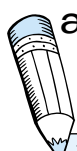
6. STEBIU IR APMĀSTAU SAVO MOKYMĀSI

Šios dalies užduotys ir klausimai padės Tau išsiaiškinti, kaip sugebi įsivertinti savo mokymąsi ir tobulėjimą, įžvelgti sėkmių ir nesėkmių priežastis, numatyti tobulėjimo kelius.

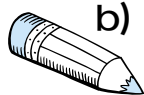
1 UŽDUOTIS

Jūsų klasėje vyko diskusija tema *Žinau, kodėl mokytis man sekasi*. Mokinių buvo paprašyta pabaigti mintį *Mokytis man sekasi, nes...*

a) Atidžiai perskaityk mokinių užrašytas mintis ir pažymėk varnele (✓) tas, kurios tiktų Tau. Jei turi kitų minčių, įrašyk jas į tuščią eilutę.

Mokytis man sekasi, nes:	Man tinka
①... esu atsakingas, pareigingas, ir man įdomu mokytis.	
②... pasitikiu savimi ir nebijau suklysti.	
③... turiu tikslą ir atkakliai jo siekiu.	
④... neatidėliuju darbų, moku susiplanuoti svarbiausius darbus ir laiką.	
⑤... turiu kantrybės tobulinti savo darbus, nedarau bet kaip.	
⑥... moku surasti reikalingą informaciją ir ja pasinaudoti.	
⑦... žinau įvairių būdų, kaip geriau suprasti, įsiminti, susikaupti.	
⑧... nebijau paprašyti pagalbos.	
⑨... sugebu pasimokyti iš savo klaidų.	
⑩... sugebu pasidalyti savo žiniomis su kitais ir pasimokyti iš kitų.	
⑪... pasistengęs gaunu gerus pažymius.	
⑫... dažnai sulaukiu mokytojų pagyrimų.	
⑬... mokausi noriai, jaučiuosi tvirtai, tikiu, kad pasiseks.	
⑭... draugai kreipiasi į mane pagalbos.	
⑮... kartais gaunu gerus pažymius.	

b) Jei manai, kad mokytis Tau dažniau nesiseka, nei sekasi, trumpai parašyk – kodėl.

.....

.....

c) Kaip Tau atrodo, ar reikalinga diskusija apie mokymosi sėkmę jūsų klasėje? Savo atsakymą pakomentuok.

.....

.....

2 UŽDUOTIS

Pirmąjį pusmetį technologijų pamokose mokiniai vykdė projektą *Mano svajonių namas*. Kiekvienas sukonstravo namo, kuriame ateityje norėtų gyventi, maketą. Pasibaigus pirmam pusmečiui mokiniai pristatė savo darbus: paaiškino, kodėl pagamino tokį maketą, kokie buvo jo veiklos etapai, kaip sekėsi dirbti.

a) Pasibaigus darbų pristatymui mokiniams buvo pasiūlyta patiems įsivertinti savo darbą pagal pateiktus kriterijus. Perskaityk šiuos kriterijus ir sunumeruok juos pagal svarbumą (svarbiausią pažymėk 1, mažiau svarbų – 2 ir t. t.). Jei manai, kad koks nors svarbus Tau kriterijus čia nepaminėtas, įrašyk jį į tuščią laukelį.

☐ Darbo originalumas.	☐ Tinkamas technologinis atlikimas (teisingai sujungtos detalės).
☐ Darbo tvarkingumas ir kruopštumas.	☐ Darbo grafiko laikymasis.
☐ Savarankiškumas atliekant darbą.	☐ Darbo pristatymo kokybė.
☐ Iškilusių sunkumų įveikimas.	☐

b) Pakomentuok svarbiausią, Tavo manymu, kriterijų.

Ypač svarbu įsivertinti savo darbą pagal kriterijų, kurį pažymėjau 1, nes.....

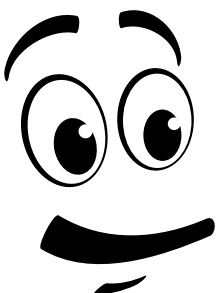
.....

c) Prisimink savo atliktus projektinius darbus. Ką dažniausiai įsivertini atlikęs projektinį darbą?

.....

.....

.....

- d) Kaip dažnai įsivertindamas savo veiklą ir rezultatus, elgiesi taip, kaip nurodyta lentelėje? Pažymėk Tau tinkantį atsakymą varnele (✓) kiekvienoje eilutėje.

	Niekada	Retai	Dažnai	Visada
Palyginu savo darbą su draugo darbu.				
Palyginu savo pasiekimus su klasės bendru rezultatu (pažymių vidurkiu).				
Palyginu savo darbą su savo ankstesniais darbais.				
Palyginu savo darbą su kitais panašiais ir gerai įvertintais darbais.				
Apgalvoju, kiek mano darbas atitinka sutartus įsivertinimo kriterijus.				
Jei įsivertinimo kriterijai nenurodyti, pats bandau juos sugalvoti.				
Nuomonę apie savo mokymosi sėkmę susidarau, išklausydamas kitų nuomones apie mano darbus.				

3 UŽDUOTIS

Milda kiekvieną kartą, gavusi mokytojo įvertintą savo darbą, įsigilina į mokytojo komentarus, ne tik pasidžiaugia stipriosiomis darbo pusėmis, bet ir atidžiai išnagrinėja padarytas klaidas ir jas ištaiso. Ji mano, kad tai jai padeda mokytis.

- a) O kaip gavęs mokytojo įvertinimą elgiesi Tu? Kodėl?

.....

.....

- b) Kaip dažnai pats pastebi savo klaidas ir jas ištaisai?

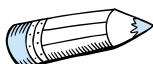
.....

.....

- c) Kokios dažniausios Tavo klaidų priežastys? Nurodyk 2 priežastis.

1 priežastis

2 priežastis

- d) Kaip reaguoji į mokytojo Tau parašomus ar pasakomus komentarus? Prisimink kokį nors komentarą ir trumpai parašyk, kuo jis Tau buvo naudingas/nenaudingas.

- e) Įsivaizduok, kad buvai prasčiau įvertintas nei tikėjaisi. Pažymėk varnelę (✓) tik vieną iš lentelėje pateiktų teiginių, kuris labiausiai atspindi, ką darai tokioje situacijoje. Jei nė vienas teiginys Tau netinka, savo nuomonę įrašyk į tuščią laukelį.

- Nekreipsiu dėmesio, gal kitą kartą pasiseks geriau.
- Išklausysiu mokytojo komentarus apie padarytas klaidas, bet daugiau prie šios temos negrįšiu.
- Išsiaiškinsiu savo klaidas, pabandyčiau suprasti, kaip patobulinti savo darbą.
- Išsiaiškinsiu savo klaidas ir priežastis, kodėl jas padariau, bei numatysiu, ką kitą kartą darysiu kitaip, kad klaidų nebekartuočiau.
-

4 UŽDUOTIS

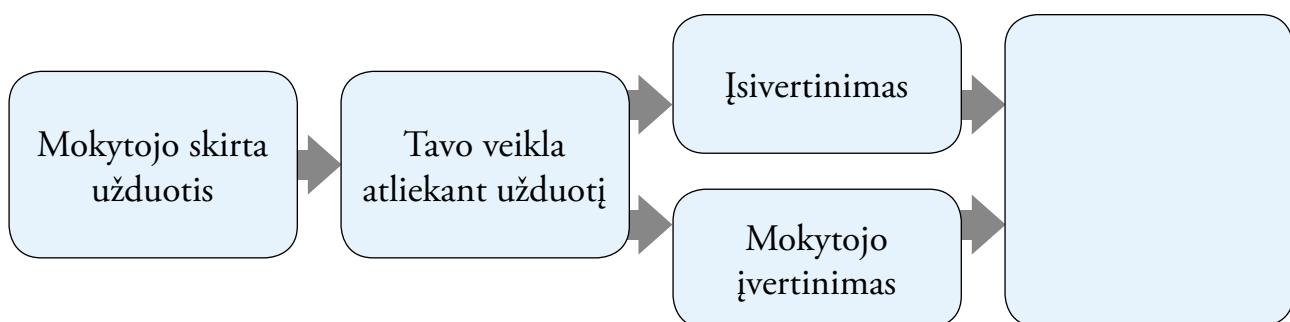
Vieni mokiniai, atlikę užduotį, tik pasižiūri į mokytojo parašytą įvertinimą ir išklauso jo komentarus. Kiti – dar ir patys, paraginti mokytojo ar neraginami, įsivertina savo mokymosi veiklą ir atliktą darbą. Treti – ne tik įsivertina, bet žengia dar vieną žingsnį, norėdami, kad jų mokymasis būtų sėkmingesnis.

- a) Kaip manai, ką po įsivertinimo turėtų daryti mokinys, norėdamas, kad jo tolesnis mokymasis būtų sėkmingas? Į tuščią langelį įrašyk savo sugalvotą mintį arba pasirink vieną iš pasiūlytų.

Išsikelti naujus mokymosi tikslus ar uždavinius.

Tobulinti darbą.

Apgalvoti, kur galima pritaikyti įgytas žinias, įgūdžius, gebėjimus.

b) Argumentuok, kodėl pasirinkai tokį žingsnį:

Po įsivertinimo svarbu....., nes

.....

c) Įsivaizduok, kad Tavo tikslas buvo gerais pažymiais baigti trimestrą ar semestrą, o atsiskaitomojo darbo įvertinimas yra prastesnis nei tikėjaisi. Ar pakoreguosi savo mokymosi tikslą atsižvelgdamas į gautą įvertinimą? Pratešk pasirinktą teiginį.

Taip. Dabar aš.....

Ne, nes.....

.....

ĮSIVERTINIMAS

Dar kartą peržvelk savo atsakymus į visus klausimus ir nuspręsk, ar sugebi stebėti ir apmąstyti savo mokymosi procesą: pažymėk varnelę (✓) tą langelį, kuris tiksliausiai apibūdina Tavo pasiektą gebėjimo lygį.

<p>Padedamas ir paragintas kitų stebiu, kaip man sekasi mokytis, kartais įsiklausau į patarimus ir bandau jais pasinaudoti.</p>	<p>Kitų padedamas apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, ir numatau sritis, kuriose turėčiau patobulėti.</p>	<p>Savarankiškai apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis. Kitų padedamas numatau sritis, kuriose turėčiau patobulėti ir apgalvoju, kaip tai darysiu.</p>	<p>Savarankiškai apmąstau, kaip ir ko pasiekiau mokydamasis, numatau sritis, kuriose galėčiau patobulėti ir apgalvoju, kaip tai darysiu. Atsižvelgdamas į mokymosi pažangą numatau tolesnius savo mokymosi tikslus.</p>
<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">I lygis Pirmieji žingsniai</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">II lygis Einama teisinga kryptimi</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">III lygis Jau arti tikslo</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">IV lygis Įgyjama kompetencija</p>

Apgalvok, ką turėtum daryti, kad sustiprėtų Tavo gebėjimas įsivertinti savo mokymąsi. Trumpai užrašyk.

.....

.....

.....

3. PRIEDAI

MOKYTOJO PASTEBĖJIMAI IŠ ANALIZAVUS 5–6 KLASĖS MOKINIŲ ATLIKTAS UŽDUOTIS IR ĮSIVERTINIMĄ

Mokyns. Kurio sąjuvinio užduotis atliko	Mokinio įsivertinimas		Mokytojo pastebėjimai, ką reiktų individualiai išsiaiškinti su mokiniu, patikslinti	Po individualaus pokalbio			
	Pasirinktas lygis	Kokį mokymosi gebėjimą, įprotį mokinys pasirinko sustiprinti		Išsikelti tikslai ar uždaviniai, planuojamos veiklos	Patikslintas lygis	Kokį mokymosi gebėjimą, įprotį mokinys patikslino	Patikslinti tikslai ar uždaviniai, planuojamos veiklos
Gediminas „Kodėl mokausi“.	3	„Pasitikėjimą savimi, nebijoti klysti“.	„Dažniau kalbėti prieš klasę“.	<p><u>Stiprioji sritis</u> – mokymasis grupėje (išsako savo nuomonę, išklauso kitų, tariasi su kitais, 4 ir 6 užduočių įsivertinimai).</p> <p><u>Silpnoji sritis</u> – pastikėjimas savimi ir savarankiškumas (3 ir 5 užduočių įsivertinimai).</p> <p><u>Sukurti veiklas, kurios padėtų išsiaiškinti patikėjimą savimi ir savarankiškumą.</u></p> <p>Pastikėjimas savimi: pasikalbėti apie 5 užduoties a) dalies visus atsakymus ir pasirinktą atsakymą, nepastikėjimo savimi priežastis.</p> <p>Savarankiškumas: išsiaiškinti 3 užduoties b) dalies ir c) dalies visus atsakymus. Gal iš jų norėtų pasirinkti tobulinimosi veiklą?</p> <p>Be to, pastebėjau prieštaravimą: mokymosi rezultatus sieja su gera ateitimi, tačiau kartu teigia, kad svarbiausia – geri pažymiai. Kartu aptarti 1 užduoties a) dalies ir 2 užduoties d) dalies pasirinktus atsakymus, nes jie prieštaringi.</p> <p>Pasikalbėti apie išorinę ir vidinę motyvaciją.</p> <p>Mudviejų įsivertinimo lygiai skiriasi, nesutikčiau dėl: 2 užduoties b), c), e) ir 3 užduoties d) dalies pasirinkimų.</p>	2	„Pasitikėjimą savimi, nebijoti klysti“.	<p>„Ką padarysiu per šį pusmetį: 1. Paprašysiu istorijos mokytojos, kad leistų man vieną kartą pabūti mokytoju. Pasiruošiu vieną temą su skaidrėmis ir papasakosiu vaikams. Pasiruošiu pagal visus viešosios kalbos reikalavimus, kurie yra mokyklos internetiniame puslapyje. 2. Kai nesusprasiu, kaip reikia padaryti užduotis, pirmiausia pabandysiu savarankiškai ant lapelio parašyti taip, kaip man atrodo. Paskui parodysiu lapelį draugui, mokytojai ar tėveliams ir paprašysiu pagalbos.“</p>
Eglė „Ko mokausi“.	2	„Išsikelti mokymosi tikslą tam tikram laikotarpiui“.	<p><u>Stiprioji sritis</u> – pamokos uždaviniai (rodo 3 ir 4 užduočių pasirinkti atsakymai).</p> <p><u>Silpnoji sritis</u> – samprata apie pusmečio ar metų mokymosi tikslus ir žingsnius jiems pasiekti, planavimo gebėjimai (1,2,5 užduočių atsakymai).</p> <p><u>Sukurti veiklas, kurios padėtų išsiaiškinti patikėjimą savimi ir savarankiškumą.</u></p> <p>Kartu išsiaiškinti visus 1 užduoties a) dalies atsakymus: į ką reikia atkreipti dėmesį, kai galvoji apie mokymosi tikslą?</p> <p>Su kuo aptaria savo tikslą ir žingsnius jam pasiekti? Su kuo norėtų aptarti? Kur užrašo? Kur būtų naudingiausia užrašyti? Kokios veiklos padėtų prisiminti sugalvotą tikslą ir dažniau apmąstyti, kaip sekasi jo siekti? Susieti su planavimo gebėjimais.</p>	2	„Išsikelti mokymosi tikslą tam tikram laikotarpiui“.	<p>„Mano rezultatai bus geresni, jei aš laiku padarysiu visus darbus. Šį uždavinį man padės atlikti 5 žingsniai: 1. Nusipirksi užrašų knygutę, kurioje rašysiu svarbiausius savaitės darbus. 2. Kiekvieną savaitę rašysiu į kitą puslapį. 3. Skliausteliuose parašysiu dieną, kada reikia tą darbą padaryti. 4. Kai padarysiu darbą, tuoj jį išbrauksiu. 5. Kiekvieną dieną pareiški iš mokyklos patikrinsiu TaMo ir darbus įrašysiu į knygutę.“</p>	

Martyna "Kaip mokausi".	3	Nepažymėjo, kokį įprotį norėtų sustiprinti.	„Kai reikės ieškoti informacijos, naudoti kuo daugiau jos šaltinių, kad rasčiau kuo daugiau informacijos“.	<p><u>Pastebečiau prieštaravimą</u>: pažymėjo, kad retai savarankiškai sugalvoja mokymosi tikslą (1 užduoties b) dalies įvertinimas), bet dažnai savarankiškai sugalvoja žingsnius tikslui pasiekti (1 užduoties d) dalies įvertinimas). Be to, pažymėjo, jog pamiršo sugalvotą tikslą (1 užduoties g) dalies įvertinimas). Gal žingsnius supranta, kaip pamokos užduotis? Paprašyti, kad papasakotų pavyzdžių apie sugalvotus žingsnius.</p> <p><u>Stiprioji sritis</u> – priemonių atsišnešimas, jų pasiruošimas prieš pamokas (rodo 1 užduoties įvertinimai), informacijos šaltinių pasirinkimas (rodo 2 užduoties b), c), d) dalių įvertinimai).</p> <p><u>Silpnoji sritis</u> – mokymosi būdų, padedančių aktyviai klausytis ir suprasti sudėtingą tekstą pasirinkimas ir taikymas (3 užduoties įvertinimai).</p> <p><u>Išsiaiškinti</u>: kodėl sugalvojo tokį uždavinį, jei informacijos šaltinių panaudojimas – stiprioji sritis? Pasikalbėti apie informacijos atrinkimą, kad ne visada gerai ir būtina gauti kuo daugiau informacijos, aptarti informacijos šaltinių patikimumą.</p> <p><u>Padėti įžvelgti</u>, kad yra sunkumų pasirenkant ir taikant mokymosi būdus.</p> <p>Aptarti 3 užduoties a) dalyje ir c) dalyje visus atsakymus, gal jie padės sugalvoti mokymosi uždavinį.</p> <p><u>Pasitiksinti</u>, ar gerai suprato užduotį, nes pažymėjo, kad ieškodama informacijos gali savarankiškai naudotis elektroniniais bibliotekos katalogais, kad savarankiškai užrašo šaltinio metriką. Kada užrašo ir pagal kokias taisykles?</p>	2	„Išmokti naujų mokymosi būdų, kurie padėtų suprasti, ką pasakoja ir aiškina kiti“.	„Kai bus sunku ramiai klausytis mokytojos pasakojimo, užsirašinėsiu į sąsiuvinį svarbiausią informaciją. Po pamokos parodysiu mokytojai. Taip darysiu bent 2 kartus per savaitę.“
Agnė „Mąstau, kaip seksi“.	3	„Aiškintis, kas sekėsi geriausiai ir kas sunkiausiai atliekant užduotį“.	„Knygų skaitymas, taisyklių kartojimas“.	<p><u>Stiprioji sritis</u> – nesunku buvo įvardyti asmenines savybes, padedančias/trukdančias mokytis (5 užduoties įvertinimai).</p> <p><u>Silpnoji sritis</u> – retai pagalvoja, kaip sekėsi atlikti užduotis (1 užduoties b) dalies įvertinimas), retai įsiklauso į pastabas (2 užduoties b) dalies įvertinimas ir traukinuko spalvinimas 6 užduotyje), retai pagalvoja, ką naudingo išmoko (2 užduoties c) dalies įvertinimas).</p> <p><u>Neaiški numatyta veikla</u>. Kaip ji padės sustiprinti pasirinktą įprotį? Kartų patikslinti arba sugalvoti veiklas, kurios sustiprintų pasirinktą įprotį.</p> <p><u>Pastebečiau prieštaravimą</u>: pažymėjo, kad naudoja beveik visus išvardytus įvertinimo būdus, tačiau kitoje užduotyje nurodė, jog retai taiko įvairius įvertinimo būdus (4 užduoties a) ir b) dalių įvertinimas). Pasikalbėti, kodėl svarbu dažnai įvertinti ir taikyti įvairius įvertinimo būdus.</p>	2	„Aiškintis, kas sekėsi geriausiai ir kas sunkiausiai atliekant užduotį“.	„Mano rezultatai pagerės, jei išsiaiškinsiu pastatinius klaidas. Mano žingsniai, kurie padės pasiekti šį uždavinį: 1. Prieš paduodama mokytojai sąsiuvinį arba lapelį, dar kartą perskaitysiu, kaip parašiau arba perskaičiausiu sprendimą. 2. Kai bus sunkesnis namų darbas, paprašysiu, kad draugė perskaitytų mano darbą ir pasakytų, kas gerai, o kas blogai. Tada dar pastatysiu. 3. Kai mokytoja atiduos sąsiuvinį arba lapelį, atidžiai perskaitysiu, ką man parašė ir išmoksi.“

INDIVIDUALIŲ POKALBIŲ SU MOKINIAIS PAVYZDŽIAI

1 PAVYZDYS. Pokalbis su 5 kl. mokine, išanalizavus jos atliktas užduotis sąsiuvinyje *Kodėl mokausi*. Pokalbis organizuotas siekiant padėti mokinei suformuluoti konkrečias veiklas, kurios padėtų įgyvendinti sumanytą *Atsakingiau darysiu namų darbus*.

Mokytoja: *Tu užrašai, kad norėtumei atsakingiau daryti namų darbus. Ką, Tavo nuomone, reiškia atsakingai daryti namų darbus?*

Mokinė: Labiau įsigilinti, padaryti viską, kas užduota.

Mokytoja: *Kaip Tu dabar darai namų darbus?*

Mokinė: Kai ko nors nesuprantu, skaitau dar kartą, skaitau keletą kartų. Jei dar nesuprantu, palieku.

Mokytoja: *Ar nepaprašai tėvelių, kad Tau padėtų? Gal pasinaudoji e.dienynu TaMo ir parašai mokytojams?*

Mokinė: Mokytojams niekada nerašiau, kartais paklausiu tėvelių, bet dažniausiai pasiklausiu draugų per pertrauką. Pasižiūriu, kaip kiti parašė ir taip pat parašau.

Mokytoja: *Kai taip pasielgi, ar visada supranti, ką rašai?*

Mokinė: Kartais.

Mokytoja: *Kaip manai, ar mokymosi rezultatai pasikeistų, jei namų darbus atliktum savarankiškai ir atsakingai?*

Mokinė: Pagerėtų.

Mokytoja: *Ką konkrečiai Tu turėtumei keisti atlikdama namų darbus, kad mokymosi rezultatai pagerėtų?*

Mokinė: Turėčiau pasistengti pati padaryti namų darbus.

Mokytoja: *O jei nesuprasi arba abejosi, ar gerai padarei?*

Mokinė: Reikėtų nueiti į konsultacinį centrą.

Mokytoja: *Bet jei namų darbus atliksi paskutinę dieną, tada į konsultacinį centrą nebespėsi.*

Mokinė: Būtų geriausia padaryti namų darbus tą pačią dieną, kai uždavė. Kiti vaikai taip daro.

Mokytoja: *Dabar pagalvokim ir užrašykim žingsnius, kurie padėtų Tau įgyvendinti sumanytą „Atsakingiau darysiu namų darbus“.*

Mokinė: Namų darbus daryti tą pačią dieną, kai buvo užduota. Jei nesuprasiu, nueiti kitą dieną į konsultacinį centrą arba paklausti mokytojos. Nenusirašinėti, o paprašyti, kad man paaiškintų.

PASVARSTYKIME!

Ar mokytojai pakankamai atsakingai skiria mokiniams namų darbus? Kaip juos tikrina?

2 PAVYZDYS. Pokalbis su 6 kl. mokine, išanalizavus jos atliktas užduotis sąsiuvinyje *Kodėl mokausi*. Pokalbis organizuotas siekiant padėti mokinėi suformuluoti konkrečias veiklas, kurios padėtų įgyvendinti sumanymą *Labiau ruoštis atsiskaitymams, siekti ne vien gero pažymio, bet ir susidomėti, dirbti su noru*.

Mokytoja: *Tu parašei, kad norėtum sustiprinti įprotį labiau ruoštis atsiskaitymams. Ką reikėtų konkrečiai padaryti prieš ruošiantis atsiskaitymams?*

Mokinė: Prieš atsiskaitymus ilgiau mokytis namuose. Nueiti į konsultacinius centrus.

Mokytoja: *Ar ruošdamasi atsiskaitymams atlieki užduotis, kurias mokytojai talpina interneto svetainėje?*

Mokinė: Dar neprisiregistravau toje svetainėje. Žinau, kad ten yra užduočių, panašių kaip kontroliniuose.

Mokytoja: *Kodėl parašei, kad reikia labiau ruoštis atsiskaitymams?*

Mokinė: Pažymys bus geresnis.

Mokytoja: *Tu dar parašei, kad reikėtų siekti ne vien gero pažymio, bet ir susidomėti, užduotis atlikti su noru. Kodėl taip manai?*

Mokinė: Už pirmą užduotį gavau mažai taškų. Su noru atlikti įdomiau, ir būna geresni rezultatai.

Mokytoja: *Kaip galima sustiprinti norą atlikti nepatinkančias užduotis?*

Mokinė: Nežinau... Gal reikia pagalvoti, kas bus iš to gero.

Mokytoja: *Išvelgti naudą?*

Mokinė: Taip.

Mokytoja: *Dabar kartu sugalvokim veiklas, kurios padėtų įgyvendinti sumanymą „Labiau ruoštis atsiskaitymams, siekti ne vien gero pažymio, bet ir susidomėti, dirbti su noru“.*

Mokinė užrašė:

1. Prieš atsiskaitymus nueiti į konsultacinius centrus.
2. Prieš atsiskaitymus atlikti interneto svetainėje mokytojų patalpintas užduotis.
3. Prieš kiekvieną užduotį, kuri man bus nelabai įdomi, pagalvoti, ką išmoksiu naudingo, kokia man bus nauda ateityje.

Mokytoja: *Ar Tau buvo naudingas šių užduočių atlikimas?*

Mokinė: Sužinojau, kur man blogiau sekasi.

Mokytoja: *Ar norėtum kitais mokslo metais dar kartą atlikti panašias užduotis?*

Mokinė: Taip, nes būtų įdomu palyginti savo rezultatus.

PASVARSTYKIME!

*Į ką po pokalbio su mokinė patartumėte atkreipti dėmesį jos mokytojai?
(žr. 2 puz.)*

3 PAVYZDYS. Pokalbis su 5 kl. mokine, išanalizavus jos atliktas užduotis sąsiuvinyje *Ko mokausi*. Pokalbis organizuotas siekiant išsiaiškinti, kaip mokinė supranta planavimo gebėjimus, nes, mokytojos nuomone, šiuos gebėjimus mokinė įsivertino aukščiau, nei rodo jos veikla pamokoje. Taip pat siekiama pasitikslinti, kaip mokinė supranta pačios sugalvotą uždavinį *Įdėmiai skaitysiu pamokos uždavinius, kad suprasčiau*.

Mokytoja: *Tu pažymėjai, kad sudėtingesnes užduotis pradedi atlikti kuo anksčiau, kad nepritrūktum laiko. Aš pastebėjau, jog dažnai vėluoji atnešti darbus. Kodėl vėluoji, jei pradedi anksti?*

Mokinė: Vėluoju, kai būna neįdomu. Pradedu ir nebedarau. Tingiu.

Mokytoja: *Ką, Tavo galva, reiškia planuoti?*

Mokinė: Suskirstyti darbą į gabaliukus ir padaryti po gabaliuką. Nedaryti visko iš karto, o paeiliui.

Mokytoja: *Kaip dažnai Tu šitaip planuoji savo darbus?*

Mokinė: Taip neplanuoju. Pagalvoju, ką reikia padaryti. Kartais pamirštu, ką turėjau padaryti.

Mokytoja: *Ar būtų naudinga planuoti „gabaliukais“?*

Mokinė: Jei padalinčiau gabaliukais, tai tikriausia geriau atsiminčiau. Nepradėčiau kelių darbų vienu metu.

Mokytoja: *O jei užsirašytum?*

Mokinė: Niekada nerašau. Jei užsirašyčiau, tai būtų kaip pasižadėjimas.

Mokytoja: *Pasižadėjimas kam?*

Mokinė: Sau. Nes tada būtinai reikia padaryti.

Mokytoja: *Kaip manai, kokius darbus būtų naudinga suskirstyti gabaliukais ir užsirašyti?*

Mokinė: Kokius nors labai svarbius, kur daug reikia daryti, nepamiršti.

Mokytoja: *Gal gali papasakoti pavyzdį.*

Mokinė: Pavyzdžiui, kai reikėjo sukurti bato istoriją. Reikėjo pasirinkti batą, sugalvoti pasaką, paskui parašyti, įsivertinti. Tada taisiau. Paskui vertino draugė. Dar reikėjo tvarkingai perrašyti ant lapo ir nupiešti. Kelis kartus perrašiau. Aš dirbau gal dvi savaites.

Mokytoja: *Supratau, kad dirbai po gabaliuką. Ar pavyko laiku atsiskaityti?*

Mokinė: Ne. Kartais pamiršdavau padaryti.

Mokytoja: *Jei pasitaikytų panaši užduotis šį pusmetį, ar pabandytum ją suplanuoti „gabaliukais“ ir savo planą užsirašyti? Gal tada nepamirštum?*

Mokinė: Gerai, pabandysiu.

Mokytoja: *Kodėl Tu sugalvojai uždavinį „Įdėmiai skaitysiu pamokos uždavinius, kad suprasčiau“.*

Mokinė: Aš už tą užduotį [trečia užduotis] gavau tik vieną tašką. Todėl reikia išmukti.

Mokytoja: *Kodėl manai, kad svarbu suprasti pamokos uždavinį?*

PASVARSTYKIME!

Kada mokytojas mokiniui turėtų skirti mažesnės apimties užduotis, labiau struktūruoti mokinio veiklą?

Mokinė: Tada žinai, ką reikia padaryti.

Mokytoja: Pažiūrėkim, kas užrašyta ant balionų [trečia užduotis], ką dar reikia išsiaiškinti?

Mokinė: Kaip reikia padaryti užduotis, ką reikia išmokti, įsiminti, kaip mane vertins.

Mokytoja: Jeigu dabar reikėtų užrašyti kitų mokslo metų savo mokymosi uždavinius, kokius užrašytum?

Mokinė: Įdėmiai skaitysiu pamokų uždavinius, kad suprasciau. Sunkiausius darbus suskirstysiu gabaliukais ir darysiu viską iš eilės.

4 PAVYZDYS. Pokalbis su 6 kl. mokiniu, išanalizavus jo atliktas užduotis sąsiuvinyje *Ko mokausi*. Pokalbis organizuotas siekiant padėti mokiniui suformuluoti konkrečias veiklas, kurios padėtų įgyvendinti sumanymą *Susiplanuoti, kada dirbti sunkesnius darbus*, patikslinti, ką reiškia *Pradėti planuoti savo laiką*. Taip pat pokalbiu norima išsiaiškinti, kaip mokinys supranta planingą darbą. Analizuojant atliktas užduotis pastebėtas prieštaravimas: mokinys įsivertino, kad labai dažnai planuoja darbus iš anksto, bet prieštarauja sau teigdamas, kad darbus atlieka paskutinę dieną.

Mokytoja: Kokius darbus Tu planuoji iš anksto? Pasakyk pavyzdžių. Kokius darbus šiais mokslo metais planavai iš anksto?

Mokinys: Iš anksto planavau projekto rašto darbą. Pasilikau dvi dienas, galvojau, kad užteks. Tik paskui supratau, jog reikėjo savaitės, nes daug kartų reikėjo taisyti. Paskutinę dieną sėdėjau prie projekto rašto darbo iki 3 val. nakties. Šiandien kėliaus 5 val. ryto, nes nespėjau pasiruošti anglų kalbos kontroliniam, nesuplanavau iš anksto darbų. Manau, kad rašinėlį reikia suplanuoti iš anksto, nes reikia daug laiko jam parašyti. Vieną dieną reikia rašyti, o kitą pasitikrinti, tada geriau matysi klaidas.

Mokytoja: Kaip atrodo Tavo planas, ką jame parašai?

Mokinys: Plano nerašau, jis tik mano galvoj, ką kada turiu padaryti. Tik kartais parašau, ką turiu tą dieną padaryti, bet kitai dienai nerašau.

Mokytoja: Atlikdamas užduotis pažymėjai, kad labai dažnai sudėtingus darbus planuoji iš anksto. Ką turėjai galvoje?

Mokinys: Aš maniau, kad planuoti – tai pagalvoti, ką reikia padaryti. Todėl taip pažymėjau. Tikriausiai reikia užsirašyti, ką kada reikia daryti. Dabar pažymėčiau „retai“.

Mokytoja: Kaip ketini planuoti savo darbus kitais mokslo metais?

Mokinys: Draugas užsirašo ant spalvotų lapelių ir visur namuose priklijuoja, pavyzdžiui, ant kompiuterio. Kai padaro, atklijuoja. Ir man taip reikėtų daryti. Priklijuosiu ten, kur daugiausia praleidžiu laiko. Geriausia ant kompiuterio įjungimo mygtuko ir kompiuterio ekrano.

Mokytoja: Kaip kontroliuosi save, ar laikaisi plano?

Mokinys: Užrašysiu datą ant tų lapelių iki kokios dienos padaryti, geriausia užrašyti diena anksčiau, kad neliktų paskutinei dienai. Prieš įsijungiant kompiuterinius žaidimus reikia perskaityti visus priklijuotus lapelius.

PASVARSTYKIME!

Ar kiekvienas mokytojas gali ir turi būti sektinu darbo planavimo pavyzdžiu?

Mokytoja: Kokias dabar užrašytum veiklas, kurios padėtų įgyvendinti sumanymą „Reikia susiplanuoti, kada dirbti sunkesnius darbus“?

Mokinys užrašė:

1. Sunkesnius darbus užrašysiu ant spalvotų lapelių ir priklijuosiu ten, kur daugiausia praleidžiu laiko.
2. Užrašysiu datą ant lapelių iki kokios dienos padaryti, užrašysiu diena anksčiau, kad darbai neliktų paskutinei dienai. Prieš įsijungiant kompiuterinius žaidimus perskaitysiu visus priklijuotus lapelius.

5 PAVYZDYS. Pokalbis su 6 kl. mokine, išanalizavus jos atliktas užduotis sąsiuvinyje *Kaip mokausi*. Pokalbis organizuotas siekiant aptarti atliktas užduotis, nes mokytojos vertinimas ir mokinės įsivertinimas nesutampa.

Mokytoja: *Atlikdama užduotis Tu svarstei, ar visada atsineši reikiamas priemones, kaip gebi naudoti įvairius informacijos šaltinius, kokius mokymosi būdus taikai. Dar kartelį pasikalbėkime apie šias užduotis.*

Tu pažymėjai, kad dažnai pamokose turi visas reikiamas priemones. Kokias priemones atsineši kiekvieną dieną?

Mokinė: Nešiojuosi liniuotę, paprastą pieštuką, vadovėlius ir sąsiuvinius.

Mokytoja: *Ką darai, jei prireikia priemonės, kurios neturi?*

Mokinė: Pasiskolinu.

Mokytoja: *Tau patinka skolintis?*

Mokinė: Ne. Reikėtų pačiai pasirūpinti.

Mokytoja: *Kodėl nepasirūpini?*

Mokinė: Nesusidedu iš vakaro. Reikia neskubėti, pamažu susidėti kuprinę, patikrinti, ar viską įsidėjau.

Mokytoja: *Kokiais informacijos šaltiniais Tu naudojiesi atlikdama užduotis?*

Mokinė: Internetu.

Mokytoja: *Pasakyk pavyzdžių, kada šį mėnesį naudojaisi ne tik vadovėliu?*

Mokinė: Leidau laikraštį istorijai.

Mokytoja: *Ar dažnai būna tokių užduočių?*

Mokinė: Retai.

Mokytoja: *Kaip Tu pasirenki informacijos šaltinį?*

Mokinė: Ieškau tik internete. Surenku raktinį žodį ir išmeta daug adresų. Perskaitau bent kelis.

Mokytoja: *Ar užrašai panaudotą informacijos šaltinį?*

Mokinė: Ne.

Mokytoja: *Ar Tu žinai, kaip reikia elgtis, jei nurašai dalį teksto iš knygos ar pasiimi iš interneto?*

Mokinė: Dabar tiksliai neprisimenu, bet pernai per projekto pamoką mokėmės. Ten yra daug taisyklių. Mums mokytoja sakė, kad jų nereikia išmokti, tik, kai rašai, reikia pažiūrėti į pavyzdį.

Mokytoja: Gal Tu prisimeni kai kurias taisykles?

Mokinė: Autorius, knygos pavadinimas, puslapis... Jei internetas, tai atsimenu, kad neužtenka svetainės adreso. Dar rašom datą, kada ieškojom informacijos. Tiksliai neprisimenu.

Mokytoja: O kodėl Tu, pasinaudojusi internetu, neužrašai šaltinio metrikos?

Mokinė: Tingiu. Reikia galvoti, susirasti pavyzdį. Mokytojos neliepia.

Mokytoja: Ką Tu kitą kartą norėtum daryti kitaip pasirinkdama informacijos šaltinį?

Mokinė: Ir toliau norėčiau taip pat žiūrėti internete. Knygose sunkiau.

Mokytoja: Tu parašei, kad norėtum atidžiau klausytis mokytojos. Kaip manai, ką vadiname atidžiu klausymu?

Mokinė: Susikaupti pamokoje, ramiai sėdėti.

Mokytoja: Kokius žinai atidaus klausymo būdus?

Mokinė: Apie nieką negalvoti, kas šauna į galvą. Nekreipti dėmesio į tuos vaikus, kurie bando trukdyti.

Mokytoja: O Tau sekasi taip elgtis?

Mokinė: Nelabai.

Mokytoja: Jeigu Tu skaitai sunkų tekstą ir nori jį suprasti, kokius mokymosi būdus taikai?

Mokinė: Skaitau garsiai ir pamažu. Arba skaitau užsikimšusi ausis. Kartais skaitau kelis kartus ir su pieštuku pasibraukiu.

Mokytoja: Tada supranti?

Mokinė: Kartais. Kažką suprantu, kokį nors gabaliuką suprantu.

Mokytoja: Ar Tu norėtum išmokti dar kitų mokymosi būdų, kurie Tau padėtų atidžiau klausytis pamokoje ir išsiaiškinti sunkų tekstą?

Mokinė: Būtų gerai.

Mokytoja: Pažiūrėkim į trečią užduotį ir išsirinkim, kokių mokymosi būdų mums reikėtų išmokti per pamokas šį pusmetį. Gal išsirinkim tuos, kurių niekada nebandei?

Mokinė išsirenka „Užduodu klausimus kalbėtojui: Ar...? Kodėl...? Kas yra...? Prašyčiau paaiškinti, kaip...? Prašyčiau pakartoti...“, „Mintyse pasakojimą padalinu į dalis. Sakau sau: Pirmą... Antrą... Trečią...“, „Vienu sakiniu pasakau, apie ką yra pastraipa“.

Mokytoja: Ar galėtumėm dabar užsirašyti, koks bus Tavo mokymosi uždavinys šį pusmetį?

Mokinė: Išmoksiu tris naujus mokymosi būdus.

Mokytoja: Kai išmoksi, ar Tu galėtum pabandyti juos taikyti ne tik per mano pamokas?

Mokinė: Galėčiau.

PASVARSTYKIME!

*Ar vieningi skirtingų
dalykų mokytojų
reikalavimai?*

Mokytoja: *Mums dar reikėtų užrašyti, kaip dažnai taikysi šiuos mokymosi būdus. Pavyzdžiui, vieną ar du kartus per savaitę.*

Mokinė: Vieną kartą per savaitę. Kiekvieną būdą po vieną kartą.

Mokytoja: *Jei tai darysi visą pusmetį, ar Tau geriau seksis mokytis?*

Mokinė: Žinoma, kad geriau. Tada susikaupsiu, nesidairysiu.

Mokytoja: *Dabar paskaitykim aprašymus užduočių sąsiuvinio lygių lentelėje. Tu pasirinkai trečią lygį. Ar tikrai tai apie Tave?*

Mokinė: Dabar atrodo, kad nelabai.

Mokytoja: *Kodėl?*

Mokinė: Dar yra mokymosi būdų, kurių nepabandžiau, naudojuosi tik internetu. Dar priemonių kartais neturiu.

Mokytoja: *Ši pusmetį reikia pasistengti ir pabandyti padaryti tai, ką užsirašėme?*

Mokinė: Taip.

PASVARSTYKIME!

Ar pakankama mokymosi būdų, strategijų įvairovė pamokose?

6 PAVYZDYS. Pokalbis su 6 kl. mokine, išanalizavus jos atliktas užduotis sąsiuvinyje *Mąstau, kaip sekasi* organizuotas siekiant padėti mokinėi išsiaiškinti, kada ir kodėl ji nepasitiki savimi, suformuluoti konkrečias veiklas, kurios padėtų įgyvendinti sumanymą sustiprinti pasitikėjimą savimi.

Mokytoja: *Penktoje užduotyje į pirmąją pintinę nuvedei vieną savybę „Pasitikėjimas savimi“. Kaip pasireiškia Tavo nepasitikėjimas?*

Mokinė: Kai mokytojai ko nors klausia, bijau prieš klasę atsakyti. Kai draugai klausia, tada nebijau.

Mokytoja: *Kodėl?*

Mokinė: Bijau, kad blogai atsakysiu, bijau suklysti.

Mokytoja: *Ką tada darai, kai abejoji savo atsakymu?*

Mokinė: Tyliu. Nieko nesakau.

Mokytoja: *Ar kada nors koks nors mokytojas barė, kad suklydai?*

Mokinė: Ne, niekas niekada nebarė, bet vis tiek bijau.

Mokytoja: *O kada dar nepasitiki savimi?*

Mokinė: Kai rašau kontrolinį darbą. Nors dažniausiai gaunu gerą pažymį, bet prieš kontrolinį ir per kontrolinį bijau. Dar prieš viešąją kalbą, kai reikia pristatyti projektą. Bijau, kad manęs vaikai arba mokytoja ko nors paklaus, o aš nežinosiu, ką atsakyti.

Mokytoja: *Kai pristatai prieš klasę perskaitytą knygą, ar tada taip pat nedrąsu?*

Mokinė: Ne, tada viskas gerai. Per knygų pristatymą negali suklysti, pasiruošiu iš anksto ir viskas būna gerai.

Mokytoja: *Tau nedrąsu tada, kai galvoji, kad gali nežinoti atsakymo?*

Mokinė: Taip.

PASVARSTYKIME!

Kokias sąlygos sudaromos mokiniui pasimokyti iš savo ir kitų klaidų?

Mokytoja: *Pagalvokim kartu, ką reikėtų daryti kitaip, kad įgyvendintum sumanymą, kurį užrašėi „Sustiprinti pasitikėjimą savimi“?*

Mokinė: Gal nebijoti? Turėčiau išdrįsti pasakyti atsakymą. Gal perskaityti kokią knygą?

Mokytoja: *Kai pamokoje dirbsite grupelėse, ar galėtum pati pasisiūlyti pristatyti grupelės darbą prieš klasę?*

Mokinė: Taip. Reikėtų išdrįsti.

Mokytoja: *Kaip manai, ar tai padėtų ugdytis pasitikėjimą savimi?*

Mokinė: Manau, kad padėtų. Jei kelis kartus pristatyčiau grupių darbą.

Mokytoja: *Atlikdama septintą užduotį Tu nuspalvinai žvaigždutę, kuri parodo, kad drąsiai pataratum kitiems, kaip pasitikėti savimi atliekant užduotį. Jei suburtume vaikų grupelę, kuri nepasitiki savimi, ar galėtum jiems padėti, patarti?*

Mokinė: Gal.

Mokytoja: *Ką jiems sakytum?*

Mokinė: Kad nebijotų.

Mokytoja: *O kokių patarimų jiems pasakytum, kad nebijotų?*

Mokinė: Nežinau.

Mokytoja: *Kokias dabar užrašytum veiklas, kurios padėtų įgyvendinti sumanymą „Pasitikėti savimi“?*

Mokinė užrašė:

1. Netylėti, o atsakyti į klausimą, net jei abejoju savo atsakymu.
2. Perskaityti knygą apie pasitikėjimą savimi arba paieškoti internete patarimų.
3. Pasisiūlyti pristatyti prieš klasę grupės darbą.

7 PAVYZDYS. Pokalbis su 5 kl. mokine, išanalizavus jos atliktas užduotis užduočių sąsiuvinyje *Mąstau, kaip sekasi*. Pokalbis organizuotas siekiant padėti mokinei išsiaiškinti, ką reiškia dėmesingumas, įsivertinimas, suformuluoti konkrečias veiklas, kurios padėtų įgyvendinti sumanymą *Pamokose būsiu susikaupusi ir dėmesinga*.

Mokytoja: *Tu atlikai užduotis, kurios skatino susimąstyti, kaip sugebi stebėti savo mokymąsi, numatyti, ką reikėtų daryti kitaip, kad labiau sektųsi. Atlikdama užduotis Tu pažymėjai, kad atidžiai klausaisi, kai mokytoja aiškina. Aš pastebėjau, kad Tu dažnai kelis kartus perklausai, ką reikia daryti. Kaip manai, kodėl taip atsitinka?*

Mokinė: Nes blaškausi, kalbuosi su draugais. Draugės kalbina ir pati noriu su kitais bendrauti.

Mokytoja: *Tada nelabai atidžiai klausaisi?*

Mokinė: Taip, kartais neatidžiai.

PASVARSTYKIME!

Kaip mokome mokinius susikaupti, sutelkti, išlaikyti dėmesį, klausytis ir išgirsti?

Mokytoja: *Tu pažymėjai, kad dažnai pagalvoji, kaip sekėsi atlikti užduotį. Kada Tu pagalvoji?*

Mokinė: Po kiekvienos užduoties, jei už atliktą užduotį rašo pažymį. Jei pažymio nerašo, tai net negalvoju, ar gerai sekėsi. Kai parašau kokį darbą, jei darbas lengvas, sakau: Ai, gerai parašiau. Jei darbas sunkus, pagalvoju, kiek galėčiau gauti, ar gerai išsprendžiau.

Mokytoja: *Kodėl pagalvoji, kaip sekėsi atlikti užduotį?*

Mokinė: Dėl tėvų. Nuo pažymio priklauso, ar jie džiaugsis, ar barsis.

Mokytoja: *Ar teisingai supratau, kad atlikusi užduotį Tu pirmiausi galvoji, koku pažymiu būsi įvertinta?*

Mokinė: Taip.

Mokytoja: *Ar pagalvoji, kodėl Tau sekėsi gerai arba ne taip gerai, kaip norėtum, atlikti užduotį? Ką kitą kartą reikėtų daryti kitaip atliekant panašią užduotį?*

Mokinė: Nelabai. Taip susikaupus negalvoju.

Mokytoja: *O jei pagalvotum, kas nuo tokio pagalvojimo pasikeistų?*

Mokinė: Tada kitą kartą kitaip ir daryčiau.

Mokytoja: *7 užduotyje Tu pažymėjai, kad galėtum kitiems patarti, kaip reikia nuolat įsivertinti. Ko Tu kitus pamokytum?*

Mokinė: Paklausti kito nuomonės apie savo darbą, palyginti savo darbą su kitų darbais. Nežinau, ar dabar spalvinčiau tą žvaigždutę.

Mokytoja: *Kaip Tu norėtum įsivertinti savo atliktą užduotį?*

Mokinė: Reikėtų išsiaiškinti klaidas. Išmokti, kad daugiau nekartočiau. Pavyzdžiui, pasiimti žodyną, pažiūrėti, kaip rašomas žodis ir daugiau nebekartoti tos klaidos.

Mokytoja: *Tu parašei, kad norėtum būti dėmesinga pamokose. Ką reiškia būti dėmesinga?*

Mokinė: Atkreipti dėmesį, ką sako mokytoja. Atidžiau skaityti užduoties aprašymą.

Mokytoja: *Ar manai, kad esi dėmesinga?*

Mokinė: Galiu būti, bet kartais nebūnu.

Mokytoja: *Kodėl norėtum sustiprinti dėmesingumą?*

Mokinė: Noriu dėl savęs. Nenoriu būti išsiblaškiusi. Noriu būti gera mokinė.

Mokytoja: *Ką Tu turėtum daryti, kad sustiprintum gebėjimą būti dėmesinga?*

Mokinė: Nekalbėti su kitais, svarbiausia turėti norą ir save priversti. Reikia žiūrėti į mokytoją, nesidairyti.

Mokytoja: *Kokie mokymosi būdai padėtų susikaupti?*

Mokinė: Užsirašyti svarbiausią informaciją. Kelti ranką ir atsakyti į klausimus.

Mokėjimo mokyti kompetencijos vertinimo instrumentas ir jo taikymo metodinės rekomendacijos. – Vilnius: Ugdymo plėtotės centras, 2012. – 154 p.

ISBN 978-609-95371-3-9

MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJOS VERTINIMO INSTRUMENTAS IR JO
TAIKYMO METODINĖS REKOMENDACIJOS

Maketavo ir spausdino
UAB „Projektų vadybos institutas“ bendradarbiaujant UAB „ZET technologijos“

Tiražas 4000 egz.

ISBN 978-609-95371-3-9

9 786099 537139

Ugdymo plėtotės centras

M. Katkaus g. 44, 09217 Vilnius,
tel. (8 5) 275 2362
faks. (8 5) 272 4315,
el. p. info@upc.smm.lt